Лука мēйо Рохеллис Хабар
(Иса авараглис хабар)

1 къаьм

Байбикил

1-2 Илоъ э^{Н}до йахъийо шинаб жо, аь^{Н}йд-
дāкьа бехъхъа йегāйāна Каламлил хъул-
лухъ богьцалāна йе^{Н}йагьийā хабалла чāхал
муьхобалъна зукъойо тели аьдамла. 3 Ва-
гьалълъобза, муьгьканлъилаъ вагьалъос ни-
сол-илIена, гьихъхъалакьā къацIцIо йахъийа
жойлас дул чахал гьоькмо бахъийо диена,
гьуьрмат кьоддāс Теофил, 4 дул мальзи
йōйо шинаб жо гьаькъкъаб гаьгьийакьа
дибо йакIо йо^{Н}къальгъа.

Закариял Рохеллис Хабар тухъийо

5 Гьерод Ягьудиялиъ ханлъилаъ гаь-
гьийа замаллиъ, зукъона гей Абия тухум-
лис* ЗакариялIо нисоцас гьо^{Н}с кашиш.
Гьолцос ахъона зукъойо Гьарун аварагли-
ла наслолас аьдам. Гьолълъос ца̄^{Н}на зукъо-
йо Элисабет. 6 Гьолло̄л къонана зувакъона
Аллагьлис ма̄цова валийа. БетIергьаллис
къацIцIо амрона, муъмин-лагъликьа тIад-
даб жона йакIо нилIна йова̄гьийо гьолло.
7 Амма гьоллос къова зувакъеэш. Элисабет
зукъона къова ба̄хъаъцас аьдам. Гьолло̄л
къонана зувакъона мех мекьейа̄ сукIоба.
8 Гьо^{Н}с водолалъ Закария, гьидела тухум-
ликьа ирга мокъолъ, Аллагьлил хъуллухъ
богьцас зукъойо. 9 Кашишла̄ла аьдатликьа
гьолцокьа цIула йо^{Н}къойо БетIергьаллила
билIоъ э^{Н}кьена маьгь нийа̄ боха̄с готI
мейал. 10 Вагьли йогьцалаъ, гисда̄ гаьгьийа
къацIцIола аьдамла̄ какла йовагьийо. 11 Ва-
гьалълъо мехлаъ Закариял эга̄л итIилло
Бичаслис малаик. Малаик эчейо маьгь нийа̄
боха̄с готI богьцала хирияб мицала кIетIа-
кьала рахълиъда̄. 12 Гьули эгалъ, Закария

* 1:5 Кашишла̄с гьо^{Н}сцойс тухум.

гьаьгьелъна гьихлъойо ва йилIа гьи^{Н}чIейо.
13 Малаикли гьолцохъа нисойо:
– Ми гьицIа̄къа Закария, Аллагьлил дибо
гьари-доьъа тухъийо. Дибола ахъхъа, Элиса-
бети, дул оьжо о̄с. Ягья гула ми оьждикьа
ца̄^{Н}на. 14 Дул талигьна рохелна бахъца, тели
аьдамла рази ба̄хъца гьули ахъийакьа, 15 суд-
лIо нисода БетIергьаллидой аь^{Н}йда̄ гьули
кьодда̄с ахъца. Гьолцо гъинона чIаъана
хулIаъас. Ийола о^{Н}хаъзу Илагьияб Ругьлис
оцца. 16 Израиллис телида̄с аьдамла гьолцо
гьидела БетIергьан Аллагьлилъда̄ муьвахол-
ча. 17 Иляс авараглислъийо къудратна гьаьл-
кIолъина бахъна о^{Н}къос гьули Гьокцогъа
аь^{Н}йда̄: ийо-абосна къовасна сидил-гьо^{Н}со
йакIодана йуь^{Н}вахолал, Аллагьликьа мутIиъ
бахъаъцасна муъмилла̄ла гьинолкьа мокъо-
лал, Кьодда̄с о^{Н}къолъол халкъ гьаьдур бовал.
18 Закария малаиклихъа нисолло:
– Лъинкьад дил вагьли йикъеш? Дона
ицлолъна гей, дие ахъона мех мекьейо
аьдам гей.
19-20 Малаикли гьолцол жаваб нилIийо:
– До гей Аллагьлидой аь^{Н}йда̄ гаьгьийо
Жабраил. Гьолцо э^{Н}гьна гей дӯхъа икъла-
шанна рохел нисанна. Гьинила замаллиъ
йахъцала до нисова йаьжла̄кьа божаъалъ,

гьуна же дул йикъе, дибо йаьже йохца,
дӯхъа гьоьшшона нисона йахъаъас, до ни-
сойо жо йахъцал.

21 Вагьалълъо мехлаъ халкъ гисда̄ гуваба-
цIона бечена зукъойо Закария о^{н}къаллахъа.
Суле Аллагьлила билIоъос гиса говаъас-
лIона гьикмат ба̄хъна зувакъойо гьоллōл.
22 Гиса о^{н}къолъ, Закария халкъилахъа икъ-
лашена ахъеэш. Гьоглол биджи йахъийо
Аллагьлила билIоъ гьолцол Аллагьли ил-
гьам* гуллолъи. Гьолълъогъа муьгъатта̄
гьоглохъа кōда̄д ишан богьна икълашейо;
Закария йаьже йохна гьихлъойо. 23 Аллагь-
лила билIоъ хъуллухъ богьцас водбо йова-
лъолъ, Закария билIогъа э^{н}кьейо.

24 Ласона гаьчIел гьолцос ахъо Элисабет
о^{н}х гаьгьийо йахъийо. Лъина боцо мекье-
цал, гього аьдамла̄ъ гисакеэш. 25 ГьоглIо
нисос зукъойо:

– Гьуна, вагьла̄ йогьна гей Кьодда̄ла Бе-
тIергьалли, вагьалло водла̄ъ дӣхъа гьаьй
йе^{н}хелло аьдамла̄ъ э^{н}до дӣкьас рогьона
болъонна**.

---

* 1:22 Илгьам – Аллагьли тухъал (йикъал) йитIилло
йаьже.

** 1:25 Аллагьли цIоб гулечIе къова ба̄хъаъалъ, ийо-
ла̄кьа рогьо мокъос зукъона.

Жабраил малаикли Мариянхъа Рохеллис Хабар нисос

26 Илънасла бицоъ Галилейлила Назарет
шагьарбаъ, 27 Давудила наслолала УсуплIо
нисойо сукIол йо^{Н}къал гьаьдур йо̄йо киб-
бадой Аллагьли Жабраил малаик э̄^{Н}ш.
Гьолълъо киббасна ца̄^{Н} зукъойо Мариян.
28 Малаикли э^{Н}докна нисос:

– Рази йахъ, Аллагьлис баркат михъойо!
БетIергьан Аллагь дӯгъой гей.

29 Нисова жойлакьа гьайран йахъна гьих-
лъойо гьоло, вагьло сийо саламди бахъал
нуцIослIо нисона.

30 – ГьицIа̄къа Мариян, – лIо нисойо ма-
лаикли гьолълъохъа, – Бичаслис раьгьмат
михъойо дул, 31 Гьуна, ми о^{Н}х гаьгьийона
йахъна дул оьжо ахъца. Иса гула Гьолцокьа
ца̄^{Н}на. 32 Ца̄^{Н} йе^{Н}кьейо сукIо ахъца Гьолцоъ-
кьа̄. Кьодда̄лас ОьжолIо нисас Гьолцохъа.
БетIергьан Аллагьли Гьули Давудила – гьи-
нила абола* – тахликьа** голца. 33 Гьули
ахъца нитоназу Якъубила халкъилал пача-
лъилаъ, ханлъина гьолцос гьо^{Н}сна йолъаъас.

* 1:32 Гьолцола наслолас або Давуд авараг зукъойо.
** 1:32 Тах – ханлъилас къо̄ (трон).

[34] Марияни малаиклихъа нисолло:
– Ахъо йе^{Н}кьеэшла дил нигъад вагьли
ахъца?
[35] Малаикли жаваб богьна нисос:
– Илагьияб Ругь мокъос дӯкьа. Кьодда̄-
лала гьаьлкІолъилас гьидоци йахъца дул.
Вагьалълъобза гьолцо къовахъа илагьиябна
Аллагьлис ОьжоналІо нисос. [36] Гьуна, дибо
аьгарай, къова ба̄хъаъцаслІо нисоцас Элиса-
бетна, же ицлолъа̄лъо о^{Н}х гаьгьийо йахъийо.
Гьолцо къовал илънас боцо гей, [37] Аллагь-
лихъа йахъаъцас жо гьоьшшона гаьъа.
[38] Бета Марияни нисойо:
– Гьуна, до БетІергьаллис лагъ гей! Ми
нисогъа йахъала дил.
Бета малаик гьолълъодойс оьчойо.

Ахъо-къова Мариян Элисабетила билІоъ

[39] Лади водла̄ъас эдеъзи йахъна Мариян
йе^{Н}кьеш Ягьудиялила ма̄ьда̄ла улкалиъ
гаьгьийа шагьарбаъ. [40] Закарияла билІоъна
э^{Н}докна, гьолълъо Элисабетил салам бо̄с.
[41] Марияннис салам тухъийоназу, Элисабе-
тила о^{Н}хаъ гаьгьийо къова лахдас, гьоло
Илагьияб Ругьлис йоцца. [42] Бета гьолълъо
йукъо тухъинна нисос:

– Барка дул, Мариян! КъацIцIа̄ ийола̄ъ
э^{Н}до же ми баркат михъойо йахъийо. Бар-
кат гаьгьийо гей дибола о^{Н}хаъас къова.
43 Дӣгъа Кьоддāлас ийо дӣдой йо^{Н}къойо –
на̄сди дил вагьдо баркат! 44 Гьуна, дибо
салам дил тухъийоназу, цIилIона диела
о^{Н}хаъас къова лахда̄йо. 45 Гьолълъокьа бо-
жийо ми гьардараб гей, судлIо нисода
БетIергьалли дӯхъа нисойо жо йахъца.

Мариянис рец-бакълис кечI

46 Марияни нисойо:
– Диела йакIи БетIергьан кьодда̄кIца,
47 ЦIилIона гей дие ругьна диела Аллагь-
ли тиса багъоцалакьа,
48 СудлIо нисода гьаьй йе^{Н}хелло гьинила
пакъираб лагъликьа.
Гьуна, дил баркат михъолъ желагъа муь-
гъатта̄ къацIцIола агьлова̄ дил рец бовас,
49 ГьаьлкIолъи йо̄лъ дил Къудратаб Бе-
тIергьалли.
Гьогцос ца̄^{Н}на илагьияб гей.
50 Гьинхъа гьийабачIецала агьло-агьлола̄-
кьа раьгьмат гулца.
51 Гьинила кад къуватабла ишла йова-
гьийо.

ЦацакIзи бовагьийо йакIо чIугьарабла
аьдамла.
52 Гьогцо залимабла – тахла̄кьас тIува-
тIийо, пакъирабла – кьоддаба̄кIийо.
53 Нувабакова̄л гьолцо кIетIо шинаб жо
нилIийо, бечедабла гьоьшшона гаьчIел мец-
цабакIийо.
54-55 Гьолцо комак бо̄йо Израиллила хал-
къилал – гьинила лагъла̄л;
Аллагьлил йакIкьа гей илла умумаллил –
Ирбагьинил, гьолцола къавмалил абадул-аба-
дийалъ раьгьмат бовал нисойо къутIи.
56 Гьулиъ лъаналъийо боцона багъона,
Мариян кьа̄ь билIогъа йе^{Н}кьейо.

Ягья ахъийо

57 Мех мокъолъ, Элисабетил оьжо ахъийо.
58 Аллагьли букъо гургьел богьна гьолълъол
оьжо ахъийо тухълъо, гьолълъогъой маду-
гьаллана аьгарлъина рази бахъийо. 59 БелI-
насла водиъ оьждил суннат бовал мокъова̄
сукIоба̄л йатIийолIо абокьацой оьждикьана
Закария ца̄^{Н} гулал*. 60 Амма ийо нисойолIо

* 1:59 ЖугьутIаллис аьдат гей оьжо ахъна белIнасла водиъ суннат богьцас; вагьалълъо водиъ ца̄^{Н} гулцас аьдатна зукъона гей гьоглIо замалла̄ъ.

оьждикьа Ягья цā^{Н} гулал нуцIослIо нисона.
61 Вагьаллийо цā^{Н} гаьгьийо сукIозу гаьъа
дибола аьгарлъилаълIо нисойолIо гьогло
гьолълъохъа. 62 Бета кōдāд ишан богьна
абохъа нисолло оьждикьа нӣйо цā^{Н}д гулал
дул йаццалIо. 63 Гьо^{Н}с кьокькьона йакъол-
лина Закария гьолълъокьа кьодо чахийо:
«Оьждикьа Ягья цā^{Н} гула». КъацIцIā аьжаиб
бāхъийо. 64 Йаьже йохийо Закария вагьал-
лиъисзу Аллагьлил рецна богьна икълашал
уь^{Н}холъийолIо. 65 Гьулиъ сō^{Н}гъой гаьгьийā
аьдамла йилIа гьийабачIейо; вагьло хабар
Ягьудияллила къацIцIā мāьдāкьа митеме-
кьейо. 66 Вагьло хабар тухъийā пикро бōс
зукъойо:

– Нӣйо сукIод ахъал вагьакцо оьждиъ-
кьā, – лIо нисона.

Зукъанна Бичаслис гъаьлкIолъи зукъона
гей гьокцоъ.

Закарияс рец-бакълис кечI

67 Илагьияб Ругьлисна оцIна, Ягьяла або
Закария, Аллагьлила каламликьа нисос:
68 – Букъо рец БетIергьаллил, Израиллила
Аллагьлил, судлIо нисода, Гьогцо о^{Н}къона
Гьинис халкъ тиса багъойо. 69-70 Гьогцо
гьехзу, гьинила илагьиябла авараглāъкьā

илол йо^{Н}къолал кьодо йохийо хъосарлъи
жейса йо^{Н}къойо Гьинис лагъ Давудила би-
лIоъкьа̄. 71 Аллагьли нисойо вагьда̄: илла
тушмалла̄кьасна, къацIцIа̄ иле ба̄тIаъцала̄-
кьасна хъосар боваллIо. 72-73 Илла агьлолал
кьодо бохийо раьгьмат бованна, вагъла̄зу
Гьинис илагьияб бугъаъцас къутIина илос
або Ирбагьинил нилIийо гьа̄на йакIкьа
йо^{Н}къолална. 74 Аллагьли нилIийа къутIи-
лакьа зукъойо нисона иле тушмалла̄кьас
хъосар бо̄слIо, бета Гьогцол гьийабачIечIе
ибадатна бо̄слIо. 75 Нитоназу илла оьмро-
лаъ Аллагьлил ибадат бовал Гьогцос ма̄-
цова̄ валийацойна ба̄хъна. 76 Мина, Оьжо,
Бичаслила авараглъилаъ бикIзи овас, Ми
э̄^{Н}ш Кьодда̄ла гьингъа аь^{Н}йда̄ Гьинил гьино
йе^{Н}лъелал, 77 Гьинила халкъилал хъосарлъи –
мунагь-гьаькълиъис гьоггōл ма̄цолцаслъи –
нисал, 78 Бичаслила гилъилла раьгьмола
мехелло бохъ кьодда̄кьа мокъос илол,
79 колIлIаъна хеллила гьидоцилаъна бечейа̄л
бахъалъгъа, илос хаьба̄на рекъеллила гьи-
нолкьа йе^{Н}йагьалъгъа.

80 Ягья укълъис зукъойо, а^{Н}къло-лъайли-
кьа о^{Н}къос зукъойо.

Израиллила халкъилал ваъзалил аьгъиъ-
цал, гьолцо оьмро бо̄йо боьчIчIа авлахълиъ.

2 къаьм

Иса аварағ ахъийо водо

1 Гьогло водлāъ Август къайсарила амро-
лакьа дуниялликьа гаьгьийа къацIцIā аьдам-
ла чāхал нуцIос зукъона гей. 2 Вагьли аьдам-
ла чāхийолъи зукъона гей аь^{н}йддāш, Квири-
нийли Шамлиъ наиблъи йогьцала замаллāъ.
3 МекьейолIо къацIцIā гьӣ-гьидела шагьар-
бāъ жувōл чахиллал. 4 Галилеялис Назарет
шагьарбаъаш аьгъиъна Усупна Ягьудияллиъ
БетлегьемлIо нисойо Давудила шагьарбаъ
кьодо э^{н}кьейо жу чахиллал, судлIо нисода
гьули Давудила насло-зуриятлисна билIосна
сукIо зукъойо. 5 ГьолцогъоЙ къацIо зукъойо
гьолцол магьар гулло о^{н}х гаьгьийо ахъо
Мариянна. 6 Гьулиъ гьоддōл мокъолъ, гьог-
лIол къова ахъал мех мокъойо. 7 Марияни
ōйо аь^{н}йддāш къова, оьжо. Бета къӣлāъна
оьлIна голло гьолълъо гьули синакIбаъ,
жувōл бецал билIоъ маьче михъаъалъ.

Малаиклана векāн̣а

8 ГьоглIо мицаъ зувакъона гей авлахъ-
лиъ нише гьидеш боцIи богъоцас векā.
9 Гьоглодой Бичаслис малаик о^{н}къойо,

БетІергьаллила Нурли гангъизи бо̄йо гьол-
ло̄л, гьолълъохъа века̄на йилІа гьийаба-
чІейо. 10 Малаикли нисос века̄хъа:
– ГьийабацІа̄къа, до мизол бакъойо
къацІцІола аьламлил бахъцас букъо рохел.
11 Жейса Давудила шагьарбаъ ахъна гей
Аллагьли аьдамла тиса ба̄гъал э^{Н}йо Кьодда̄с
Масигь. 12 Гьуна, миже вагьалълъокьа боьва-
жаллъийо аьламат: мизол и^{Н}хъос синакІбаъ
оьлІна голло къова.
13 Гелокьасзу малаиклигъой къацІо йо^{Н}-
къос гьа^{Н}саъла агълолас йукъо гьаз. Аллагь-
лил тасбигьна йогьна гьолло нисос:
14 – Гьа^{Н}саъла Аллагьлил рецна,
ЛІийо дуниялликьа Аллагьли цІоб гул-
ла̄л – рекъелна!
15 Малаикла гьа^{Н}саъ мекьена муьгъатта̄,
века̄ сидхъа гьо^{Н}со нисос:
– БетІергьалли илол тухъал битІилло
вагьдо хабарна, гьулиъ йахъийо жона йи-
къелал Бетлегьемлиъ иле мекьал.
16 Вагьаллиъисзу кьапІун мекьейа̄ гьол-
лол, мийахъос Мариянна, Усупна, синакІбаъ
укилло къована. 17 Къова эга̄йоназу века̄ ни-
сос, къова ахъийас хабар гьидел малаикли
илгьам бо̄йолІо. 18 Гьодлохъа энекзи бахъийа̄
къацІцІа̄ аьдамла аьжаиб ба̄хъна гьихбалъос

векā нисойо жойлакьа. 19 Нисова жойлаш
маънана богьна, Марияни шоваълечIе йакI-
кьа йовахийо гьолло шибаблис йаьжбо.
20 Малаикли нисогъа гьидел тухъанна бегāн-
на битIилло хабар битIун михъолъ, Ал-
лагьлил рецна тасбигьна богьна векā кьāь
боьвачош.

Исал суннат бōйо

21 БелIен водиъис къовал суннат бōслаъ,
гьолцокьа Иса цā^{н} гулца. Вагьли цā^{н} зукъо-
йо малаикли Мариян о^{н}х гаьгьийо йахъал
аь^{н}йдā гулалIо нисойо цā^{н}.

Иса Аллагьлила билIоъ акъойо

22 Мусала къанонликьа гьоггōл мāцолцас
водбо йо^{н}вакъолъ, гьолло оьжо Иеруса-
лимлиъ акъос БетIергьаллил назро* огьна
нилIал. (23 Аллагьлила амролакьа ийола
си^{н}йаъас гисакийо шибаб абоддāс насло
БетIергьаллил назролъилаъ икъелца зукъо-
на.) 24 Вагьальлъо динияб къанонликьа къур-
баллил мухал нуцIос зукъона гей къона ва-
наъас илба, йаги илбалис къона лIапан.

---

* 2:22 Назро – Аллагьлил нилIанна йованна нуцIойо тIаддаб илагьияб жо.

25 Гъуна вагъалълъо мехлаъ, Иерусалим-
лиъ зукъона гей СимеонлIо нисойо сукIо.
Гъули зукъона динияб муъмин ва Израил-
лис халкъ БетIергъалли тапшур боваллакъа
йакIо гаьгьийо сукIо. Гьолцогъой зукъона
Илагьияб Ругьна. 26 Гьолцол Илагьияб
Ругьли тухъал йитIилло жу Бичаслис Ма-
сигъ эгайчIе угъаъцаслъи. 27 ВагъаглIо водиъ
гъули Илагьияб Ругьли о^{Н}къолло Аллагь-
лила билIоъ. Ийо-абона акъос итIино Иса
гъулиъ, Гьолцол бовал нуцIойо динияб
аьдат бовал. 28 Симеони окчиш Гъули кōъ,
бета Аллагьлил рецна богьна нисос:

Симеони муьгъалI йахъцас жо нисос

29 – Йā Рабби дие БетIергъан, до Дибо
лагъ, мокъола дил къадар до угъал, Ми
нисова йаьжкьа рекъенна богьна. 30-31 Ми
къацIцIола халкъилал йикъалъгъа гьаьдур
йōйо хъосарлъи йегāйо диела гьаьйдāл,
32 мажуслāл канлъи-лъай, дибола Израил
халкъилал рецна къадрона.

33 Оьждикьас Симеони вагьлā нисолъ,
ийо-або гьайран-гьикмат бāхъийо. 34 Гьоллол
доьъана богьна Симеони нисос Мариянхъа,
оьждила ийохъа:

– Гъуна, вагьацо оьждиъкьа̄ телида̄с Из-
раил халкъилас аьдамла бейакца, телида̄с
кьоддаба̄кца, вагьди къова ахъца Аллагьлис
аьламатцой, амма тели аьдамла гьолцол
данде бечеш, 35 – дибона йакIо балъаййахъа
лъукъзи йахъца, – телилас йакIиъ гаьгьийа̄
пикрована загьир йа̄хъалъгъа.

Гьаннати муьгъалI йахъцас жо нисос

36 Зукъойо гьулиъ гьиниъ караматлъи
гаьгьийо Гьаннат – Пенуэлис кид, Ашери-
ла кьибиллиъис, йилIа ицлолъийо аьдам.
Гьинила бетIергьаллигъой ахъо йе^{Н}кьена
муьгъатта̄ алIна лIи йагъос. 37 БелIнайигна
оь^{Н}къона лIи йе^{Н}кьецал къоролай нитоназу
Аллагьлила билIоъос йолъаъас зукъона гей
нишена-хискьана БетIергьаллил какна-кIал-
на йогьна, тIаъат-ибадатликьа йечена. 38 Ва-
гьалълъо мехлаъ гьолълъо Аллагьлил
рец-бакъ богьна мē̄ш зукъойо Исас хабар,
Иерусалим тапшур боваллакьа йакIо гаь-
гьийа къацIола аьдамла̄л.

Къа̄ь Назаретлиъ мекьейо

39 Бета гьоллōл, БетIергъаллила къанонли-
кьа бовал нуцIойо аьдатна богьна, мекьена

мокъос Галилеялиъ, гьидела шагьар Наза-
ретлиъ. 40 ИтIино укълъис зукъойо, къува-
табна аькъилабна ахъца зукъойо, Аллагьлис
баркат зукъойо Гьолцоъ.

АцIона къонлIис Иса Аллагьлила билIоъ

41 Шибаб лIиъ Гьолцос ийо-або мекьа̄-
гьийо Иерусалимлиъ ПасхалIо нисоцала
ид-водил. 42 Гьолцол ацIона къона лIи йе^{Н}-
кьелъ, аьдатликьа ид-водил гьолло̄л ме-
кьейо кьодо Иерусалимлиъ. 43 Бета ид-водо
йолъона муьгъатта̄ гьолло̄л кьа̄ь мекьейо,
гьихлъос гьоллос насло Иса Иерусалимлиъ;
гьули гьихлъо̄лъи икъаъас ийолна аболна.
44 ГицIийолIо гьодлол Гьули го̄слIона бад-
логъой. ЙалIокъе̄ш йагъойо гьино йолъона
муьгъатта̄, муьхобалъийолIо гьолло̄л гьули
и^{Н}зал аьгарлъилаъна бега-бийакъейа̄ъна.
45 Гьулина и^{Н}хъечIе, кьа̄ь кIаьймуьхона ме-
кьейолIо гьолло̄л Иерусалимлиъ гьолцо-
гъойна миздабана. 46 Лъанасла водиъ Гьули
и^{Н}хъона гей Аллагьлила билIоъ муалимла̄ъ
алIо къе̄на эчена, гьоглохъа энекзи ахъна
гьоглол суалла нийаццас. 47 КъацIцIа̄ энекзи
бахъийа гьайран-гьикмат бовагьца зукъона
гьолцола а^{Н}кълолана жавабла̄на. 48 Гьули

эгалъ, ийо-або гьикмат ба̄хъийо; гьолцола
ийо оьждихъа нисос:
– Йа̄ дие оьжо, сийод ми илол йо̄йо.
Гьуна, дибо абона дона йукъа пашманлъи-
лаъ ми и^{Н}зийо.
49 Гьолцо гьоллохъа нисос:
– Суд миже до и^{Н}зал нуцIос? Мизол икъа-
ъасди зукъойо до диела Абола билIоъ ахъал
нуцIоцаслъи?
50 Амма ийо-абол биджи йахъеэш гьолцо
нисо̄ йаьжла̄ш маъна. 51 Бета Гьули аьгъиъна
э^{Н}кьейо гьоллогъой лIийо Назаретлиъ. Гьу-
ли ийо-або нисогъа уь^{Н}хо-аь^{Н}хейо. Ийона
гьогцос йаьжбо шоваълечIе йакIкьа йо-
вахийо.
52 Иса укълъийо, аьдамла̄ла а^{Н}къло-пик-
ролаъ о^{Н}къойо, Аллагьлинна аьдамла̄нна
Гьули йилIа атIийо.

3 къаьм

Ягья аварагхалкъиладой аь^{Н}йда̄ аьгъиъца

1 Тиберий къайсарлъилаъ ахънас ацIона
лъинас лIи зукъойо; Ягъудиялиъ наиблъилаъ
Понтий Пилат зукъойо; Галилеялиъ хан-
лъилаъ Гьерод зукъойо; гьолцос ис Филипп
зукъойо Итурейлилана Трахонитлилана

вилаятлис хан; Лисаний Абиленаллиъ хан-
лъилаъ зукъойо; 2 Гьаннана Кайафана биш-
шун букъа̄ кашишлалъилаъ гаьгьийа мехлаъ,
Закарияла оьждил – Ягьял боьчIчIа авлахъ-
лиъ Аллагьлис йаьже тухъийо. 3 Гьолцо
Иордан э^{Н}хедой гьица гаьгьийа мица̄ъ
кIаьйлIона лъӣд ма̄цоллолъи тIибитIизи
йо̄йо, мизос мунагьла тавба богьда чурзи
йа̄хъцалIо нисойо. 4 Вагьаддийа йаьжбо
ча̄хна гей Ишая аваραглилa ТIекликьа:

«Гьо^{Н}с гьокI тухъца боьчIчIа авлахълиъ:
Гьуги о^{Н}къолъол гьино къачIази йова,
Кьодда̄лал гьино йа^{Н}къойцIойо йова,
5 Шибаб куво-аьракъ йолъала,
шибаб ма̄ь-бизова йе^{Н}йалъала,

ЧIикI-чIекIдийо жо йа^{Н}къойцIала, хир-хоь-
кIила̄ маьче мелъала,

6 Шибаб ругь-чIаголъилал Аллагьлис хъо-
сарлъи йега̄ла».

7 Гьолцодой ма̄цолал мокъова халкъи-
лала аьламлихъа Ягья ниса̄гьийо:

– Гьай миже, цIодола бекелалис насло!
Лъод миже тIамзи бо̄йо кьодо мокъоцала
Аллагьлила симолдойс боьвачал? 8 Миже
бо̄ва тавбалас пихъ йегала. Иле Ирбагьини-
ла наслолас къова̄ гейлIо нисона бикълаба-
ша̄къа. Гьуна До мизохъа нисос, Аллагьлил

йадда вагьаддōл кьалāна Ирбагьинила къо-
вāл Гьогцохъа йуь^{Н}вахонна йăхъца. 9 Хоь-
хила хемухадой о^{Н}г гуллолъи мизол йикъе.
КIетIо пихъ кьодо йахъаъцас хоьхо буьчIна
цIоъ гулцаслъи йикъе.

10 Гьиде сийод йовал нуцIослIо нисос
зукъойо аьдамлā. 11 Ягья жаваб ницца зу-
къойо:

– Къона мухун гаьгьийа гьо^{Н}сцойс гаьч-
чал нилIа, кен гаьгьийана вагьаллā йова.

12 Мунагьла чурзи йовагьиллал мокъовā
гъаькъ бокIолал бечеллā аьдамлāна нисол-
ло гьолцохъа:

– Йā Муалим, иле сийод йовал нуцIос?

13 Гьоллол жаваб нилIийо Ягья:

– Мизол бегаллагъа кьоддāс багъăкъа
гъаькъ.

14 Вагьаллăзу рагъухъаллāна мокъона
нисолло:

– Илена сийод йовал нуцIос?

Гьоллохъана нисойо:

– Гьо^{Н}ссидихъасна гьичIегонна окко
йагъăкъа, гьо^{Н}ссидикьана гаьччо аьйиб
гулăкъа, мизол ниццала харжликьа рази
бахъна бече.

15 Масигь о^{Н}къаллахъа гувабацIона бече-
йаъ, халкъилал пикро бахъца зукъойо Ягья

Масигь зогъаллIона. 16 Ягья къацIцIолал
жаваб нилIийо:
– До мизос мунагьла лъӣд йа̄^{н}цолца,
амма о^{н}къос дӣгъана йилIа къудратаб СукIо.
До гей гьолцола гьалалъцола̄с кьохъа̄ йа̄^{н}кал
мустагьикъаб гаьччо сукIо. Гьогцо мизос
мунагьла йа̄^{н}цолас Илагьиябли ругьлидна
цIойидна. 17 Гьогцола каъ аь^{н}ко гей, нахоъос
хъибо мацонна гьинила баькьиъ гулца, на-
хо гьо^{н}сна йедаъцала цIоъна гунна Гьолцо
йекIелца.
18 Рохеллис Хабар нисона вагьалла̄зу
тели баддо̄нна насигьатла Ягья аьдамла̄л
йовагьийо.
19 Гьерод ханли гьинила истIис ахъо
Гьеродиада йо^{н}къойолъина, бади гьокцос
чороклъина Ягья мотIолиъ йакьеллъо, 20 Гье-
роди Ягья тIусагъийаъ голло, ханли йова-
гьийа бадло кешлъила̄кьа кьодо вагьли
кешлъина телилъийо.

Исана лъӣд ацолца

21 КъацIцIо гаьлъда-гаьгьийо аьламна мо-
къона лъӣд мунагьла йа̄^{н}цолцалаъ, Исана
лъӣъна э^{н}докна доьъа бо̄слаъ, гьа^{н}са йе^{н}-
йагьейо. 22 Илбалила суратбакьа Илагьияб

Ругь мокъойо гьолцодой. Бета гьа^{н}саъкьа̄
гьокI тухъийо:

– Ми гей дил аццас дие Оьжо. Дӯкьа До
рази гей!

Исала умумаллис кьибил

23 Иса Аллагьлил хъуллухъ бовал уь^{н}хо-
лъийаъ, гьолцос зукъойо лъанайиглъийо
лIи. Гьолцола умумаллис вагьаддийо кьи-
бил гейлIо нисос зукъойо: гьолцос або
Усуп, гьолцосна або Эли, бета 24 Маттат,
Леви, Малки, Яннай, Усуп, 25 Матитя,
Амос, Нагьум, Гьесли, Наггай, 26 Магьат,
Маттати, Шимъи, Йосех, Йода, 27 Йогьа-
нан, Реса, Зеруббабел, Шеалтиэл, Нер,
28 Малки, Адди, Къасам, Алмодам, Эр,
29 Ешуа, Элиэзер, Йорим, Маттат, Леви,
30 Шимъон, Ягьуда, Усуп, Йонан, Элякъим,
31 Мелеа, Менна, Маттата, Натан, Давуд,
32 Йишай, Йобед, Боаз, Шалмон, Нагьшон,
33 Аминадаб, Админ, Арам, Гьецрон, Пе-
рец, Ягьуда, 34 Якъуб, Исгьакъ, Ирбагьин,
Терагь, Нагьор, 35 Серуг, Реу, Пелег, Эбер,
Шелагь, 36 Къейнан, Арпакшад, Шем, Нуьгь,
Ламек, 37 Метушелагь, Гьенок, Яред, Ма-
гьалалеэл, Къейнан, 38 Энош, Шит, Адам,
Аллагь.

4 къаьм

Илбис Иса къосси овал муьхотухъийо

1 Илагьияб Ругьлид оцIийо Иса Иордан-
лиъис кIаьй уь^{н}хона гōйо, бета Ругьли Гьу-
ли о^{н}къолло боьчIчIа авлахълиъ. 2 Вагьлиъ
йагъойо Иса оь^{н}къонайиг водо. Илбисли
гьолцос гьаьлна бикъелло. Вагьлосинаб за-
маллиъ сикIаъ лукIма мейэш. Оь^{н}къонайиг
водо йе^{н}кьелъ, Гьули нукойо. 3 Вагьалълъо
мехлаъ илбисли нисос Гьолцохъа:

– Ми Аллагьлис Оьжо зогъда, вагьалIо
кьалхъа ниса баьбалал йуь^{н}холIо.

4 Иса гьоглIол жаваб нилIийо:

– ТIекликьа чахна гей: «Сид баьбалакьа
боваъас инсалли гьинис оьмро».

5 Бета илбисли мāькьана о^{н}къонна, сид
лагьзатлиъ дуниялликьа гаьгьийā къацIцIā
пачалихъла йегабалло Гьолцол. 6 Бета гьок-
лIо нисос:

– Вагьадло къацIцIола пачалихълāс их-
тиярна рецна до Дул нилIал, судлIо нисода
гьолълъос ихтияр дӣхъа нилIна гей, до дил
атIтIийал вагьло ницца. 7 Ми дил сужда
богьда, вагьли къацIцIо дибо йахъца.

8 Иса жаваб нилIийо:

– ТIекликьа чахна гей: «Сид Аллагьлил-
лāъ сужда бовāкъа, БетIергьаллиллāъ ибадат
бовāкъа».
9 Бета илбисли Гьули Иерусалимлиъ эже-
на Аллагьлила билIола кьохъкьана гонна,
Гьолцохъа нисос:
– Ми Аллагьлис Оьжо зогъда, вагьалIоъ-
ла лIийо огицI! 10 ТIекликьа чахна гаьъад:
«Аллагьли малаиклāкьа амро бовас ми цIу-
ми овалIо нисона». 11 Бета: «Малаиклā каъ
охна эзас кьалил дибо хаьба мехелечIе».
12 Иса жаваб бōйо:
– «Ми БетIергьан, дибола Аллагьлил
гьаьлбики йовāкъа» – лIо нисона чахна
ТIекликьа.
13 Гьолцол къацIицIо гьаьлбики йогьна
лъикъолъ, илбис гьо^{Н}с санаъатаб мех мо-
къоцал боъийо Гьолцодойс.

Иса аварагли Галилеялиъ
ваъза-насигьатла йовагьал уь^{Н}хольийо

14 Иса о^{Н}къойо Галилеялиъ Илагьияб
Ругьна Гьиниъ бахъна. Гьолцос цā^{Н} нāназу
сō^{Н}гьой гаьгьийā мицāъ йе^{Н}кьейо. 15 Сина-
гоглāъ э^{Н}кьена Гьолцо ваъза-насигьатла
йовагьийо, къацIицIола Гьолцол рец-бакъ
бōс зукъойо.

Назаретлиъ Иса аварагкъабул ойэш

16 Бета Иса тарбийа-лъай нилIийа Наза-
рет шагьарбаъ э^{Н}кьейо, гьинила аьдатли-
кьа шамат водиъ синагоглиъна э^{Н}докийо.
Гьоллол ТIек хъовал минбарликьа кьодо-
кийо. 17 Ишая авараглис ТIек нилIийо
Гьолцохъа. Вагьаддийо калима гаьгьийо
мицаъ ТIекна йе^{Н}гьена, хъо̄йо Гьолцо:
18-19 – «Дӣъ БетIергьаллис Ругь гей, гьолцо
дил ихтияр нилIийо Рохеллис Хабар мис-
килла̄хъа мейал, асирлъилаъ гаьгьийа̄ тиса
ба̄гъоналIо, боцдийа̄л канлъи йо^{Н}къоналIо,
азаб-акъубалиъ гаьгьийа̄ гиса мегьналIо.
Аллагьлила раьгьматлис мех мокъоналIо
нисал э^{Н}гьна гей До».
20 Бета Гьули ТIекна йи^{Н}хъона, хъулухъ-
чийахъана нилIна, къе̄ эчейо. Синагоглиъ
гаьгьийа̄ къацIцIолас гьаьй йе^{Н}хейо Гьолцо-
кьа. 21 Иса гьоллохъа нисал уь^{Н}хотохъийо:
– Жейса миже вагьалIо калималихъа энек-
зи бахъцалаъ, чахийо жо тIубази йахъийо.
22 Гьолцола каламли гьоллол букъо асар
бо̄йо. Исала сикIаькьа̄ гугьцала вагьалълъо
баркатаб каламли къацIцIа̄ аьжаиб бова-
гьийо. Бета гьолло нисойо:
– Усупис оьжод гей Гьули?

23 Иса нисойо гьоллохъа:
– Гьай-гьай миже Дӣхъа кицина бакъона
нисас: «Ми дохтур зогъда, гьакъкъа Мизу
сагъ ахълIо. Илол Капернаумлиъ йахъийо
шинаб жо тухъийо, же вагьалIо Дибола
абола ракьликьана йова!» – лIона нисас
миже Дӣхъа.
24 Амма Гьогцо гьоглохъа нисойо:
– Гьаькъкъаб жо гей, гьо^{Н}сна авараг
гьинила абола ракьликьа бикIзи оваъас.
25 Гьаькъкъаб жо нисос До мизохъа: Иляс
авараглила замаллиъ лъана лIина ильна
боцо бахъийо мицакьа водо гуйчIе къацI-
цIо дуниялликьа йукъо ракъи йо^{Н}къона.
26 Израиллиъна тели къоролла зувакъодана,
Сидонлидой гьи^{Н}ца гаьгьийа Царепатила
сид къоролайдоййаъ э^{Н}йэш Аллагьли Иляс.
27 Элиша авараглила замаллиъ Израиллиъна
барас унтилаъ кIовабакIова тели аьдамла
бāхъдана, Шамлиъис гьо^{Н}с НаъманлIо нисо-
цас сукIовāъ а^{Н}цолеэш гьолълъо унтилаъас.
28 Вагьли тухъийоназу, синагоглиъ гаьгьи-
йā аьдамла гьалаг бāхъийо. 29 Баьгъбаъна
гьолло Гьули шагьарбаъаш гисана эжена ба-
чилI тIотIаллIо нисона, гьидес шагьар бōйо
бизола раьъалликьа акъос зукъойо. 30 Амма
Иса халкъилаъас алIос оьчона оъийо.

Капернаумлиъ Иса аварагли йегабаллā караматла

1. Чикейо зиннал гиса боцIийо.

31 Бета Галилеялилила КапернаумлIо нисо-
цала шагьарбаъна э^{Н}кьена, гьоллол шамат
водлāъ Аллагьлис калам биджи бовал
уь^{Н}холъийо. 32 Гьолцола ваъзалāкьа аьдам-
ла аьжаиб бāхъна зувакъойо. Гьолцо нисо-
цас жо нисос зукъойо Гьиниъ гьаьлкIолъи
гаьгьийаъцой.
33 Синагоглиъ зукъона гей зинналлā охийо
гьо^{Н}с сукIо.
34 – ЭццакIа! Сийод дул илоъкьā йатIна,
Назаретлиъис Иса! – лIо нисона йукъо
илIелāл уь^{Н}холъийо гьули сукIо. – Иле па-
сад бовалди о^{Н}къона Ми! Дил икъеш Ми
Аллагьлис Илагьияб СукIо ахъцаслъи!
35 Иса гьокI йоъиллийо гьолълъос:
– ГьокI йоъла, болъо Ми гьолцола ма-
гъоъос!
Синагоглиъ алIлIода гьули сукIона къē
икьена, гьоьшшона зарал бойчIе гьолцола
магъоъос зиннал гисакийо. 36 КъацIцIā гьай-
ран бахъийо. Гьоллōл сидхъа гьо^{Н}со бикъ-
лабашал муьхобалъийо:

– Сийо йаьжед гьули, гьинила къуватлид-
на къудратлидна амро богьцас зинналлāл;
гьолълъогъа муьгъаттā гьоллōлна инсал-
лила магъоъос гисабакцас, – лIо нисона.
37 Нāназу сō^{Н}гъой гаьгьийā мицāъ мите-
мекьейо Исас хабар.

2. Петерлис йукъо ийо кIокIō йахъилло

38 Бета аьгъиъна, синагоглиъисна гисакна,
Иса СимонлIо нисоцала сукIодой билIогъа
э^{Н}кьеш. Симонис йукъо ийо йаьчI-йиххала
унтилаъ йилIа кIокIона йи^{Н}хъос. Гьоло
йахълалIо нисона гьарзи йōс Гьолцохъа.
39 КIокIовадой гьи^{Н}цана э^{Н}кьена, йаьжена
нисона, гьолълъоъос унти болъолца. Вагьал-
лиъисзу йаьгъиъна, гьоллол кен-о^{Н}х гулал
йуъ^{Н}холъча гьоло.

3. КIовакIовāна бāхъилло, зинналлана
аьдамлāъаш йовацIийо

40 Бохъ тIикейа анталаъ тели кIовакIовā
аьдамлана бāкъона мокъойо Гьолцодой.
Исана шибаблил кō йе^{Н}хенна гьоллōл бā-
хъилло. 41 Лади аьдамлāъаш зинналла йо-
вацIийо.

– Ми Аллагьлис Оьжо гей! – лIо нисона
илIелабас зувакъойо гьоллōл йоьвачошлаъ.
Амма жу Масигь гаьгьийолъи зиннал-
лāл икъелъ, Иса гьоллос гьокIа йоваъиллис
зукъойо.
42 Бета хиса водо хишейоназу гисакна
Гьули боьчIчIа авлахълиъ э^{н}кьейо. Хал-
къила Гьули и^{н}зийо. И^{н}хъона муьгъаттā,
гьидедойс нāна э^{н}кьāкъалIо нисона гьарди-
зи бāхъийо. 43 Амма Иса гьоллохъа нисойо:
– Аллагьлис Парчагьлъи йо^{н}къоцалас Ро-
хеллис Хабар нисал До бадло шагьарбāъна
э^{н}кьал нуцIос, вагьалълъол э̄^{н}йо гей До.
44 Вагьлā Ягьудиялила синагоглāъ э^{н}кье-
на, Гьолцо ваъза-насигьатла йовагьийо.

5 къаьм

Иса авараглис āь^{н}йддāш асгьабла

1 Аллагьлис калам тухъал батIийā аьдам-
лā сō^{н}гьой къацIобакна гаьгьийа мехлаъ,
Гьули зукъойо ГеннисаретлIо нисоцала ра-
лъадбадой. 2 Ралъадбаъ къона гама бегас
Исал. Бисāхъла, гамалиъис гисана гугьна,
гьидеш бисā йовахцас къӣла низабас зува-
къойо гьулиъ. 3 Иса Симонила гамалкьа
кьодокийо.

– Раъалликьас даьгьаб ралъадбаъ э^{н}ддā
гама беза, – лIо нисона гьарзи йōйо Гьолцо
Симонхъа.

Гамалкьа къēна эчена Гьолцо аьдамлāл
ваъза-насигьат бōс зукъойо. 4 Ваъза-хабар
болъолъ, Симонхъа нисос:

– Ралъадбала гилъилла мицаъ гамана
мокъонна, тIутIа дибо бисā йовахцас къӣ.

5 Симони Гьолцол жаваб нилIийо:

– Йā НасигьатсукIо! Гьу^{н}лъ нише-хишей
ла тIутIдана илол гьо^{н}сна биса михъеэш.
Амма Ми нисойо йаьже йугъолечIе до
гьа^{н}къкъасāза къӣ тIутIал.

6 Вагьлā нисогъа тIулIлIо, гьоллол тели
биса михъойо. Бисāла йаькъкъолъилахъа
къӣ йāьхал йуь^{н}холъийо. 7 БалIо гамалкьа
гаьгьийā гьалмагълāхъа ишан богьна комак-
лил ийалIейо. Мокъона гьоллона къацIо
комак богьна, къонана гамā бисалис йова-
цIилло. Давлалила йаькъкъолъилахъа къона-
на гамā ралъадбаъ гъанкъизи йāхъал йуь^{н}-
хоьбалъийо. 8 Вагьли йегалъ, Симон-Петри
Исала мицнāдой аь^{н}йдā суждалкьана эчена
нисойо:

– Йā БетIерчIахъаяв, олъо дидойс Ми!
До гей мунагьлāс оцIийо сукIо!

[9] Вагьла̄ нисаъасди, гьулина гьолцогъой
къацІо гаьгьийа̄на котакалда гьийабачІена
зувакъойо тели бохийо биса бегалъ. [10] Вагь-
ла̄зу, Симонил гьалмагълъилаъ гаьгьийа̄
Зебедайис оьждаь, Якъубна Иоанна, гьийа-
бачІейо. Бета Иса Симонхъа нисойо:
– ГьицІа̄къа! Желагъа муьгъатта̄ ми
аьдамла бисацой бовахца*.
[11] Гама̄на мицакьана кьисабана, гаьлъгъа
къацІцІо жона йечаннегьна, гьоллōл Иса-
гъой къацІо мекьейо.

Барас унтилаъ кІокІойо
сукІо сагъ ахъилло

[12] Гьуна Исал, сид шагьарбаъ о^{Н}къолъ,
къацІцІо магъокьа барас унти чІалІейо гьо^{Н}с
кІокІойо сукІо эгас. Иса эгалъ, гьули сукІо
Гьоцодой аь^{Н}йда̄ мотІо лІийода̄ къēна экна
гьардизи ахъал уь^{Н}холъча:
– Йа̄ БетІерчІахъаяв! Дул адда, до Дӯхъа
а^{Н}цонна сагъ огьна ахъца!
[13] КІокІовал кōна йе^{Н}хенна Иса нисойо:
– Дил атІна гей: ми а^{Н}цо, сагъна ахъ!

* 5:10 Гьолълъос маъна: «Аьдамла Аллагьлилъда̄
муьвахолча».

Нисослаъзу чIалIейо жона магъокьа кьо-
дос йекна, гьули сукIо а^{Н}цона сагъ ахъийо.
14 – Гьо^{Н}ссидихъана хабар мейчIе, э^{Н}кьена
бегала дибо магъо кашишлил, аьдамла̄л ми
ахъийолъи икъалъгъа Мусала къанонликьа
къурбан муха, – лIо нисона лъази йо̄йо Иса
гьогцохъа.
15 Амма Исас хабар халкъилаъ гьех мите-
мекьейо. Гьолцохъа энекзи бахъална, унти-
лаъас сагъ бахъална тели аьдамла мова-
къос зувакъойо. 16 ГьулилIо нисода, аьдамла
гаьчIела мицаъ э^{Н}кьена тIаъатлиъ ахъца
зукъойо.

Магъо хъохъойо сукIо ахъилло

17 Гьо^{Н}с водолалъ Иса ваъза-насигьат бо̄с-
лаъ, Гьолцохъа энекзи бахъийа аьдамла̄ъ
э^{Н}до зувакъойо Галилеялила шибаб аьлIа-
ъашна, Ягьудиялиъисна, Иерусалимлиъис-
на мокъова̄ фарисейлана динияб аьлимлана.
БетIергьаллис къудратлъи зукъойо Гьолцоъ
кIовакIова ба̄хълал. 18 Гьуна гьо^{Н}с аьдамла̄
лIо^{Н}вакьана гонна акъойо магъо хъохъойо
сукIо. КIокIо̄ сукIо Исадой аь^{Н}йда̄ о^{Н}къо-
лална голална гьаьракат багъос зукъойо
гьолло. 19 Амма тели халкъ бахъийахъа,

эзал гьино йи^{Н}хъеэш. Кьамакьас кIарама-
тIина йолъонна, лIо^{Н}вакьа голгъа Исадой
аь^{Н}йда̄ алIлIода̄ лIийо э^{Н}йо. 20 Гьули сукIо
акъона мокъова̄ сукIоба̄с божи бегалъ, Иса
нисойо:

– Аьдам, ми мунагьла̄ъас а^{Н}цойо!

21 Диниябла аьлимлана фарисейлана сид-
хъа-гьо^{Н}со бикълабашал муьхобалъийо:

– СукIо сукIод ахъал нуцIос вагьди ва-
гьаллийо инжитаб-гьаькъираб жо йекIцас?
Аллагьлихъа̄ъ инсаллис мунагьла чурзи йо-
вагьна йа̄хъаъас, – лIо нисойо гьогло.

22 Гьоглола йакIиъ гаьгьийо жона йикъе-
на, Иса нисолца:

– Суд мизола йакIиъ вагьаллийа пикрова
йа̄хъийо? 23 Сийод нисал пигьаяб гей: «Ми
мунагьла̄ъас а^{Н}цойолIод» йаги «Аьгъиъ-
на э^{Н}кье-гогьлIод»? 24 Амма мизол йикъе,
Аьдамлила Оьждисна ихтияр гей аьдамла̄ш
мунагьла чурзи йовагьал... – Иса кIокIо-
вахъа нисойо: – До дӯхъа нисос, аьгъиъна
лIо^{Н}на бежена билIогъа э^{Н}кье!

25 Вагьаллиъисзу аьгъиъна, жу акъойо
лIо^{Н}на бокчина, Аллагьлил рецна богьгъа,
гьинила билIогъа э^{Н}кьейо. 26 Гьайран-гьик-
мат бахъийа̄ гьолло къацIцIола Аллагьлил

рец бо̄йо. ЙилІа гьийабачІейахъа гьолло
йекІийо:

– Гьикматаб жо йега̄йо илол жейса, –
лІо нисона.

Иса аварагли Левий асгьаблъилаъ охца

27 Гьолълъогъа муьгъатта̄ Иса билІоъос
гисакийо. Гьинолис гьаькъ бокІолцала би-
лІодой Гьолцол къе̄ эчена эга̄йо Левий ца̄^{н}
гаьгьийо гьо^{н}с гьаькъ бокІолцас сукІо.

– Дӣгъой муьгъалІ тос, – лІо нисос гьол-
цохъа Иса.

28 КъацІцІо жона гаьлълъа̄чо йечаннегь-
на, аьгъиъна Гьолцогъой муьгъалІ э^{н}кьейо
Левий. 29 Гьинила билІоъ мокъолъ, Левий
йукъо гьоболлъи йо̄йо Исал. Гьулиъ зукъо-
йо гьаькъ бокІолцасана, гьула̄зу гьолло-
гъой къацІо гагьийа̄ баддо̄л аьдамлана.
30 Фарисейла̄на гьоглола диниябла аьлим-
ла̄на Исала асгьабла̄хъа морлІона нисолло:

– Суд миже гьаькъ бокІолцала сукІоба̄-
гъойна, мунагьла̄с бовацІийа̄ аьдамла̄гъойна
къацІо бес-хулІос?

31 Иса гьоллол жаваб богьна нисос:

– КІовакІовалла̄ъ, сахаб сукІоба̄л дох-
турлис комак батІаъас. 32 До гогьна гей

муъмилла гаьчIел, мунāпикъла ийабалIал,
гьолло тавба бовал балIлIо.

КIаллис суал

33 Гьогло нисолло Исахъа:
– Ягьяла асгьаблāна фарисейлāла мутаъа-
лимлāна дӣсдāс как-кIалла йовагьцала мех-
лаъ, гьоддōл Дибо асгьабла суд бес-хулIона
бāхъца? – лIо нисона.
34 Иса гьоллохъа нисойо:
– Къимако шеблаъ гаьгьийа мехлаъ,
гьолцо бейтелликьа ийабалIейа аьдамлāхъа,
бес-хулIечIе кIал йохна бечелIо нисона
йахъцади мизохъа? 35 Къимако гьоллодойс
агъойо водбо йо^{Н}вакъас, вагьалло водлāъ
кIал йохна гьоллōнна бāхъас.
36 Бета Иса гьоллол вăгьаддийо хабар
мēйо:
– Лъона ицIцIо лъицIона йаьхенна келла
лъицIокьа гъечIе гуцIаъас. ИцIцIо лъицIо-
на йугъос, келла лъицIокьа ицIцIо гъечIе
гуцIийолъина кьухъаъас. 37 Лъона гитIаъас
ицIцIо гьино йугъал йо^{Н}къова тIикIилаъ.
Бетана ицIцIо гьинона къē мекьас, йаьхена
тIикIина йугъас. 38 ИцIцIо гьино гитIал ну-
цIос ицIцIа тIикIилаъ. 39 Келло гьино хулIо-

на муьгъаттā, лъōнна кьодо ицIцIо гъино хулIал батIаъас, судлIо нисода келлозу гъино кIетIо гейлIо нисос.

6 къаьм

Шамат водо

¹ Шамат водиъ хъибола майдаллāъкьā
мекьал нуцIойо Исана Гьолцос асгъаблана.
Асгъаблā хъибос кьо^{Н}вā кōъна йуьвашинна
мугьла йуь^{Н}вахъча зувакъойо. ² Садло фа-
рисейлā гьодлохъа нисолло:

– Шамат водлāъ йовал йахъаъцас жо суд миже йōс? – лIо.

³ Иса гьоллол жаваб нилIийо:

– Хъойэшди миже, жуна къацIо гаьгьи-
йāна нувабакона гьихбалъолъ, Давуди йōва
жойлас? ⁴ Аллагьлила билIоъна э^{Н}докна
Давуди бокчина гей Аллагьлил бакъойо, кашишлāйаъ муьхъал бахъаъцас баьба. Гьинина муьхъна гей, къацIо гаьгьийāнна нилIна гей.

⁵ Бетана нисойо гьоглохъа:

– Шамат водис ихтияр Аьдамлила Оьждихъа гей!

Шамат водиъ ко̄ хъохъойо сукIо ахъилло

[6] БалIосола шамат водиъ Иса ваъза-наси-
гьатлил синагоглиъ э^{Н}кьал нуцIойо. Гъулиъ
зукъона гей кIетIакьас ко̄ хъохъойо гьо^{Н}с
сукIо. [7] Динийабла аьлимлана, фарисейлана
Гьолцохъа гуцIобахъна бечена зукъойо сагъ
овалла̄лIона, шамат водиъ вагьли кIокIо̄
ахъинналIо нисона Исакьа аьйиб мокъо-
лалъгъа. [8] Амма гьоглола йакIиъ гаьгьийо
жона йикъена, Иса ко̄ хъохъова сукIохъа
нисойо:

– Аьгъиъна алIлIода̄ эче! – лIо.

Гьуги аьгъиъна алIлIода̄ э^{Н}кьейо. [9] Бета
Иса гьоллохъа нисойо:

– До мизохъа гьо^{Н}с жо нисолал: шамат
водиъ сийод йовал йахъца – кIетIолъид
йаги кешлъид? Аьдам ахълалди йаги угъо-
лалди нуцIос?

[10] Гьогло къацIцIолахъана говацIона, Иса
гьолцо сукIохъа нисойо:

– Ко̄ йа^{Н}къойцIола, – лIо.

Иса нисогъа йо̄йо гьолцо сукIо. Хъохъо-
йо ко̄ сагъ йахъийо. [11] Гьогго̄л йилIа гьалаг
ба̄хъийо, Исал сийоди йовал нуцIослIо ни-
сона сидхъа-гьо^{Н}со дандибази йовал муъхо-
балъийо.

АцIона къона чапар гьакIийо

[12] Вагьалло водлāъ Иса гьари-доьъалил
сид мāькьана э[Н]кьена нише-хишей Аллагь-
лил тIаъат богьна эчейо. [13] Хискьа Иса
Гьинис асгьаблана ийалIена, гьоллоъ э[Н]дос
ацIона къона сукIона гьакIна, гьоллокьа ча-
парлалIо нисона цā[Н]да гувалло. Гьоллōнна
зувакъойо: [14] ПетерлIо* нисона тIокIцā[Н] гаь-
гьийо Симон, гьолцос ис Андрей; Якъуб,
Иоанн, Филипп, Бартоломей; [15] Маттей, То-
ма, Алфайлис оьжо Якъуб, Зелот** цā[Н] гаь-
гьийо Симон, [16] Якъубис оьжо Ягьуда ва бета
Исал хиянат ахъийо Ягьуда Искариот***.

Майдалликьа Иса букъо ваъза-насигьат бōйо

[17] Гьинила асгьаблāгъой къацIо Иса,
мāькьаш лIийона гогьна, авлахълиъ эчеш.
Гьулиъ мокъос Гьолцос тели асгьаблана,

---

* 6:14 Петер – шедлIо нисойо маъна гей.

** 6:15 Зелот – Римлил данде бегъцас зукъовā къо-
къалис сукIо.

*** 6:16 Искариот (ИшкIерийот) – вагьалъос маъна
зогъал бахъца «КIерийот шагьарлис сукIо» – лIо
нисойо.

къацIцIо Ягьудиялиъисна, Иерусалимли-
ъисна, гьулāзу ралъадбадой шеблаъ гаь-
гьийā Тирна Сидонна шагьарбāъаш букъо
аьламна. 18 Гьулиъ мокъойо Исала ваъ-
за-насигьатлихъа энекзи бахъална, гьулāзу
унтилаъас бāхълаллакьа йакIо йо^{Н}къовāна,
чикейа зинналлā азаб ниццаса аьдамлана;
гьоллōл Иса сагъ бовагьийо. 19 КъацIцIола
халкъилал йатIна зукъойо Исалъ кō йе^{Н}хе-
лал, судлIо нисода Гьолцоъкьā гугьцала
букъа къудратлихъа къацIцIā бāхъца зу-
вакъойо.

20 Бета асгьаблāхъа гьаьйна йе^{Н}хенна
Иса нисос:

– Гьардарабла гей миже
мискин-пакъирла,
Аллагьлис Парчагьлъи мизол
йи^{Н}хъолъ.
21 Гьардарабла гей миже, же
нуко-а^{Н}хъабā,
Аллагьли мизос о^{Н}ха йовацIлас.
Гьардарабла гей миже, же бийабацаса,
бета миже лъо^{Н}вабāс.
22 Гьардарабла гей миже, аьдамлāл
бāтIеэса,
гьогло атабāкIийа, мизокьа цIокьдабāйа,
мизос чикейа цā^{Н}да гейлIо нисона

гиса тIуватIас мизос цā^{Н}да,
Аьдамлила Оъждиддāла.
23 Рази бāхъ, рази бāхъна богбāцI миже,
судлIо нисода гъа^{Н}саъ мизол
букъо шапаъат гей.
Вагьаллāзу гьоглола наслолāла
аболāна авараглāл йōйо.
24 Амма балагь-азаб мизол
бечедлъилаъ гаьгьийāл,
кIетIо оьмро же мизол нилIийо.
25 Балагь-азаб мизол,
же о^{Н}х йовацIна гаьгьийāл,
бета миже нувабакас.
Балагь-азаб мизол, же лъо^{Н}вабāйал,
бета миже бийабана макъо йагъас.
26 Балагь-азаб мизол,
кIетIā аьдамла гейлIо нисона
сикIалъ къацIцIола бāгъовāл.
Гьоллола умумаллина вагьаллā
йилIа рец-бакъ бовāгьийо
аьйдлā гьересиавараглāл.

Рокьилас амро

27 Дӣхъа энекзи бахъцала мизохъа нисо-
цас гей: мизос тушмалла бāтI, миже бāтIаъ-
цалāл кIетIослъи йова. 28 Мизол наьъана

богьцала̄л баркат гулала, миже нуькучI бо-
вагьийа̄ доъъалиъ ба̄гъа. 29 Дул гога̄кьа
баькьеллал, бадона гога̄ гуцIола; дӯхъас
чохъа-гужгат йагъовал, кьодос мухунна йа-
гъона нилIа. 30 Шибабли гьарзи йо̄вал гьарзи
йо̄йо жо нилIа, нилIийахъасна кьа̄ь йокIа̄-
къа. 31 Бадло дул йовакъо̄йо жо ми гьоллон-
на йова. 32 Миже ба̄ццала̄л мизол ба̄тIийа̄с
нӣйо кирид бахъал? Мунагьла̄д бовацIи-
йа̄лна ба̄цца жуво̄л ба̄ццаса аьдамла. 33 Ми-
зол кIетIослъи йо̄вал кьа̄ь йоцIона йо̄ва
кIетIослъилас нӣйо кирид бахъал? Мунагь-
ла̄д бовацIийа̄на вагьлизу жо йо̄с. 34 Кьа̄ь
нилIаллакьа кул бахъна боцIи сукIол къар-
залаъ нилIийа сукIол нӣйо кирид бахъал?
Мунагьла̄д бовацIийа̄на сидил гьо^{Н}со ницца
йоцIол, кьа̄ь кьодос камийойчIе, йо^{Н}къал-
лакьа йакIона йо^{Н}къонна. 35 Амма мизол
мизосзу тушмалла ба̄тI ва садакъа̄ йовагьа;
йоцIол нилIийакьа кьа̄ь йо^{Н}къаллакьа кул
бова̄къа; бета мизол тели кири бахъца, бета
миже Кьодда̄ла Аллагьлис къовалъилаъ
ба̄хъца. Баркалла нилIаъцала̄нна, кешлъи
йо̄вална цIоб гулцас гаьлълъо Гъуги. 36 Ми-
зос Аболъийозу гургьел-раьгьмо гаьгьийа
ба̄хъ мижена.

Гьицаса какзи бовāкъа

[37] Миже сукIокьа аьйиб бовāкъа, Аллагь-
ли мизокьана боваъас; миже аьдам какзи
овāкъа, мижена какзи боваъас; миже кьодос
тилIбак, мизокьасна тилIбакас. [38] Мижена
нилIа – мизонна нилIас. ЙилIа лахлIо-къуь-
къона гъоьдо богьна боцIийо моьгьоре
ницца мизол. Нйиа моьгьорейад мизол ма-
садана, вагьаллийа моьгьорейад мизонна
масас.

[39] Вагьаддийона мисал бакъойо Иса
гьоллол:

– Боцдийа сукIохъа бадисо боцдийо сукIо
эжеллина ахъцади? Гьоллōл къонана хъа-
рандийаъ бейакассаъди?

[40] Гьинила муалимлигъа лъай кьоддāс
ахъаъас мутаъалим. Амма жузу, къацIцIо
жо йикъенна, камиллъилаъ о^{н}къода, шибаб
мутаъалим муалимлъийо ахъца.

[41] Суд дибола гьаьъ гаьгьийо михъо бе-
гайчIе истIила гьаьъ гаьгьийо цIих йегас?
[42] Йана дӯхъа дибола истIихъа нигъад ни-
сона йахъца: Верейа ис, дибола гьаьъаш
цIих йагъоллаъче дӣд. Дибола гьаьъаш ми-
хъо бегāъас. Йе къона мотIо гаьгьийо
инсан, гьакъкъа ми дибола гьаьъаш михъо

болъола, бета йагъал йахъца истIила гьаь-
ъаш цIих.
43 КIетIа хоьхкьа нӣйоди пихъ гуцIаъас,
бахъеэшла хоьхкьа кьодо кIетIо пихъна
гуцIаъас. 44 Шибаб хоьхо бикъеш пихълихъа
гуцIобахъна, судлIо нисода тIитIакьа ле-
гъи йахъаъас, зазликьас кIодо бокIолаъас.
45 КIетIа сукIо гьинила йакIила кIетIа гъа-
масбаъас кIетIослъи гиса йагъос. ЙакIо чике-
йа сукIо гьинила йакIила чикейа гъамасбаъас
кешлъи гиса йагъос, судлIо нисода сикIа
нисос йакIиъ гаьгьийо жо дӣслъилъ.

Къона бигъа

46 – Йā БетIерчIахъаяв, йā БетIерчIахъа-
яв! – лIо нисона суд Дӣхъа илIелабас, До
нисогъана йойчIе. 47 Дӣгъой гугьцаса, Дӣхъа
энекзи бахъцаса, Дие йаьже тIубази йогь-
цаса – лъōлъ мелъейāд бāхъцасна нисал
До мизохъа: 48 гьули э^{Н}лъейо ахъца билIо
йогьцала сукIолъ. Гьолцо э^{Н}ддāс маьчена
моьтIона шедкьа кьодо бигъа гулло. Водбо
тели гувагьлъо, э^{Н}хе билIокьа йогицIийо,
гьолълъохъа гьули лахлIонна йахъеэш, би-
лIо ахо кьучIликьа йо^{Н}къонна йōлъ. 49 Дӣхъа
энекзи ахъдана, До нисогъа йоваъцас сукIо

э^{Н}льейо ахъца мицаъ бигъа гулечIе билIо
йо̄ва сукIолъ; э^{Н}хе йогицIийоназу гьолцос
билIо йекна йугъос. БилIос гьоьшшона
гьихлъаъас.

7 къаьм

Иса нусилбетIерлис нукар сагъ о̄йо

1 Энекзи бахъийа халкъилал вагьло ваъза
богьна лъикъолъ, Иса Капернаумлиъ э^{Н}кье-
йо. 2 Гьулиъ гьо^{Н}с рагъухъалла̄ла нусилбе-
тIерлис йилIа аццас нукар зукъона гей ахо
кIокIовахъа угъал гикьа о^{Н}къона. 3 Иса
о^{Н}къовас тухълъо, кIокIойо нукар ахълал
нусилбетIерли Ягьудиялис букъа̄ гьаьким-
ла Гьули окIал ме̄йо. 4 Исадойна мокъона,
гьолло кьодос болъечIе гьардизи бахъна
нисойо:

– Гьули Ми комак бовал э^{Н}хецас сукIо
гей. 5 Гьолцол илос агьло бацца, гьолцо
илол синагоглаңа йовагьийо.

6 Иса гьоллогъой къацIо э^{Н}кьейо. Гьини-
ла билIодой мокъалдайлил, нусилбетIерли
гьодлол данде гьинис гьалмагъла ме̄йо,
Гьогцохъа нисал:

– Йа̄ БетIерчIахъаяв, букъо миллат бо-
ва̄къа, Ми диела билIоъ э^{Н}докал э^{Н}хецас

сукIо до гаьъа. 7 Вагьалълъобза дона Дудой
говал э^{н}хецас сукIо гаьъа, судлIо нисода
Дудой гьицакна ахъийо сукIо гаьлъаъалъ.
Амма Ми нукар кIокIо̄ ахъцала гьаьлкIо-
лъилас гьо^{н}с йаьже ниса. 8 Дона гейлIо дӣ-
гъа кьодда̄ гаьгьийас амро тIубази богьцас
сукIо. Вагьла̄зу диела ихтиялликьа гаьгьийа̄
рагъухъалла̄ъас сидцойсолахъа э^{н}кьелIо ни-
сода, гьули э^{н}кьеш; бацосолахъа гогьлIо
нисода, гьули го̄с; лагълихъа вагьадди жо
йовалIо нисода, гьолцо йо̄с.

9 Вагьли тухълъо, Иса аьжаиб ахъийо.
Гьингъой муьгъалI гугьцала халкъилахъа-
на гоцIохъна Гьолцо нисойо:

– До мизохъа нисос, Израиллиъна ва-
гьаддийо букъо божилъина иманна Дил
михъеэш.

10 НусилбетIерли ме̄йа̄ аьдамла кьа̄ь би-
лIогъа мокъолъол, гьуги кIокIо̄ нукар сагъ
ахъна и^{н}хъос.

Наин шагьарбаъла гьо^{н}с къоролайс
оьжо угъоваъас ахъилло

11 ГьаколъечIе Иса э^{н}кьейо НаинлIо ни-
сойо шагьарбаъ. ГьолцогъоЙ къацIо зува-
къойо асгьаблана тели аьламна. 12 Гьуна
шагьарбала кавлидой Иса о^{н}къалдайлил,

угъона гисдā акъоцас и^{н}хъос ийос гьо^{н}с
гаьгьийо оьжо; гьоло ийона къоролай зу-
къона гей. Гьолълъогъой шагьарбаъаш эзиан
халкъна зукъойо оьжо и^{н}хъолал мекьецас.
13 Гьоло йегалъ, гьолълъокьа йакIона йу-
гъона, Кьоддāла Иса нисойо:
– Йийāкъа! – лIо.
14 Бета гьицана э^{н}кьена, Гьолцо лIо^{н}валъ
кō йе^{н}хелло. Гьуги оьжо эжецас аьдамла
беченувацIийо. Иса нисойо:
– Оьжо! До дӯхъа нисос: аьгъиълIо!
15 Угъойо аьгъиъийо, бета къёна эчена икъ-
лашал уь^{н}холъийо. Иса гьули оьжо ийохъа
нилIийо. 16 КъацIцIолас гьицIода йейакийо,
Аллагьлил рецна богьна, аьдамлā нисос
зукъойо:
– Укъо авараг ахъна гей илоъ э^{н}до, Ал-
лагь комаклил о^{н}къонна гей гьинила агь-
лолал, – лIо нисона.
17 Гьолълъос хабар мекьейо къацIцIо
Ягьудиялиъна сō^{н}гъой гаьгьийа мицāъна.

Иса аварагли Ягья авараглила суаллил жаваб нилIца

18 МёйолIо Ягьяхъа гьинила асгьаблā ва-
гьалълъос къацIцIо хабар. 19 Къона асгьаб-
на илIена, Ягья гьоллōл мёш Кьоддāла

Исадой, о^{Н}къал нуцIойо мид гей йаги ба-
цохъад гувабацIона иле бецал нуцIослIо
нисолал.
20 Исадой мокъона аболā нисолло:
– Ягья аварагли иле мēйо нисолал:
«О^{Н}къал нуцIойо мид гей йаги бацохъад
гувабацIона бецал нуцIос?»
(21 Вагьалло мех мокъоцал Гьолцо тели
аьдамла сагъ бовагьийо унти-шокълъила-
ъас, чикейа зиналлāъас; тели боцдийāл кан-
лъийана йо^{Н}вакъолло.) 22 Бета Иса гьоглол
жаваб нилIийо:
– Мекьена Ягьяхъа ниса мизол йегāйона
тухъийона жо: боцдобалъийāл кьāьна кан-
лъи йегаслIо, лаьхъдийā мекье-гӯслIо, барас
унтилаъ кIовакIовā мāцослIо, аь^{Н}гъалāл жо
тухъаьцалāл тухъцалIо, бувагъовā бāхъилца-
лIо, гьардухъалла-пакъирлā Рохеллис Хабар
мēшлIо. 23 Дӣкьа шак ахъеэс сукIо талигьаб
гейлIона ниса.

Иса Ягья аварагликьас хабар мēш

24 Асгьабла кьāь боьвачолъ, Иса халкъи-
лахъа Ягьяс вагьдā нисолал уь^{Н}холъийо:
– Сийо йегāлди миже боьчIчIа авлахъ-
лиъ мекье-гӯс зукъойо? ЗалIи лахлIолцас

чала бегāлди? 25 СукIо эгāлди мекьеш зукъо-
йо? КIетIо лъицIо лъичIейо аьдам эгāлди?
Амма бечедаблана кьухъийо лъицIо лъи-
чIейā аьдамлана бāхъца ханлила хъалалиъ.
26 Гьа^{Н}, сийо йегāлди мекьеш зукъойо?
Авараг эгāлди? Й̄^{Н}лIо нисос До мизохъа,
авараглигъана укъо гей гьули Ягья. 27 ТIек-
лāкьа гьолцос чахна гей: «Гьуна, ми о^{Н}къо-
лъол, Дул гьино йа^{Н}цолал, Дие чапар До
аь^{Н}йдā э^{Н}гьна». 28 До мизохъа нисос: ийолā
бовагьийаъ э^{Н}до Ягья аварaглигъа укъо
сукIо гаьъа, амма Аллагьлила Парчагьлиъ
бишшун итIинона гьолцогъа укъо гей.
29 Бета Ягьяхъа энекзи бахъийā къацIцIола
аьдамлāна, вагьлāзу гьаькъ бокIолцалāна
Ягья мāцолцалаъцой жувōлна мāцонна,
Аллагь ритIухъаб ōйо. 30 Амма фарисейлā-
на динийабла аьлимлāна Аллагьли гьидел
бōйо амро – Ягья лъӣд мунагьла йāцолло-
лъи – къабул йойэш.
31 Иса нисойо:
– Вагьаллийа тайпалас аьдамла лъōлъ-
ди мейалъелал, лъōлъ мейалъейāд бāхъца?
32 Гьоллōл мелъейа гей къовалъ, майдалли-
кьа къēна бечена сидхъа-гьо^{Н}со бикълаба-
шецала:

«Иле мизол шашатIо баькьелло,
Миже лъисокьа богбачIеэш;
Иле йакIо йугъоцас кечIла ийалIейо,
Миже бийабайэш».
33 О^{Н}къойо Ягья авараг: йа баьба муь-
хъаъчаш, йа гъино хулIаъцас. Миже нисо-
йо шайтIаллā охийо сукIо гейлIо нисона.
34 О^{Н}къойо Аьдамлис Оьжо эсцасна хулIо-
цасна. Миже нисос, гьуна эсахона хувагина,
гьулāзу гьаькъ бокIолцалāсна, мунагьлāд бо-
вацIийāсна гьалмагъ гейлIо нисона. 35 Амма
Аллагьлис А^{Н}кьло ритIухъаб богьцалā
аьдамлā Гьоло гьаькъкъаб бикъелца.

Мунагьлāьас йа^{Н}цолло аьдам

36 Сид фарисейли Иса эсал окIийо. Фари-
сейлила билIоъ э^{Н}докна Иса эсал шеблакьа
къē эчейо. 37 Гьуна вагьалълъо шагьарбаъаш
гьо^{Н}с мунагьлāс йоцIийо аьдам, Иса фари-
сейлила билIоъ гаьгьийо икъелъ, кIетIо
маьгь гаьгьийо йе^{Н}лълис къиматаб къутина
бакъона йо^{Н}къос. 38 Гьолцогъа муьгъаттā
къēна йечена, йийāнна йийана, микъад Исас
хаьбāна йи^{Н}абанна, муьчIад гьоллōл йуь^{Н}-
валъилло. Бета хаьбалāлна баъдана, гьол-
лолъ кIетIо маьгь гаьгьийо йе^{Н}лъ йе^{Н}хелло.

39 Вагьли йегалъ, Иса эсал окIийа фари-
сейли гьинис гьинхъа нисос: вагьди сукIо
авараг зукъойокъодā, Гьолцол йикъеш гāь,
нӣйа аьдамли Гьинил кō йе^{Н}хеллона. Му-
нагьлāс йоцIийо аьдаммāъ гьоло гей. 40 Иса-
на гьолцол жаваб нилIийо:

– Симон! Гьо^{Н}с дӯхъа нисал жо гей Дие.

– Ниса Муалим, – лIо кьāь нисойо Си-
мони.

41 – ЙоцIол окко ниццала сид сукIос зу-
къона гей къона нагьлъулав: сидцойсола
гьолцол нилIал нуцIос зукъона лъиначIитI
динар, бацосола – лъинайиг динар. 42 Нагь-
лъи йоцIал гьоллос рес гаьччолъи йегāлъ,
къонхъасна окко кьāь йокIна гаьъа. Гьа^{Н}же
ниса: лъōлди гьули йилIа атIал?

43 Симони жаваб нилIийо:

– Тели окко кьāь нилIал нуцIовал йилIа
атIал, – лIо нисона.

Иса нисойо:

– БитIун гей.

44 Бета гьолълъо аьдамлихъана говацIо-
на, Иса Симонхъа нисойо:

– Йегасди дул вагьдо аьдам? До дибола
билIоъ э^{Н}докийо, амма ми Дие хаьбā низа-
бāл лъи нилIеэш, гьолълъо гьинила микъад
Дие хаьбāна низабана къаьмкьала муьчIад

йуь^{Н}валъилло. 45 Ми Дил гьакъкъана баъ-
лIеэш, гьолълъолIо нисода До о^{Н}къонас
хаьбалāл баъдана атāкечIе гей. 46 Ми Диела
къаьмкьа йе^{Н}лъ йе^{Н}хелеэш, гьолълъолIо ни-
сода Диела хаьбалāлъ йе^{Н}хелло бишшун кIе-
тIо маьгь гаьгьийо йе^{Н}лъ. 47 Вагьалълъобза
До дӯхъа нисос: гьолълъол йилIа алIлIо,
гьолълъола телидāла мунагьлāкьас кьодос
тилIкийо. Йоькькьа мунагьла чурзи йовагьи-
йāл йоькькьа аццa.

48 Гьолълъо аьдамлихъана Иса нисойо:

– Дибола мунагьлāкьа кьодос тилIки-
йо, – лIо.

49 Гьулиъ гаьгьийāс пикро бахъийо:

– СукIо сукIод Гьуди аьдамлāш мунагь-
лана чурзи йовагьна йāхъцас?

50 Иса гьоглIо аьдамлихъа нисойо:

– Дибола йакIила божи-ималли ми тиса
йуь^{Н}холло. Гьа^{Н}же йе^{Н}кье ми рекъелна
бахъна.

8 къаьм

Исал хъуллухъ богьцаса ийōл

1 Гьолълъогъа муьгъаттā Исана Гьолцос
ацIона къона асгьабна, Аллагьлис Парчагь-
лъи кьодо йо^{Н}къоцала Рохеллис Хабаллана

йе^{н}йагьна, шагьарба̄ъна аьлIа̄ъна мейакьеш
зукъойо. 2 Гьолцогъой къацIо зувакъойо ун-
тилаъас ба̄хъилла̄, шайтIан-илбислиъис ма̄-
цолла̄ ийо̄лна, вагьла̄зу гьинила магъоъос
гьехзу алIна зиннал боцIийо МагдаленалIо
нисоцас Мариянна, 3 Гьеродила билIоъ гаь-
гьийо ХузалIо нисоцала хъуллухъчияс ахъо
Иоаннана, вагьла̄зу Сусаннана, телида̄с бад-
до̄л гьидехъалкьа̄ бахъийо Исал давлалид
комак бовал батIийа̄ ийо̄нна.

И^{н}желагийакьас хабар

4 Гьо^{н}с водолалъ гьолцодой на̄назу ша-
гьарба̄ъаш тели аьлам мокъона къацIо-
бакийа мехлаъ, Иса гьоллол вагьаддийо
хабар ме̄йо:
5 – Мицалъ гьинис и^{н}зо чIалIал э^{н}кьейо-
лIо гьо^{н}с и^{н}желаги. И^{н}зо чIалIецалаъ, гьол-
цола ко̄ъос лади мугьла гьинолкьа йейа-
кийолIо. Хаьбала̄лI йовацилла̄ гьолло̄л,
йогбацIна мигьна̄ йо^{н}вазна йуъ^{н}вахъийо-
лIо. 6 Гьо^{н}со мугьла шедкьа йейакийолIо,
гьулиъ гувацIодана, лъи оьлечIе хемухаъзу
хъовахъойолIо. 7 Баддо̄л мугьла чIагь-заз-
ла̄ъ э^{н}до йейакийолIо, йилIа йукълъицала
чIагь-зазлина гувацIова̄ мугьла ахо гуцIал

йе^{Н}йэшлIо. 8 Амма бади чIалIейо и^{Н}зо ре-
гьел гаьгьийа мицаъ йахъийолIо. Гьо̄^{Н}-гьо^{Н}с-
чIитI мугь гаьгьийа̄ кьо^{Н}ва̄ гувацIойолIо
гьоллокьа.

Вагьлина нисона Иса илIейолIо:

– Тухъал аь^{Н}гъа̄ гаьгьийа̄л, тухъала! – лIо.

Гьольльос маьна сийод?

9 – Гьолъльо хабарлис сийо маънад ба-
хьал нуцIос, -- лIо нисолло асгьабла̄ Исахъа.
10 Гьолцо жаваб нилIийо:

– Аллагьлила Парчагьлис балъголъийа
йийакъал гьаьлкIольи нилIна гей мизол,
амма бадлол мисал бакъона нисал нуцIос,
вагьалъльобза гьоглол гувабацIодана йега̄-
ъас, энекзи бахъдана биджи йахъаъас.

И^{Н}желагийакьас ме̄йо хабар биджи бо̄йольи

11 Гьуна гьоклIо мисаллис маъна: мицалъ
чIалIецас и^{Н}зо гей Аллагьлис йаьже. 12 Гьи-
нолкьа йейакийа̄ и^{Н}зодас мугьлалъийа ба̄хъ-
ца йаьжхъа энекзи ба̄хъдана, бета илбисли
гьоглола йакIиъис жуво̄л боьважинна хъосар
ба̄хъечIе бецалъгъа, йаьже йагъал йе^{Н}гьцаса.
13 Шедкьа йейакийа̄ и^{Н}зодас мугьлалъийа

бāхъца энекзи бахъна разилъилаъ Аллагь-
лис йаьже къабул йогьцаса, зама-замаллиъ
жувōл боьважчаша, амма гьаьл бикъелцас
загьматаб водбо кьодо йо^{Н}вакъолъ, хемуха
гаьччā гьоллōл атā боьвачош. 14 ЧIагь-зазлиъ
йалIо кези йахъийо мугьлалъийа бāхъца
Аллагьлис йаьже тухъдана, тIалаб-агъаз-
лигъой, бечедлъилагъой, дунияллила тIа-
ъам-лазатлигъой мекьена, лIуьхонна йаьжис
кьо^{Н}ва гуцIал мейэш аьдамла. 15 Регьел гаь-
гьийо мицакьа йе^{Н}хейо и^{Н}золъийо бāхъца,
кIетIа хирияб йакIиъ йаьжена цIуми йогьна
сабруна богьна, кьо^{Н}ва гуцIал мегьцаса
аьдамла.

Гухъилла сантелийакьас хабар

16 Гухъилла сантелийакьа кьодо лъона шаг
гулаъас, йаги йоькчина сантели тахлилI
лIийо гулаъас. Гьули гулца канаргъолкьа
э^{Н}добакцалāл канлъи йахъалъгъа. 17 СудлIо
нисода йу^{Н}цойо шинаб жо йи^{Н}хъос, балъ-
гояб шинаб жона гиса йагъас бета загьирна
йахъна. 18 Пал гьаьсил, гуцIобахъ нигъа
миже энекзи бахъцалахъа! СудлIо нисода
гаьгьийāл кьодо бадина йо^{Н}къас; гаьччāхъас
гьинхъа гаьгьийолIо гицIийона йагъас.

Иса авараглидой мокъос ийона иснана

19 Исадой мокъойо Гьолцос ийона исна-
на, амма аьламлила телилъилахъа гьолло-
хъа Гьолцодой гьино йагъона йахъаъас.
20 Дибо ийона иснана Ми эга̄л атIна гисда̄
бечена гейлIо нисос Исахъа. 21 Гьолцо жа-
ваб нилIийо гьоллол:
– Дие ийона иснана гей Аллагьлила
йаьжхъа энекзи бахъцасна гьули тIубази
йогьцасна аьдамла.

Йукъо залIо даьгькIийолъи

22 Гьо^{Н}с водолалъ Иса Гьинила асгьаб-
ла̄гъой къацIо гамалкьа кьодокийо, бета
ралъадбала тикьада̄ла рахълиъда̄ безалIо
нисона гьоллохъа амро бо̄йо. Гьолло̄л ме-
кьеш зукъойо. 23 Вагьла̄ мекьешлаъ, Иса
уьчахена гей. Йукъа залIхъа ралъад багъарзи
бахъийолIо, бета лъи жапIлIона э^{Н}до йо^{Н}къо-
йолIо. Гьоглол гьинкъи зукъойо. 24 Гьицана
мекьена асгьабла̄ Иса лъуьълIолло.
– Йа̄ НасигьатсукIо! Йа̄ НасигьатсукIо!
Иле гъанкъизи ба̄хъца! – лIо нисона илIе-
лаба̄йо.
ЛъуьълIона Гьолцо залIхъа амро бо̄йо
йикьечIе йечелIо нисона, йилIа жапIлIоцас

лъӣхъа йеченуцIлIо нисойо. Бета дуниялна
гьулиъ сасси бахъна гей.
25 – Нāд мизос божи-иман? – лIо нисолло
гьоллохъа Иса.
ЙилIа гьийабачIена бихзи бахъийā гьол-
лōл сидхъа-гьо^{Н}со бикълабашена нисойо:
– Нӣйо сукIод Гьули залIинна ралъадба-
ла соййāлна амро богьна бахъцас, гьоллōн-
на Гьолцол мутIиъ йāхъна нисогъа йогьцаса?

Иса сид сукIоъос зинналла йовацIийо

26 Гамалкьа мекьена гьоддōл мокъойо
Галилеялидой аь^{Н}йдā гаьгьийа гераселлā-
ла* улкалиъ. 27 Иса гамалкьас лIийоклъо,
Гьолцол гьидкъо э^{Н}кьейо шагьарбаъаш
гьо^{Н}с сукIо. Гьули зукъона гей зинналлā
охийо сукIо. Гьехбехъхъа кьодо лъицIона
лъицIаъас зукъона гей, гьулāзу билIогъа
эчечIе шунāл гьаьлтIизи йовагьцала онох-
бāъ эйачес зукъона гей. 28 Иса эгāйоназу,
гьули илIелāл уь^{Н}холъийо, бета Гьолцола
хаьбалāдой аь^{Н}йдā къēна экна гьогцо сукIо
йукъо гьокIна йагъона нисойо:

* 8:26 Гераселла – Галилеялила ралъадбадой оьмро богьцас зукъойо гьо^{Н}с халкъ.

– Кьоддāла Аллагьлис Оьжо Иса, сийод
Дул дӣкьа йатIна! Гьарзи йо̄с Дӯхъа, ни-
лIāкъа дил азаб!

(29 Зинналлихъа Иса гьолцоъос болъолIо
нисона амро бо̄йо.) Зинналлā тели мехлаъ
азаб-акъуба ницца зукъона гей гьолцо су-
кIол; гьуги цIуми огьна нāди оьчодал ра-
чIодāдна сабалийāдна и^{н}цос зукъона гей.
Амма гьолцо йи^{н}цо̄ жо йуькь-йаькьинна
муьгъаттā, зинналли боьчIчIа авлахълиъ
оцца зукъона гей.

30 – Дибо цā^{н} сийод гей? – лIо нисолца
гьолцохъа Иса.

– «Гьаз» цā^{н} гей дие, – лIо нисона кьāь
жаваб ницца, судлIо нисода тели зинналла
зувакъона гей гьолцоъ.

31 Зинналлā Исахъа гьарзи йо̄йо жуво̄л
аьракъбаъ тIуватIāкъалIо нисона. 32 Вагьалъ-
лъо мехлаъ бизокьа зукъона гей бесцас булI-
лас букъо рекед. Зинналлā Гьолцохъа гьарзи
йогьна гей вагьагло булIлаъ жуво̄л йе^{н}кьал
изно нилIалIо нисона. Гьолцо изно нилIна
гей. 33 Гьогцо сукIоъосна гисабакна зиннал-
ла булIлаъ э^{н}до йе^{н}йакьейолIо, бета булI-
лас рекед бачилI богицIна ралъадбаъ гъан-
къизи бахъна гей.

34 Вагьли къацIцIо жо йега̄ века̄ чIалли-
кьа аьлIа̄ъна шагьарбаъна мекьена, йахъийа
жойлас аьдамла̄хъа хабарла йе^{Н}йагьна гей.
35 Тели аьдамла мокъос вагьалълъо мицаъ.
Исадой гьица мокъолъ, Гьолцола хаьбала̄-
дой къе̄ эчена зогъца гьоллол гьуги зиннал-
ла̄ гьаг огьна зукъойо сукIо. Гьолцола
магъокьа лъицIона йи^{Н}хъолъ, гьули кIетIо
а^{Н}къло-лъайликьана эгалъ, аьдамла̄ш гьи-
цIода йейакца. 36 Гьулиъ зукъова̄ аьдамла
ме̄йолIо зинналла̄ охийо сукIо сагъ о̄вас ха-
бар нисал. 37 Гераселла̄ъна, гьула̄зу со̄^{Н}гьой
гаьгьийа халкъила жуво̄л йилIа гьийаба-
чIелъ, Гьолцохъа гьарзи йо̄йолIо гьидедойс
э^{Н}кьелIо нисона. Вагьаллиъисзу гамалкьа
кьодокна кьа̄ь э^{Н}кьейо.

38 Зиннала̄ъас ацова сукIона Исахъа гьар-
зи йо̄йо Гьингъой жуна къацIо о^{Н}къалIо ни-
сона. Амма Гьолцо гьули къацIо о^{Н}къеэш.
Гьолцохъа нисона гей:

39 – БилIогъана э^{Н}кьена ме̄йа Аллагьли
дул йо̄ва жойлас хабар.

Э^{Н}кьена къацIцIо шагьарбаъ, Иса гьи-
нил йо̄ва жойлас хабар ме̄йолIо.

Гье^{Н} гугьна бецаъцас аьдам сагъ йōйо,
бета Яирис кид йугъоваъас йахъилло

40 Кьāь Галилеялиъ о^{Н}къолъ, халкъила
Исал гьидкъолъи йōйо, судлIо нисода Гьол-
цохъа гувабацIона бечена зувакъойо къацI-
цIā. 41 Гьуна, синагоглиъ гъаькимлъилаъ
гаьгьийо ЯирлIо нисойо сукIо гьицакийо
Гьолцодой. Исала хаьбалāдой аь^{Н}йдā къēна
экна, гьарзи йōйо гьиндой билIогъа тослIо
нисона. 42 СудлIо нисода гьолцо Яирис зу-
къона гей гьо^{Н}с гаьгьийо ацIона къон лIикьа
йо^{Н}къойо кид; гьоло йугъос зукъона гей.
Иса, э^{Н}кьешлаъ, халкъила алIо охна зу-
къойо. 43 АцIона къона лIи магъоъос гье^{Н}
гугьна бечечIе азаблиъ гаьгьийо лъōхъана
сагъ йогьна йахъеэшла гьо^{Н}с ийо, 44 муь-
гъаттāкьа гигьна, Исала лъицIола моькь-
кьа кō йе^{Н}хелло лIо, вагьаллиъисзу гугьцас
гьена бечейолIо.
45 Иса нисойо:
– Лъод Дӣлъ кō йе^{Н}хелло?
КъацIцIола инкар бōлъ, Петри нисойо:
– Йā НасигьатсукIо! Халкъила Ми алIо
охна къази огьцас гей.
46 Амма Иса нисойо:
– Лъоди Дил кō йе^{Н}хелло. Дӣъис къу-
ват-ругь мекьецас бикъейо Дил.

47 Гьини йо̄йо жо балъго гьихлъаъцас
йегалъ, гьоло аьдам къикъилIона Исадой
гьица йе^{Н}кьейо. Гьолцола хаьбала̄дой къе̄на
йекна, халкъилал тухъинна нисойо су гьини
Гьолцол ко̄ йе^{Н}хеллона, ва нигъа жу ко̄ йе^{Н}-
хенна муьгъатта̄ сагъ йахъийона. 48 Исана
гьолълъохъа нисойо:

– Дие кид, дибола божила йахъилло ми.
Гьа^{Н}же йе^{Н}кье рекъелна мина.

49 Иса гьоглIохъа икълашешлаъ, синагог-
лила гьаькимлила билIоъос гисакна сид
сукIо нисос:

– Дибо кид йугъойо, ми аьдада Муалим-
лис раьгьат бугъола̄къа.

50 Вагьли Исал тухълъо, Гьолцо киббала
абохъа нисос:

– ГьицIа̄къа, ми бож, дибо кид сагъ
йахъца.

51 БилIогъа мокъолъ, Петерна, Иоаннана,
Якъубна, гъула̄зу киббас ийо-абона гьих-
балъоцал, баддо̄л гьо^{Н}ссукIона билIоъ э^{Н}до
мейэш. 52 Гьолълъо киббадда̄ла къацIцIа̄ би-
йабас зувакъойо гьидеш гъейодана зувакIна.
Амма Иса нисойо:

– Бийаба̄къа! Гьоло йугъона гаьъа, йуь-
ча̄хена гей.

[53] Аьдамла Гьолцокьа лъо^{Н}вабас зукъойо,
гього йугъойолъи йикъелъ. [54] Иса киббас
кōна йохна, гьолълъохъа илIейо:
– Къова, йаьгъиъ!
[55] Киббал ругь мокъойо, вагъаллиъисзу
гьоло йаьгъиъийо, Исана гьолълъол кен
нилIалIо нисойо. [56] Ажаиб бāхъна гьихба-
лъойо киббас ийо-або. Гьолцона вагьлиъ
йахъийо жо гьо^{Н}ссидихъана нисāкъалIо ни-
сона гьоллохъа лъази йōйо.

9 къаьм

АцIона къона асгьаб
ваъза-насигьатлил мēйо

[1] АцIона къона асгьабна илIена, гьоллол
нилIийо къацIцIā зинналлāкьа ихтиярна
кIовакIова бāхълал къудратна. [2] Мēйо Иса
гьоллōл Аллагьлис Парчагьлъи йо^{Н}къоца-
лас хабар нисална кIовакIова бāхъланна.
[3] Гьоллохъа нисойо гьоьшшона гьиногьид
йезāкъалIо: йа кIобала, йа хуржалла, йа
баьба, йа окко, гьулāзу къō-къона мухунна
къацIо йезāкъалIо. [4] Нӣйа билIоъ мекьеда-
на, гьолълъо аьлIаъаш, йаги шагьарбаъаш
кьāь мекьецал, вагьалълъо билIоъ лахба-
лIечIе бечелIо. [5] Амма лъоди миже къабул

боваъда, гъулиъис боьвачошлаъ, шагъарбала
кавлидой мокъолъ, мизола гъалалъцолāлъ-
цо пах йолъола, гъоллол аьламатлъилаъ
йахъалъгъа.
6 Мекьена Гъолло мō-мокъовā аьлIāъ нā-
назу Рохеллис Хабарна мēйо, кIовакIова
аьдамлана бāхъилло.

Гъерод гъаьгъелъна гъихлъойо

7 Гъерод ханлилна тухъийо къацIцIо ка-
раматлис хабар. Гъули гъаьгъелъна гъих-
лъойо, судлIо нисода садло нисос зукъойо
угъоваъас ахъна Ягъя о^{Н}къоналIо. 8 Бадло-
сола нисос зукъойо Иляс авараг о^{Н}къона-
лIо, гъо^{Н}со-гъо^{Н}сола – аь^{Н}йдāш гъо^{Н}с авараг
угъоваъас ахъналIо. 9 Гъероди нисойо:
– Ягъяс до къаьм йуьчIиллина зукъойо.
СукIод Гъули, вагъло хабар гъинис дил
тухъилцас?
Гъули эгāл атIна икье-аькьеш зукъойо
Гъерод.

Лъина гъазайликьа о^{Н}къова
сукIос бешна о^{Н}ха йовацIийо

10 Чапарла къāь мокъолъ, Исахъа йе^{Н}йа-
гъийо гъиде йō-йōва жойлас хабалла. Бета

бадло аьдамла̄дойс гьолло̄лна бежеллина,
Гьули э^{н}кьейо БетсаидалІо нисоцала ша-
гьарлилъда̄. 11 Амма халкъилал э^{н}кьейас
тухълъо, ГьолцогъоЙ муьгъалІ гьолло̄нна
мекьейо. Иса гьолло̄л къабул богьна Ал-
лагьлила Парчагьлис хабарна ме̄йо, бета
сагъ бовал нуцІова̄ аьдамлана ба̄хъилло.
12 Водо нисда̄кийо. АцІона къона асгьаб-
ла гьицана мекьена Гьолцохъа нисойо:
– Халкъ меццабакІа, гьицайцІо гаьгьийа̄
аьлІа̄ъна хъунна̄ъна гьидел буватІанна бе-
санна маьче михъолас, судлІо нисода иле
гьолІоъ аьдам-сукІо гаьчча боьчІчІо авлахъ-
лиъ гей.
13 Амма Иса гьоллохъа нисойо:
– Миже нилІаъче гьоллол бесал кен!
Гьогло нисойо:
– Лъина баьбана къона бисана̄ъ бади
кен-о^{н}х гаьъа илохъа, къацІцІолал оьлло
кен йохал мекьеда бахъас иле.
14 Гьулиъ зукъойо лъина гьазайликьа
о^{н}къойо або. Амма Иса нисойо Гьинила
асгьабла̄хъа:
– Миже гьолло̄л, лъй-лъинайиг хъогьна
мухъликьа къе̄ бечела!
15 Гьогцо нисогъа къацІцІа̄ гьолло̄л къе̄
бечелло. 16 Иса лъина баьбана къона бисана

бокчина, гьа^{н}саъдāна говацIона, кенлил
доьъа бōйо, бета бувакIинна асгьаблāхъа
халкъилал битIал нилIийо. 17 КъацIцIā о^{н}ха
йоваццал бесийо. Муьгъаттā гьихлъойо
роиллāс ацIона къона кедна боцIийо.

Петерис Иса Масигь гаьгьийакьа йакIо йо^{н}къос, Иса аварагли жу угъоцаласна кьāь чIаго ахъцаласна нисос

18 Гьо^{н}с водолалъ аьдам-сукIо гаьчча
мицаъ тIаъатлиъ гаьгьийа мехлаъ, Гьинила
асгьаблāхъа Гьолцо нисолло:
– Халкъила До сукIолъилаъад бикIзи ōс?
19 Гьолло жаваб нилIийо:
– Садло Ягья авараг, бадло Иляс авараг,
гьо^{н}сола бадōлъола аваарглāъас гьо^{н}сцойс
угъойо авараг аьгъиъна гейлIо нисос.
20 Иса гьоллохъа кьāьна нисолло:
– Миже сукIолъилаъад До бикIзи ōс?
Петерли жаваб нилIийо:
– Аллагьлис Масигь.
21 Амма Гьолцо асгьаблāхъа лъази йōйо
вагьалълъос гьо^{н}ссидихъана гьокI йагъā-
къалIо нисона.
22 – Аьдамлила Оьждил тели азаб-акъуба
бегāл нуцIос: букъā кашишлāна, гьаькимлā-
на, вагьлāзу диниябла аьлимлāна гьинкьас

инкар бо̄с, бета жу икьеш, лъанасла водиъ
угъоваъас ахъца, – лІо нисойо Гьолцо.
23 Бетана Иса къацІцІолахъа нисойо:
– Дӣгъой говал атІийо сукІо зогъда, гьин-
кьас ко̄на йагъала, шибаб водиъ гьинис
хъанчна бохала, Дӣгъойна говала. 24 СудлІо
нисода гьинис ругь цІуми бовал батІийо
сукІо, гьолълъо ругьлиъис маьгърум ахъца.
Дил оьло ругь нилІийа сукІос, ругь хъосар
бахъца. 25 Гьинизу жуна угъонна, йана гьи-
нилзу гьини зарална богьна, вагьалІо къацІ-
цІо дуниялликьа ханлъилаъ аьдам ахъналІо-
на инсаллил сийона хайир гейди? 26 Дона
дие йаьжена бикІзи йойэш сукІо, Аьдам-
лила Оьждина бикІзи оваъас, Гьинилана,
Аболана, мукъадабла малаиклāлана къуд-
ратликьа Гьули о^{Н}къолъ. 27 Гъаькъкъаб жо
гейлІо нисос мизохъа: вагьалІоъ бечейāла
гьо^{Н}солал хел мокъаъас Аллагьлис Пар-
чагьлъи йегайчІе.

Иса аварагь бадизу ахъийо

28 Вагьлā нисона муьгъаттā белІналъийо
водо йе^{Н}кьелъ, Петерна, Иоаннана, Якъуб-
на къацІо мокъона тІаъат-ибадат бовал Иса
э^{Н}кьейо мāькьа. 29 Гьуна вагьлиъ доьъа-гьари

бо̄слаъ, Гьолцола мотIолис куц хужойо,
магъокьас лъицIона бабалолъна гьаьлдо-
лъийо. 30 Гьуна вагьлиъ къона або Гьолцо-
хъа икълашеш зукъойо. Гьолло̄л зувакъойо
Мусана Илясна. 31 Гьогго̄л мовакъойо букъа
рец-нурликьа. Гьогло нисойо Иерусалимлиъ
о^{Н}къолъ, Иса Аллагьлис амрона тIубази
богьна гьолIо дунияликьас э^{Н}кьешлIо. 32 Пе-
терна къацIо гаьгьийа̄на йуькьеэшла милIаъ
зувакъойо, амма лъуъъбалIолъ, Иса букъа
рец-нурликьа эга̄йо, эцокьа эчейо къона су-
кIона эга̄йо. 33 Гьогго̄л къонана сукIоба бо-
вачошлаъ, гьинил нисоцас йикъечIе Петери
Исахъа нисойо:

– Йа̄ НасигьатсукIо! Илол гьолIоъ ахо
гей. Лъана къай бовал: гьо^{Н}с Дул, гьо^{Н}с
Мусал, гьо^{Н}с Илясил!

34 Гьолцохъа вагьли нисослаъ, гьа^{Н}с-мус-
на йо^{Н}къона, гьоллол гьидоци йахъийо.
Вагьалълъо гьа^{Н}са-мусаъ гьогго̄л э^{Н}добак-
лъо, асгьабла̄с йилIа гьицIода йейакийо.
35 Бета гьа^{Н}са-мусаъкьа̄ гьодлол гьо^{Н}с гьокI
тухъийо:

– Гьули гей до гьакIийо Дие оьжо. Гьол-
цохъа миже энекзи ба̄хъ!

36 Вагьли гьокI тухъийаъ, Иса гьо^{Н}сцо
гьихлъойо.

ГьоглоС гьокIа йоваъийо, гьидел йега̄йо
жо асгьабла̄ вагьагло водла̄ъ гьо^{н}ссидихъа-
на нисеэш.

Иса зиннала̄ охийо гьо^{н}с оьжо сагъ о̄йо

37 Бета хиса ма̄ькьаш лIийо мокъолъ,
Исал данде тели аьлам мекьейо. 38 Гьуна
вагьлиъ, халкъилаъ э^{н}до гаьгьийо гьо^{н}с
сукIо илIела̄йо:
– Йа̄ Муалим! Гьарзи йо̄с Дӯхъа, диела
гьо^{н}с гаьгьийа оьждихъа гоцIохъ. 39 Гьуна за-
ма-замаллиъ зинналли охца гьули: гелокьас
гьолцо хъаьлIеш, илIелас, муьшо мокъонна
сикIаъ поьп чIалIеллис. Тели азаб-акъобана
нилIна гьаьлалъ эццакIца зинналли гьули.
40 Дибола асгьабла̄хъа гьарзи йо̄йо зиннал
боцIалIо нисона, амма гьоллохъа боцIна
бахъеэш.
41 Иса жаваб нилIна нисойо:
– Йа̄ иман гаьччо мекъаб агьло! Нитокъ-
цалди До мизогъой ахъал, нитокцалди миже
гьекези бовал?
Бета гьолцо сукIохъа нисойо:
– Акъа гьолIоъ дибо оьжо, – лIо.
42 Акъона го̄сла̄ъна, зиннал оьждикьа бо-
гицIийо, къе̄на экинна гьолцол вагьго унти

мокъолло. Иса зинналлихъа оьлиллалІо
нисойо, бета сагъ огьна оьжо абохъа ни-
лІийо. 43 Аллагьлис гьаьлкІолъи йегасдилІо
нисона къацІцІā гьикмат бāхъийо.

Иса жу угъоцаласна къāь ахъцаласна бетана нисойо

Йōва муъжизатли къацІцІā гьайран бо-
вагьна гаьгьийа мехлаъ, Гьолцо асгьаблā-
хъа нисойо:
44 – Вагьаддōл Дие йаьжбо миже йакІкьа
йоваха: Аьдамлис Оьжо гьаколъечІе аьдам-
лāла каъ ницца.
45 Амма асгьаблāл нисойо жойлас маъна
биджи бахъеэш. Гьулина нисона зукъойо
гьоллол йикъаъалъгъа. Гьолълъос нисолал
гьоллōлна гьийабачІейо.

МутІиъ бахъал нуцІоцалас малъи

46 Гьо^{Н}с водолалъ бахъийолІо асгьаблāъ
э^{Н}до даьъба, сукІод гьидеъ э^{Н}до биссун
укъо гейлІо нисона. 47 Гьоллола йакІиъ гаь-
гьийо пикрона бикъена, Иса окчина гьо^{Н}с
итІино къова голца Гьиндой шеблаъ. 48 Бета
гьоллохъа нисос:

– Диллабза вагьди къова охийо сукIо
Дона охийо сукIо ахъца. До къабул о̄ва До
мизодой э̄^{Н}йо Аллагьна къабул о̄с. Ва-
гьалълъобза мизоъ э^{Н}дос бишшун итIино
бишшун укъо ахъца.

49 Вагьалълъол Иоанни нисойо:

– Йа̄ НасигьатсукIо! Илол и^{Н}хъойо Дибо
ца̄на йагъона аьдамла̄ъаш зинналла йовац-
цас гьо^{Н}с сукIо. Иле гьукъзи йо̄йо гьолцол,
судлIо нисода илогъой муьгъалI говаъцас
сукIо гаьлълъо.

50 Иса гьолцохъа нисойо:

– Гьукъзи йова̄къа, мизол данде эчеэш
сукIо мизос рахъ бохийо сукIо ахъца.

Самариялила сид аьлIа
Исал гьоболлъи йойэш

51 Жу гьа^{Н}саъ э^{Н}къал нуцIойо водбо кьодо
йо^{Н}вакъалъе̄лъ, Иса Иерусалимлиъ э^{Н}къал
гьокмо бо̄йо.

52 Жу о^{Н}къолъол гьаьдурлъилал Гьинис
асгьабла ме̄йо. Мекьена Самариялила сид
аьлIаъ бечейо гьоллōл, Иса о^{Н}къолъол гьаь-
дурлъина йогьна. 53 Амма гьулиъ Иса къа-
бул ойэш, Гьули Иерусалимлиъ э^{Н}кьецас
икъелъ. 54 Вагьли йикъелъ, асгьабла̄ Якъу-
бина Иоаннина нисойо:

– Йа̄ БетIерчIахъаяв! Дул йадда иле ни-
сал, Иляс авараглицой, гьолло аьдамла̄л
гьа^{Н}саькьа̄ цIойис балагь мокъонна бува-
гъолалIо.
55 Амма, кIаьйна уь^{Н}хона, гьоллос гьокIа
йоваъиллийо:
56 – Мизол бийакъаъас миже нӣйа Ругьлис
гаьгьийа̄на. Аьдамлис Оьжо дунияллликьа
о^{Н}къона гей аьдамла хъосар бовал, бувагъо-
лал гаьъа Гъули дунияллликьа ахъна.
Бета гьулиъис Исана асгьаблана балIо
аьлIаъ мекьейо.

Иса авараглигъой муьгъалI мекьейо

57 Гьид мекьешлаъ, сид сукIо Исахъа ни-
сойо:
– До го̄с Дӯгъой, Ми на̄ э^{Н}кьедана.
58 Иса гьолцохъа нисойо:
– Сора̄с йецал къоьчIова гей, гьа^{Н}саъла
мигьна̄с сӣ^{Н}бо гей, амма Аьдамлила Оьж-
дис къаьм гулал маьче гаьъа.
59 Иса бацохъана нисойо:
– Тос Дӣгъой.
Гьолцо жаваб нилIийо:
– Йа̄ БетIерчIахъаяв! Гьакъкъа дил изно
нилIа дие угъойо або и^{Н}хъолал.

60 Амма Иса гьолцохъа нисойо:
– Бувагъовā аьдамлā гьидес бувагъовā
мийахъолала, ми э^{Н}кье Аллагьлила Пар-
чагьлис хабар мейал.
61 Бацосола Гьолцохъа нисолло:
– До Дӯгъой къацIо говал, БетIерчIахъа-
яв! Амма агьло-хъизаллихъа ахо бечелIо
нисал изно нилIа дил.
62 Гьолцохъана Иса нисойо:
– Маьче болIослаъ боъосбас мигъна йох-
на, муьгъаттā говацIоцас сукIо Аллагьлила
Парчагьлиъ кьухъаъас.

10 къаьм

Иса алIнайиг асгьаб халкъилал
ваъза-насигьатлил э^{Н}йо

1 Гьолълъогъа муьгъаттā Кьоддāла Иса
бетана гьакIийо алIнайиг асгьаб. Къō-къона
хъогьна гьоллōл мēйо жу э^{Н}кьал нуцIоцала
шибаб шагьарбāьна аьлIāьна. 2 Гьоллохъа-
на нисойо:
– Мицалъ тели муькъо йахъна гей, йо-
кIолцас аьдамла йоькькьа гей, вагьалъ-
лъобза муькъовāла БетIергьаллихъа гьарзи
йова Гьинис муькъо йуь^{Н}вал буьгьдабагийа
мейалIо нисона. 3 Гьа^{Н}же мекье! Гьуна До

миже мēш, бацIлāъ э^{н}до лIилейōлцой. [4] Къа-
цIо йейазāкъа йа окколас боъъо, йа хур-
жалла, йа гъалалъцова; гьид кези ахъийал
гьо^{н}ссидинна саламна нилIāкъа*. [5] Нӣйа
билIоъ мекьедана, гьакъкъа аь^{н}йиддā ниса
«Ассаламу алайкумлIо (рекъел мизоллIо)»
нисона. [6] Гьулиъ э^{н}до саламатаб сукIо зогъ-
да, мизос салам гьолцо бохас, зогъаъда ми-
зодой кьāь мокъас. [7] Гьолълъо билIоъ бече
миже бес-хулIона, билIола бетIергьалли
йōйо гьоболлъина къабул йогьна. Загь-
мат-гъилликьа шапакъат михъос. Гьо^{н}с би-
лIоъос балIо билIоъ боьвачона мекьāкъа.
[8] Нāди шагьарбаъ миже мокъолъ къабул
богьда, гьулиъ бече, бесал нилIийо кенна
йуъ^{н}хъа. [9] Гьулиъ гаьгьийā кIовакIовāна
бāхъла, Аллагьлис Парчагьлъи гьицакна
гейлIона ниса гьоллохъа. [10] Амма нāди ша-
гьарбаъ мокъолъ миже къабул боваъда,
гьулиъис къатIлиъ гисабакна боьвачошлаъ
ниса: [11] «Мизола шагьарбаъ илла хаьбалā-
кьа йечейо пахна иле мизокьа пахлIолца.
Амма йикъе мизолзу Аллагьлис Парчагь-
лъи гьицакийолъи».

---

* 10:4 Заман аьдада бугъолāкъалIо нисойо маъна гей вагьалълъос.

12 Гъуна мизохъа нисос: вагьли къияма-
саб водо кьодо йо[Н]къолъ, Содомлила*
халкъилал пигьалъи йахъца гьолълъо ша-
гьарбала аьдамлāлгъа. 13 Балагь мокъос
дӯкьа, Хоразин! Балагь мокъос дӯкьа,
Бетсаида! СудлIо нисода мизоллъийā кара-
матла Тирлилана Сидонлилана** аьдам-
лāл йегабанна зувакъойокъодā, къēна бече-
на – цIоцIойо мухунна лъичIена, къаьмкьа
йалIона чIалIена***, гьолло гьехзу тав-
бана богьна, Аллагьлилъдā муьвахаш гāь.
14 Амма къиямасаб водиъ Тирлинна Сидон-
линна пигьалъи йахъца мизоллагъа. 15 Мина,
Капернаум, гьа[Н]саъад бежеш? Журжагьлиъ
тIутIас ми!

16 Мизохъа энекзи бахъийā Дӣхъана энек-
зи бахъца, миже атā бовахийā Дона атā
охца; атā До охийа, До э[Н]йо Аллагьна атā
охца.

---

* 10:12 Содом – аьдамлāш мунагьла телибалълъо, Аллагьлис симо бигьна бугъолло шагьар.

** 10:13 Хоразин, Бетсаида – Галилея улкалаъ гагьийā шагьарба; Тир, Сидон – ралъадбадой гаьгьийā мажуслāс йукъā капурабла шагьарба.

*** 10:13 Тавба бōвас аьламат.

АлIнайиг асгьаб кьа̄ь о^{н}къос

17 Кьа̄ь мокъойо гьогго̄л алIнайиг асгьаб-
ла, йилIа разина ба̄хъна Исахъа нисойо:
– Йа̄ БетIерчIахъаяв, зинналлана мутIиъ
йа̄хъца илол Дибо ца̄^{н} йагъолъ.
18 Гьолцона гьоллохъа нисос:
– Дил кайлIо̄цой гьа^{н}саъас бекцас илбис
бега̄йо. 19 Гьуна, бекела̄на, аькъараблана
йовацлална, къацIцIо тушмалла̄ла къуват-
ликьа гьаьлкIолъина До мизол нилIна гей;
мизол гьогло зарал боваъас. 20 Амма зин-
налла мизол мутIиъ йахъналIона, гьолълъо-
кьа миже рази бахъа̄кьа. Миже рази ба̄хъ
мизос ца̄^{н}да гьа^{н}саъ ча̄хийакьа.
21 Вагьаллъо мехлаъ Жу Илагьияб Ругь-
лис оцIийа Иса рази ахъна нисойо:
– Дул рец гей, Дие Або, зоб-ракьлис
БетIергьан, Ми цIодорабла̄кьасна аькъи-
лабла̄кьасна бальго йогьна, къовал вагьди
къацIцIо жо загьир йо̄йо. Й̄^{н}, Дие Або,
вагьалълъоъ гей Дибола цIоблис аьтIилъи!
22 КъацIцIо жо Дил Диела Або нилIна гей.
Аболла̄ъ, гьо^{н}сидинна икъаъас Оьжо. Оьж-
дилна̄ъ, Оьждил Або икъелал атIийална̄ъ,
гьо^{н}ссидинна икъаъас Або.

23 Бадлоъос жужна ба̄гъона асгъабла̄хъа
нисойо:
– Гъардарабла гей вагьди къацIцIо жо
йегацаса мизос гъаьйда, 24 судлIо нисода
До мизохъа нисал, тели аварагла̄нна пади-
шагьла̄нна йатIна зукъойо мизол йега̄йо жо
йега̄л, амма йегайэш. Мизол тухъийо жона
тухъал йатIна зукъойо, амма тухъеэш.

Гургьараб Самариялила сукIокьас хабар

25 Гьуна вагьлиъис сид диниябли аьлим-
чийа Гьули икъелал атIна суал нилIийо:
– Йӑ Муалим! Абадияб билIос бутIа дил
михъал нуцIода, сийод до йовал нуцIос?
26 Иса суаллид кьӑь жаваб нилIийо:
– Къанонлиъ нигъад нисона гей? Сийод
дул чахна йи^{н}хъос вагьалълъос?
27 Гьолцона жаваб нилIийо:
– «Дул дибозу БетIергьан Аллагь дибола
къацIцIо йакIидна, дибола къацIцIо ругь-
лидна, дибола къацIцIо къуватлидна, дибо-
ла къацIцIо а^{н}къло-пикроладна атI», бета:
«Дибо гьицасна мицойзу атI».
28 Иса нисойо гьогцохъа:
– Ми битIун жаваб нилIийо. Гьуна вагь-
ла̄ уь^{н}хо-аь^{н}хе, дул абадияб оьмро михъас.

29 Амма гьолцо жу битIараб ахъал
икье-аькьена кьа̄ьна нисолло:
– СукIод «дие гьицас» ахъца?
30 Иса вагьлиъисзу гьолцол жаваб ни-
лIийо:
– Гьо^{Н}с пуланаб сукIо Иерусалимлиъис
лIийода̄ Иерихонлиъ э^{Н}кьеш зукъона. Гьид
гьули къачагълāл и^{Н}хъона гей. Гьоллōл,
гьогцохъас лъицIона йагъона, угъал о^{Н}къо-
ва гьаьллъилакьа аькьеланна аькьенна,
гаьлълъа̄чо гьулина эчаннегьна, боьвачона
гей. 31 Гелокьас вагьалълъо гьид лIийода̄
э^{Н}кьецас гьо^{Н}с кашиш гьолцо сукIокьа кьо-
до о^{Н}къона гей, амма гьуги эгалъ гьинолила
балIосола раъаллиъкьа̄ оьчона гей. 32 Вагьла̄
кьодо о^{Н}къона гей левитла̄с* гьо^{Н}с сукIона,
амма гьулина вагьалла̄зу гьинолила балIо-
сола раъаллиъкьа̄ оьчона гей. 33 Гьо^{Н}с пула-
наб Самариялиъис сукIо э^{Н}кьешлаъ, гьолцо
аьдамликьа кьодо о^{Н}къойолIо. Гьули эгалъ,
гьогцокьа йакIо йугъона гей. 34 Гьицакна
гьогцос лаьхъла, зайтуллила йе^{Н}лълидна
гьинолидна низаба̄нна низабана, шовашона
гей. Бета гьинила а^{Н}укьа кьайкъена гонна,

* 10:32 Левит – Аллагьлила билIоъ кашишла̄ла хъул-
лухълил комак богьцас аьдам.

петерлиъна эжена, гьогцол бовал нуцIойо
тимар богьна гей. 35 Бета хиса гисакалдай-
лил петерлила бетIергьаллихъа къона ди-
нарна нилIна нисона гей: «Вагьацо сукIол
бовал нуцIойо тимар бова, гьолълъогъа тели
окко йугъода, до кьа̄ь о^{н}къолъ дул нилIал».
36 Къачагъла̄л и^{н}хъойо сукIол дибола
пикролаъ лъаниъ э^{н}дос сукIосод гьи^{н}цас
зогъал?
37 – Гьолцокьа йакIона йугъона комак
бо̄йосо, – лIо нисона жаваб нилIийо дини-
ябли аьлимли.
Исана нисойо гьолцохъа:
– Э^{н}кьена мина вагьалла̄ йова.

Иса аварag Мартадойна Марияндойна

38 Гьоддо̄л вагьлиъис мекьешлаъ, Иса
о^{н}къос сид аьлIаъ. Гьо^{н}с пуланаб Марта-
лIо нисоца̣ла аьдамли Иса гьоболлъилаъ
окIца. 39 Гьолълъос зукъона гей МариянлIо
нисона ца̄^{н} гаьгьийо иси. Исала хаьбала̄гъа
къе̄на йечена, иси Гьогцола хабарлихъа
энекзи йахъца зукъойо. 40 МарталIо нисода,
Гьогцол йукъо гьоболлъи йовал йикье-йаь-
кьеш зукъойо. Исадой гьицана гигьна,
Марта нисос:

– Йа̄ БетIерчIахъаяв! Дул букъо ургъел-
на зогъаъас, до иси гьо^{Н}сцо йечаннегьна
йикье-йаькьейас. Дил комак бовал йаьгъиъ-
лIо ниса исихъа.
41 Иса гьолълъол жаваб нилIийо
– Марта! Марта! Ми тели жойлас ургъел
бохца. 42 Амма йовал нуцIойо жо гьо^{Н}с гей.
Гъуна Марияни кIетIо аьмал кьодос гьа^{Н}кI-
на гей, вагьло гьолълъохъас гьо^{Н}ссидина
багъаъас.

11 къаьм

Иса асгьабла̄л доьъа бовал малъзи бо̄с

1 Гьо^{Н}с пуланаб мицаъ Иса тIаъатлиъ
гаьгьийаъ, Гьолцос гьари-доьъа болъолъ,
сидцойсола асгьабли Гьолцохъа нисолца:
– Йа̄ БетIерчIахъаяв! Ягья гьинила ас-
гьабла̄л малъзи бо̄ваъцой, Ми илолна
доьъа-гьари бовал малъзи бова.
2 Гьогцо гьоллохъа нисос:
– Доьъа богьцалаъ вагьда̄ ниса:
«Йа̄ Або, Дибо ца̄^{Н} аьдамла̄ илагьияб
бикIзи йовала,
Дибо Парчагьлъи йо^{Н}къала;
3 Шибаб водиъ баццас баьба илол нилIа;

4 Илла мунагьлāкьас кьодос тилIки, суд-
лIо нисода илена къацIцIола илол кешлъи
йōвакьас кьодос тилIбакца.

Ми илос гьаьл бикъелална уь^{н}холъāкъа».

5 Бетана Иса гьоллохъа нисос:

– Мизола сидцойсолас ахъас гьо^{н}с гьал-
магъ. ЙалIохъовадд̄а гьогцодой билIогъа
э^{н}кьена ми нисас: «Йā гьалмагъ, боцIол
лъана баьба нилIа ми дил, 6 судлIо нисода
сапарлиъис гьо^{н}с гьалмагъ о^{н}къона гей ди-
дой, гьолцодой аь^{н}йдā гулал кен гаьъа дие».
7 НилIалди дул гьогцо билIоъ э^{н}долакьā ва-
гьаддийо жаваб: «Дие раьгьат бугъолāкъа:
а^{н}цна гъешена гей, къована буьчабахена гей
дидой мокIолаъ, до аьгъиъна ахъаъас дул
баьба нилIал». 8 Мизохъа до нисос: нагагь
гьули аьгъиъна гьалмагълис къимат богь-
на баьба нилIаъда, кьодос олъечIе гьарзи
йōвахъа, аьгъиъна гьокцо дул оьлло баьба
нилIца.

9 Вагьалълъобза До мизохъа нисоцас гей:
Гьарзи йова миже – мизол нилIас, йи^{н}за
миже – йи^{н}хъас, а^{н}ц къоьпIлIола – мизол
йе^{н}гьас. 10 СудлIо нисода шибабли гьарзи
йōвал ницца, йи^{н}зийал йи^{н}хъос, а^{н}ц къоьпI-
лIоллāл йе^{н}гьеш. 11 Мизоъ э^{н}до гейд гьо^{н}с-
дана або оьжди биса бокIлъо, гьолълъола

мицаъ гьолцохъа бекела ниццас? 12 Йаги
цIемуцI гьарзи бо̄лъ, эггу гьолцол аькъараб
нилIалди? 13 Пал гьаьсил, лъакъейа̄ гаьлъ-
дана, къовал кIетIо шинаб жо мизол нилIал
йаццалаъ, гьарзи йо̄вал ла телид нилIал
гьа^{Н}саъла Або Илагьияб Ругълис йо^{Н}къойо
кIетIо шинаб жо!

Исад йаги зинналла̄с ханди?

14 Гьакъкъас сид сукIола магъоъос Иса
боцIийо аьдам йаьжегаччо огьцас гьо^{Н}с
зиннал. Зиннал болъона муьгъатта̄ гьули
сукIо икълашал уь^{Н}холъийо, гьолълъокьа
халкъна гьайран бахъийо. 15 Амма халкъи-
лаъ э^{Н}до гаьгьийа̄ садло нисос зукъойо,
Гьолцо инсаллиъис зинналла йовацналIо
зинналла̄с хан Беэлзебуллила комаклид.
16 Иса икъелал атIна, бадло аьдамла̄ гьол-
цохъас тIалаб йо̄с зукъойо гьа^{Н}саъас аьла-
мат бегалалIо нисона. 17 Гьоллола йакIиъ
гаьгьийо жона йикъена, Иса нисойо гьол-
лохъа:

– Улкалиъ сидхъа-гьо^{Н}со аьдамла бейагъ-
да, гьули йоьчIолъча; хъизан къонда̄ битIда,
гьолона бугъос. 18 Нагагь илбисла̄с Парчагь-
лъи къонда̄ йитIда, нигъад гьоллос ханлъи

гьихлъал? Мижейаъ нисос До зинналла
аьдамла̄ъаш Беэлзебуллила комаклид йо-
ваццалIо. 19 Нагагь До гьолло̄л Беэлзебул-
лила комаклид йовацца зовагъда, мизола
къова лъо̄ла комаклидди йовацца? Вагьалъ-
лъобза мизол гьолло̄л къадилъилаъ ба̄хъца.
20 Амма До зинналла Аллагьлила гьаьлкIо-
лъилад йуьвагьонна йовацIлъо, гьай-гьай
Аллагьлис Парчагьлъи мизокьана йо^{Н}къойо.
21 Ко̄ъ ярагъна жуна сид залимабли сукIо
гьинис билIо цIуми йо̄с зогъда, гьолцола
боцIи-ризкъилал гьинкъи гаьъа. 22 Гьолцо-
гъа къуватаб сукIо кьодо огицIда, гьули
уьволаш, гьолълъокьа йакIо йо^{Н}къойо йа-
рагъна гьолцохъас йагъос, бета боцIи-риз-
къина битIца. 23 Дӣгъой къацIо гаьччо сукIо
Дил данде эчейо ахъца. Дӣгъой къацIцIо бо-
цIи бокIолаъцала бокIоллона цацакIзи бо̄с.

Зиннал гьинила билIоъ мекьеш

24 Инсаллиъис гисакна муьгъатта̄, гьинил
раьгьат-гьаьлки мизна чикейо зиннал лъи
гаьччо авлахъла̄ъ кIаьйлIош. Гьолона ми-
хъечIе гьолълъо нисос: «Жу гисакийа билIоъ
кьа̄ь мекьеда, ахо гейлIо». 25 Кьа̄ь мокъолъ,
гьолълъол билIо лъаьлIена, ахо къачIази

йогьна, йи^{Н}хъос. 26 Бета гьолълъо зинналли
гьингъана лъакъейā алIна зиннал бакъоллис.
Гьоллōл гьулиъ э^{Н}до йечеш. Аь^{Н}йдā зукъо-
ваълагъана лъакъейа азаблиъ ахъца гьули
сукIо гьолълъогъа муьгъаттā.
27 Иса вагьлā нисослаъ, ийоддāла аьдам-
ли халкъилаъ э^{Н}долакьā, лъōнназу тухъинна,
нисос:
– Гьардараб гей Ми ōйо,
Дул нене нилIийо, Дибо Ийо!
28 Амма Гьолцо жаваб нилIийо:
– Гьардарабла гей Аллагьлис калам ту-
хъийāна, гьолълъокьа муьхомахейāна!

Юнус аваралис аьламат

29 Тели халкъ къацIобаклъо, Иса ни-
сойо:
– ЙилIа пасадаб гей же замаллис уммат!
Гьолло аьламат мизца. Юнус авараглис
аьламаттāъ, тIокIаб бадо аьламат гьоллōл
бегāъас.
30 Ниневиялила* халкъилал Аллагьли аьла-
матлилаъ э̄^{Н}йо Юнус аварагцой, вагьалIо

* 11:30 Ниневия – Юнус аварагли ваъза-насигьат бōлъ, тавба бōйо мунагьлāс боцIна зукъойо шагьар.

умматлил аьламатлъилал Аьдамлис Оьжо
ахъца. [31] Къиямасаб водиъ вагьалІо ум-
матлигъой гьисаб-суаллил йаьгъиъца къил-
малилъдā гаьгьийо йукъо пача*. ГьоглІо
гьоддōл ритІухъабла боваъас, судлІо ни-
сода дунияллила раъалликьас гӣйо гього
Сулайман авараглила йаьжлāхъа энекзи
йахъал. Гьуна гьолІоъ гей Сулайман ава-
раглигъана кьоддāс! [32] Ниневиялис халкъна
баьгъбаъча къиямасаб водиъ гьисаб-суал-
лил вагьалІо же замаллила умматлигъой.
Гьоглона гьоддōл ритІухъабла боваъас,
судлІо нисода Юнус авараглила ваъзалахъа
жувōл энекзи бахъна муьгъаттā, гьидена
тавба бōлъ. Гьуна гьолІоъ гей Юнусгъана
кьоддāс!

Гухъилла сантелийакьас хабар

[33] БилІоъ гухъилло сантели лъона йегāъ-
цала мицаъ гулассаъ, йаги гьули кьодо
хаьтІа-шаг гунна кьаьхъашшаъ; э^{Н}до гугь-
цалāл канлъи йахъалъгъа, канаргъолкьа кьо-
до гулца гьули сантели. [34] Инсаллила магъос
чирахъ йахъца гьаьй. Дибо гьаьй йа^{Н}цō

* 11:31 Сабаъ улкалис Билкъис пача.

зогъда, канлъи йо^{н}къос дибола къацIцIо
магъоъ. Дибо гъаьй дугълIо̄ зогъда, дибо
магъона колIлIо бахъийо. 35 Пал гъаьсил, го-
цIохъ, дибо гаьгьийо канлъи даххол гей?
36 Дибо къацIцIо магъо канлъилас боцIна
зогъда, гьо^{н}сна боцдийо лагана зогъаъда,
бета ми ахъца бабала лампала дул канлъи
йикьеллийаълъийо.

Фарисейлана диниябла аьлимлана какзи бовагьца

37 Исас ваъза болъолъ, сид фарисейли
Гъули эсал окIийо. БилIоъ о^{н}къолъ, Иса
супралдой гьица къе̄ эчейо. 38 Фарисей гъай-
ран ахъна гьихлъойо, Иса ко̄да низабайчIе
эсал къе̄ эчелъ. 39 Кьодда̄ла Иса гьолцохъа
нисойо:

– Же миже, фарисейла̄, жигар багъос
цIараъ кьодтуцIо низа̄л, амма миже э^{н}дос
чикейа̄ гей; миже э^{н}до хъантIлъиласна си-
масна бовацIна. 40 А^{н}къло гаьчча̄ миже! Лъод
гиса гаьгьийо жо йахъинна, Гьолцозу гаь-
ъад э^{н}до гаьгьийона йахъинна? 41 Мизоъ
э^{н}до гаьгьийо жо миже нилIцакъода̄ сада-
къацой, мизос къацIцIо жо йа^{н}цас га̄ь.
42 Балагь-азаб мизол, фарисейла, судлIо

нисода миже закаъатлил нилIца самлисна,
садаблисна*, баддо̄нна кенлиъ тувакIцала
боха̄сна ацIонас бутIа, амма ритIухълъи-
ласна Аллагьлиъ рокьиласна миже тIалаб
боваъас; гьулина йовал нуцIос, вагьдисона
йойчIе йечаннейал йахъаъас. 43 Балагь-азаб
мизол, фарисейла, судлIо нисода мизол йац-
ца мизола синагогла̄ъ бадлогъа аь^{Н}йда̄ ба̄-
хъал, гьула̄зу аьдамла къацIобакIийа мицаъ
мизол рец-салам бовал. 44 Балагь-азаб мизол,
судлIо нисода миже гей йегаба̄ъцас шуна̄-
лъийа; кьодолакъа̄ мекье-гугьцала аьдамла̄л
гьоггōл йегаба̄ъас.

45 Вагьалълъо мехлаъ гьо^{Н}с динияблли
аьлимли нисос Гьолцохъа:

– Йа̄ Муалим! Вагьаллийо йаьжбона
нийасона, Ми илена нуькучIчIа̄ъ бовагьца.

46 Амма Гьолцо нисос:

– Мизокьана – динияблa аьлимла̄кьана –
мокъос балагь-азаб, судлIо нисода миже
аьдамла̄ла михъа̄кьа гулца йежена йахъаъ-
цас йаькъ, мизоллIо нисода гьолълъол
зокьона мехелал батIаъас. 47 Балагь-азаб
мизол, судлIо нисода мизола умумаллила
абола̄ бийакьейа аварагла̄ла шуна̄кьа кьодо

* 11:42 Садаб (рута) – бохас ца̄^{Н}.

мазарла* йовагьлъо.
48 Вагьалълъос миже
нуьъла гей. Миже йегалца мизола умумалли йо̆йо жо битІараб гаьгьийольи. Гьогло аварагла бийакьейо, мижелІо нисода умумалли бийакьейа̄ авараглāла шунāкьа мазарла йовагьца.
49 Вагьалълъобза Аллагьлила
А^{Н}кълола нисона гей: «До гьоглодой авараглана чапарлана мейагьал, амма гьоллоллІо нисода гьо^{Н}со бийакьас, гьо^{Н}со бовацІас».
50-51 Дуниял бижжи бахънас Гьабиллиъкьа̄
муьхольна Аллагьлила билІоъ къурбан мухоцала мицаъ алІо икьейо Закария аварагликьа мокъоцал къе̄ ме̄йо гье^{Н}йас гьаькъ боцІоллис гьодло умматлид. Гьуна До нисос мизохъа: вагьадло умматлихъас тІалаб бовас бийакьейа̄с къе̄ мекьейо гье^{Н}йас гьаькъ.
52 Балагь-азаб мизол, динияблa аьлимлāл,
судлІо нисода миже йоькчина гей лъайлис йига, амма мижена э^{Н}добакеэш, э^{Н}добакал батІийа̄на мейэш.

53-54 Вагьла̄ ваъзана богьна гисакна кьа̄ь
э^{Н}кьецалаъ, динияблa аьлимла̄на, фарисейла̄на, Гьолцокьа симабахъона кьодо гӯваъцой Гьули къорлиъ охальгъа, бетана лади

* 11:47 Мазар – ахо къачІази йо̆йо шуна, мавзолей.

жойлас нисолца зукъойо. Гьоллол йатIна
зукъойо Иса нигъади нисова йаьжла̄кьа
охна аьйиб мокъолал.

12 къаьм

Иса асгьабла̄л а^{н}кълова нийацца

1 Вагьалълъо мехлаъ гьаза-гьазайла̄д
аьдамла къацIобакна йукъо къолIолаба̄лъи
зукъойо. Сидил гьо^{н}со бовацилло гьаьллъи-
лакьа зукъойо гьоллос иш. Иса гьакъкъа
Гьинила асгьабла̄хъа икълашал уь^{н}холъийо:
– Вере миже цIуми ба̄хъ фарисейла̄ла ха-
шилакьас, гьай гьоллола къонда̄ моькьоко-
лъи йо̄вакьас. 2 Гьо^{н}сна йу^{н}цойо жо йикъечIе
гьихлъаъас, вагъла̄зу гьо^{н}сна балъгояб жона
загьир йахъечIе гьихлъаъас. 3 Вагьалълъоб-
за нише колIлIаъ нисойо жо, качелълъол
тухъцаслъи йикъе; э^{н}дда̄ла билIоъкьа̄ лъо̄-
лади аь^{н}гъалагъа нисойо йаьже, кьама̄-
кьалкьа̄ нисона лъо̄нназу тухъцаслъи йикъе.
4 Мизохъа, Диела гьалмагъла̄хъа, нисос: ма-
гъо бикьецала̄хъа гьийабацIа̄къа*, тIокIаб

* 12:4 Мизол хел мокъолцала̄хъа гьийабацIа̄къалIо
нисойо маъна гей.

гьоллохъа мизол гьоьшшона йогьна йахъа-
ъас. 5 Амма нисал мизохъа, лъōхъа гьийаба-
цIал нуцIоцасна. Миже гьийабачIе, бийа-
кьена муьгъаттā журжагьлиъ тIуватIиллина
бāхъийахъа. Гьула мизохъа нисос – гьол-
лохъа гьийабачIе. 6 Къон ассарийаъ* гаьъад
бохал михъос лъина мигьна. Амма гьолло
мигьнāсна тIалаб-агъаз бōс, Аллагьлил
гьо^{Н}сна мигьнана шоъанна шоъаъаш. 7 Ми-
зола къаьмкьа гаьгьийо гьули ке^{Н}йана
хъогьна гей. Пал гьаьсил, миже гьийабацIā-
къа: телила мигьнāгъа хирияблa гей миже.
8 Гьуна мизохъа нисос: Аьдамлāдой аь^{Н}йдā
дие рахъ бохийо сукIос, Аллагьлила ма-
лаиклāдой аь^{Н}йдā Аьдамлила Оьждина рахъ
бохца. 9 Аьдамлāдой аь^{Н}йдāкьа Дйкьас инкар
бōйо сукIокьас, Аллагьлила малаиклāдой
аь^{Н}йдā гьолцокьас Дона инкар бōс.

10 Аьдамлила Оьждихъа данде йаьже ни-
сойо сукIокьас Аллагь кьодос тилIкис, амма
Илагьияб Ругьликьа калI йи^{Н}хъōйо жо
йекIийакьас кьодос тилIкаъас.

11 Синагоглиъна бейажена, халлāдойна гьаь-
кимлāдойна аь^{Н}йдā баьгъбаъинна беченна

* 12:6 Ассарий – Рим шагьарбаъ бадōлъо гьаьлтIизи
йогьцас нуьшшо окко.

муьгъаттā, миже гьоллокьас цIуми бāхъаль-
гъа сийоди нисалласна, йаги нӣйо жаваб
нилIалласна ургъел бохāкъа. 12 СудлIо ни-
сода Илагьияб Ругьли малъзи йовас вагьак-
лIо саъатбаъ мизол нисал нуцIоцас жо.

Аьнтаб бечедаб сукIокьас хабар

13 Сидцойсола халкъилаъ алIолакьā ни-
сойо Гьолцохъа:

– Йā Муалим! Ниса диела истIихъа ирс-
лис дил мехецас бутIа нилIалIо нисона!

14 Иса гьолцохъа нисойо:

– Йе аьдам, мизос даьъба-диван болъо-
лална ирс битIанна голло сукIод гей До?

15 Бета Гьолцо къацIцIолахъа нисойо:

– Вере миже хъантIлъилакьас цIуми бāхъ,
судлIо нисода дуниялликьа тели бахъийа
боцIи-ризкъилакьа бараб гаьъа аьдамлис
оьмро.

16 Вагьлāна нисона, Гьолцо мēйо гьо^{Н}с
хабар.

– Гьо^{Н}с бечедабли сукIола мицалъ йахъ-
на гей йокIонна гьаьл мокъойхъеэш тели
муькъо. 17 Гьинис гьинил пикро богьна гей:
«Сийод до йовал, муькъо гулал оьлло
маьче гаьъāъ?» 18 НисойолIо: «Гьуна до

вагьдā йовал: келлā баькьлана кейашена
гьоллогъа йукъāна ицIцIāна баькьла йова-
гьал, бета бахъийо хъибона гаьгьийо бече-
лъина э^{Н}до йуь^{Н}холал. 19 Бета до диела
ругьлихъа нисал: „Йā дие ругь! Гьуна дул
лади лIййаъ оьлло кен-о^{Н}хна бечелъина гей.
Раьгьат бокча: беш, хулIа, кеп бокча гьа^{Н}же
ми“». 20 Вагьлиъис Аллагьли нисона гей
гьолцохъа: «Йā аьнтаб инсан! Жейса нише
дибо ругь багъас. Лъōлди гьихлъос ми йо-
кIолло бечелъи?» 21 Вагьаллийо бахъца дуни-
япликьа бечелъи йокIолло сукIос къисмат.
Аллагьлидой аь^{Н}йдā гьули бечедаб гаьъа.

Иса асгьаблāхъа ургъел бохāкъалIо нисос

22 Бета Иса Гьинила асгьаблāхъа нисойо:
– Вагьалълъобза мизохъа нисос: сийоле
йакIил йуь^{Н}хъал йатIаллāлIона о^{Н}хасна,
сийоле магъокьа лъицIал йатIаллāлIона
лъицIосна ургъел бохāкъа. 23 СудлIо нисода
кенлигъа аь^{Н}йдāш гей ругь, лъицIогъа аь^{Н}й-
дāш гей магъо.

24 Гъаьдлāхъа гуцIобахъ миже: гьолло
йа муькъо йи^{Н}заъас, йа йуь^{Н}ваъаш, йа гьол-
лос амбар-баькьна гаьъа, амма Аллагьли
гьоллōл йегъабакIца. Амма мигьнāгъа ласо

хирияблад зогъал миже! 25 Лади миже би-
кье-бакьедана лъо̄хъана бахъалди мизос
оьмро гьо^{Н}с водо бихалокIна? 26 ИтIино жо
йогьна йахъаъцаса миже, йукъо йовал суд
бикье-бакьеш?

27 Мицалъ гагьийа цIикла-диъила̄хъа гу-
цIобахъ: гьолло йа йоьхош йоваъас, йа
гъечIе йоваъас. Амма гьуна мизохъа До
нисос: гьинила машгьурлъилаъ гьакъкъана
Сулайман аварагли лъичIеэш вагьалло ди-
ъила̄ лъичIейа лъицIогъа кьухъийо лъицIо.
28 Йа̄ миже, йакIиъ дагьаб божи гагьийо
уммат! Жейса мицалъ гагьийа, хиса цIоъ
гулцала диъи-бохална Аллагьли вагьаллийо
кьухъийо лъицIо лъичIеллъо, ла кIетIо лъи-
цIод мизол лъичIелал.

29 Вагьалълъобза мижена, сийоле йуъ^{Н}-
хъаллIона келлисна, сийоле хулIаллIона
хулIоцала жойласна, ургъел бова̄къа. 30 Ду-
ниялликьа гагьийа аьламли вагьли жо йи^{Н}з-
ца. Амма мизола Абол йикъеш мизол вагьли
йацасльи. 31 Миже аьмал бова Аллагьлила
Парчагьлиъ кези бахъал, бади гьихлъо̄ ши-
наб Гьолцо мизол кьодона ницца.

32 Миже гьийабацIа̄къа, итIино рехъен!
СудлIо нисода илла Абос мизол Парчагьлъи
нилIал хийал гей. 33 Мизосзу боцIи-ризкъина

мисона садакъā йовагьа. Йāьхаъчаш-йоь^{н}-
шойбацІаъцас боьъована йовагьа, гьа^{н}саъ
гаьгьийо бугъаъцас, къокъаъцас хазинана
бокІола. Гьоло хазина гьа^{н}саъ йа гигьлаги-
йа муцаъас, йа сидала муьхъаъаш. 34 Мизос
хазина гаьлълъāчо мизос йакІона йахъца.

Нитоназу гьаьдурса бецал
нуцІоцалас насигьат

35 Нитоназу тицІийа о^{н}хакьа йе^{н}йахенна
къачІази бахъна бече, гувахъинна кана йеча-
баннейа. 36 Бейтелликьа э^{н}кьейо билІос бе-
тІергьан о^{н}къаллахъа гувабацІона бечейā ну-
карлалъийа бāхъ мижена – Гьогцо о^{н}къона,
къоьпІлІоллоназу а^{н}ц йе^{н}гьалъгъа. 37 Гьар-
дарабла гей бетІергьан о^{н}къоцал буьчабāхе-
чІе мийахъовā лагъла. Гьаькъкъаб жо нисос
мизохъа: гьолцо бетІергьалли вагьаллийа
нукарлāл оьло лагълāс лъицІона лъичІеш,
истІолийагъа къēна беченна гьоллōл хъул-
лухъна бōс. 38 Гьардарабла гей нито о^{н}къода-
на: йалІохъоваддā, йаги хиссакьа вагьаллā
о^{н}къаллахъа гувабацІона бечейā лагъла.
39 Амма мизол йикъеш: билІола бетІергьал-
лил гигьлаги о^{н}къоцас мех бикъешкъодā,
гьолцо гигьлагийад йо^{н}со йоь^{н}тІоллаъаш

га̄ь. 40 Мижена гьаьдурлъилаъ бече нитона-
зу, судлIо нисода Аьдамлис Оьжо мизол
икъаъцала мехлаъ о^{Н}къас.

Божи бовал бахъцасна хиянатабна

41 Вагьалълъо мехлаъ Петери Исахъа
нисойо:
– Йа̄ БетIерчIахъаяв! Илолди Ми вагьло
мисал бакъос, йаги къацIцIо халкъилалнади?
42 Кьодда̄ла Иса жаваб нилIийо:
– Гьо^{Н}с пуланабли сукIол, къацIцIа̄
лагълас тIалабна бовалIо гьоллол боглаъ
кен-о^{Н}хна нилIалIо нисона эчаннейо лагъ,
бетIергьан о^{Н}къоцал ахо уь^{Н}хо-аь^{Н}хена огь-
дацас и^{Н}хъода, гьули а^{Н}кълояб лагъ ахъца.
43 БетIергьалли гьини нисогъа йогьна и^{Н}хъо-
йо лагъ гьардараб гей. 44 Гьаькъкъаб жоцой
нисос мизохъа: бетIергьалли гьолцохъа ни-
лIас къацIцIо гьинила билIо-а^{Н}хас ханлъи.
45 Амма нагагь вагьла̄ эчаннейа лагъли,
гьинис бетIергьан гьех-мех о^{Н}къаъаслIо
нисона лагълана гъарабашлана ба̄ькьелал
уь^{Н}холъда, гьула̄зу эс-хулIовакьа водбона
йе^{Н}йагьда, цихназуна ахъда, 46 гьолцол бе-
тIергьан о^{Н}къаллIо йакIкьа гаьчIеэшла во-
диъ, гьолцол бикъаъцала мехлаъ о^{Н}къас;

бета гьули алIлIода̄ аьхелас, капурабла̄л
бо̄йо тамбигь бовас. 47 Гьинкьа тIаддаб иш
бовал нуцIоцаслъи йикъедана, бетIергьалли
нисогъана йоваъалъ, ахона уь^{Н}хо-аь^{Н}хаъалъ,
лагълил тели чурукь йе^{Н}хас. 48 Гьинил йикъе-
чIе йахъийа такъсирлъилал йоькькьа чурукь
йе^{Н}хас. Лъо̄хъасназу, тели нилIийахъас дӣс
тIалаб йовас, букъо божи бо̄вахъас дӣс
нисолас.

ЦIона къонда̄ бийатIийолъина

49 ЦIона йо^{Н}къолал гогьна гей До дуни-
ялликьа. Дил вагьга̄ йилIа йатIна гей же
цIойс бибидаро бахъал! 50 До йукъо э^{Н}хе
йагъал нуцIос. Букъа ургъелликьа гей До
нитоле вагьли йахъалла̄лIона. 51 Мизол
гицца зогъас До дуниялликьа рекъел бо-
вал гогьналIона? ГаьъалIо нисос мизохъа,
къонда̄ бийатIал гогьна. 52 Вагьалълъобза
желагъа муьгъатта̄ гьо^{Н}с хъизаллиъ лъин
сукIос къонда̄ бийатIийолъи йахъца: лъана
къонил данде эцас, къона лъанил данде
эцас. 53 Къонда̄ бийатIна або оьждил данде,
оьжо абол данде, ийо киббал данде, кид
ийол данде, йукъо ийо гьинила оьждила
ахъхъал данде, ахъо йукъа ийол данде
бейацас.

«Же заман нӣйо гаьгьийона
суд мизол бикъаъас?»

54 Иса халкъилал хитIаб богьна нисойо:
– Бохъ тIикāцодāкьа гьа^{н}с цIодололъда,
вагьаллиъисзу миже нисос водис гьа^{н}с
гейлIо нисона. Вагьлā нисогъана йахъца.
55 Къилмалиъдāкьа залIо йикьеда, боьгьи
бахъцалIо нисос. Вагьлā боьгьина бахъца.
56 Къондā моькьовāш миже! Гьа^{н}са-мицас
гьаьл батIа йовал бикъеш мизол, суд вагь-
до заман нӣйо гаьгьийона бикъаъас? 57 Суд
миже мизос мизокьа пикро богьна нисаъас –
сийо битIараб гаьгьийона? 58 Масала, дӯлъ
даьъба богьцас сукIона мина къадидой ди-
валлил мекьес зогъда, гьокцодой мекьешлаъ
миже бāхъал йаьгь багъа. Бетана гьокцо
сукIо ми къадидой хъахъалIолца; къади ми
нилIас э^{н}до гувалцала сукIохъа, гьогцо ми
тIусагъийаъ тIотIас. 59 Нисос дӯхъа, гисака-
ъас ми тIусагъийаъас, мӯь-муьгъаттā гьих-
лъойо окко нилIеэш.

13 къаьм

Тавба бовал нуцIоцалас аьгьи

1 Вагьалълъо мехлаъ мовакъовā гьо^{н}со
аьдамлā Исахъа нисойо Пилати Галилея-

лиъис аьдамлана бийакьена гьоллос гье[Н]
Аллагьлила билIоъ къурбаллил мухова
боцIилала гье[Н]йагъой лъицIхоьчIиллолIо
нисона. 2 Иса гьоллохъа вагьалълъол жаваб
богьна нисойо:

– Мизол гицца зогъас вагьалло̄л аьдам-
ла вагьла̄ бувагъолъ, Галилеялила бадло
аьдамла̄гъа мунагь-гьаькъ тели гаьгьийа̄
гейлIона? 3 ГаьъалIо нисос До мизохъа:
амма къацIцIола мижена тавба боваъда,
вагьла̄ мижена бувагъас. 4 Йаги гього Си-
лоамлис* хъала бекна лIийо мийахъова̄
ацIона белIна сукIо Иерусалимлила аьдам-
ла̄гъа мунагь-гьаькъла тели зувакъова̄лIо-
над мизол гицца? 5 ЗукъеэшлIо нисос До
мизохъа: амма тавба боваъда, къацIцIа̄
мижена вагьла̄ бувагъас.

Пихъ нилIаъцала легъилала хоьхис хабар

6 Бета Иса вагьаддийо хабар ме̄йо:

– Гьо[Н]с сукIола̄ венахийаъ зукъона гей
легъилас хоьхо. Гьули о[Н]къойолIо легъи
йокIолал, амма гьолцол хоьхкьа легъи йи[Н]-
хъона гаьъа. 7 Нисона гей венахи богьцала

* 13:4 Иерусалимлиъ гаьгьийо хъала.

сукIохъа: «Гъуна до лъана лIи го̄йо, амма
гьо^{Н}сна легъи гуцIона йикъеэш вагьалIо
хоьхкьа. БуьчIна болъола гьоло, наьгьакъда
маьче бохиллечIе». [8] Амма гьолцо нисона
гей: «Йа̄ БетIерчIахъаяв! Беччаннейа желI-
басса̄за. До со̄^{Н}гьой баьхал, гьолълъол йа^{Н}-
ко гулал. [9] Бета гизилалдана йахъассаъад
гьолълъо хоьхкьа легъи. Нагагь йахъаъда,
буьчIна болъолал».

Шамат водиъ михъа̄ гъоддо аьдам йахъилло

[10] Шамат водла̄ъ Иса ваъза-насигьат бо̄с
зукъона гей сид синагоглиъ. [11] Гъулиъ зу-
къона гей ацIон белIен лIиъ кьодос болъаъ-
цала унтилаъ кIокIойо, гъоддо, билъахъа
къаьм йохна йахъаъцас гьо^{Н}с аьдам. [12] Гьоло
йегалъ, Иса гьиндойда̄на илIена нисос:

– Йе аьдам! Ми дибола узролаъас хъо-
сар йахъийо!

[13] Гьолълъолъ ко̄ йе^{Н}хелло. Вагьаллиъис-
зу михъа̄ъ йа^{Н}къойцIойо, бета гьоло Аллагь-
лил рец бовал йуъ^{Н}холъийо. [14] Иса шамат
водиъ вагьло аьдам йахъиллъо, Гьолцокьа
симахъова синагоглила гьаькимли халкъи-
лахъа вагьда̄ нисойо:

– Ильна водо гей анкьилаъ батІтІийо
гьаьлтІи бовал бахъцас. Шамат водиъ гуйчІе,
вагьагло водлāъ гугь миже сагъ бовагьал.
15 Гьолцол жаваб богьна Кьоддāла Иса
нисойо:
– Йā къондā моькьош аьдамла! Гейд
мизоъ э[Н]до гьо[Н]сдана сукІо сийаъас макна
мизосзу о[Н]с йаги а[Н]у шамат водиъ лъи ху-
лІал бежеллаъцас? 16 Вагьдо, Ирбагьинила
умматлис кид, ацІона белІна лІи илбисли
йи[Н]цона йохна зукъойо, шамат водиъ гьоло
йа[Н]кал йахъаъасди?
17 Иса вагьлā нисолъ, Гьолцол данде бе-
чейā аьдамла ниц-ламус бāхъийо. Амма
къацІцІо халкъ Гьолцо йовагьийа къацІцā
гьикматаб жойлакьа рази бахъийо.

Генилала кІаькІалкьаш хабар

18 Бета Иса нисолло:
– Аллагьлис Парчагьлъи лъинилъ йе[Н]лъе-
йод гей? Лъинилъди До гьули йе[Н]лъелал
йахъца? 19 Гьули йе[Н]лъейо гей генилала*

---

* 13:19 Инжил ТІекликьа чахна гей «Горчицалила кІаь-кІалкьаш хабар» – лІо нисона. Амма иллаъ мицаъ бгьоло хоьхо гуцІаъас, гьоло нйийо гаьгьийона бикъаъас. Вагьалълъобза гьолълъола мицаъ нилІийо «Генилала кІаькІалкьаш хабар» – лІо нисона.

кIаькIалилъ. Инсалли вагьло кIаькIа бок-
чина аьгъбаъ мижейо, гьолълъоъкьа̄ букъо
хоьхо бахъийо. Мигьна̄на хоьхила аь^{н}лейа̄-
кьа гьидел сӣ^{н}бо йовагьийо.

Хашилакьас хабар

20 Бетана кьа̄ьна нисойо:
– Лъинилъди До Аллагьлис Парчагьлъи
йе^{н}лъелал йахъца? 21 Гъули йе^{н}лъейо гей ха-
шилалъ: ийо лъана билIей гьаьтIтIала йоь^{н}-
тобаъ жу гунна муьгъатта̄, къацIцIо йӣйа
йийакьалалъ.

Хъусса̄ кавла

22 Шагьарба̄ъана аьлIа̄ъана халкъилал
ваъза-насигьатна богьна Иса э^{н}кьес зукъо-
йо Иерусалимлиъда̄.
23 Сидцойсола Гьолцохъа нисолло:
– Йа̄ БетIерчIахъаяв! Йоькькьа аьдамла
тиса муьвахошлIо нисоцас хабар битIараб-
ди гей?
Гьолцо жаваб нилIийо:
24 – Хъусса а^{н}циъкьа̄ э^{н}добакал гъаза бова
миже, судлIо нисода, мизохъа нисос, т̄елида̄с
бикьебакьеш э^{н}добакал, амма э^{н}добакна
бахъаъас. 25 БетIергьалли аьгъиъна гьинис
кав гъешена муьгъатта̄, гисда̄ гьихбалъова̄

миже къоьпIлIолдабана илIелаба̄с: «Йа̄ Бе-
тIерчIахъаяв! Илол а^{н}ц йе^{н}гьалIо!» Гьолцо
жаваб нилIас мизол: «Миже на̄с ба̄хъцасна
сукIо гаьгьийа̄на Дил бийакъаъас», – лIо
нисона. 26 Бета миже нисал муъхобалъаш:
«Иле Дӯгъой къацIо бес-хулIойо, гьула̄зу
илла шагьарба̄ла къатIла̄ъ Ми илол ваъ-
за-насигьатла йовагьийо». 27 Гьолцо бета
мизохъа нисас: «Дил миже на̄с ба̄хъцасна
бийакъаъас, болъо дидойс ата̄ къацIцIа̄ ме-
къаб жо йогьцаса аьдамла!» 28 Бета мизол
гьулиъ, Аллагьлила Парчагьлиъ, бегаба̄с
Ирбагьинна, Исакъна, Якъубна, баддо̄л ава-
раглана. МижелIо нисода гиса тIуватIлъо
бийабацасна сила̄ къисбалIолцасна ба̄хъас.
29 Аллагьлила Парчагьлиъ гьидела мицаъ
бес-хулIал къе̄ бецал мокъас магърибли-
ъисна машрикълиъисна, гьула̄зу бихъхъаъ-
да̄лана о^{н}кькъаъда̄лана мица̄ъас аьдамла.
30 Гьуна, гьо^{н}со аь^{н}йда̄ гаьгьийа̄ муьгъатта̄
бейакца, муьгъалI гаьгьийа̄ сад аь^{н}йдаба̄кча.

Иса ме̄ш Иерусалимлис хабар

31 Вагьалълъо водиъ Исадой мокъова
гьо^{н}со фарисейла̄ нисойо:

– Гисакна э^{н}кье дибола гьид, Гьеродил
Ми икьал атIна гей.

[32] Исана гьоллохъа нисойо:
– Мекьанна мекьена гьолцо соралхъа ни-
са: гьуна До зинналлā бовахийāна, унти-уз-
рола азаб ниццасана аьдамла бāхъилца жей-
сана хисана, бета лъанасла водиъ До богьцас
иш лъикъолца. [33] Амма авараг Иерусалим-
лиъ о^{Н}къеэш угъаъас, вагьалълъобза жей-
сана, хисана, хисалалъна До гьид ахъал
нуцIос. [34] Вай Иерусалим, Иерусалим! Ава-
рагла бийакьецасна дӯдой Аллагьли мейа-
гьийа расулла къалāд бийакьецасна шагьар!
Лāхди Дил йатIна зукъойо гуьди чIучIули-
йацой дибо аьдамла Диела гьабāлI бāгъал,
амма мизол гьули йатIеэш. [35] Гьуна же мизос
Аллагьлис билIо йоьчIчIо гьихлъас. До ни-
сос мизохъа: «БетIергьаллила Къудратликьа
э^{Н}гьна о^{Н}къоцалал баркат гулала», – лIо ми-
же нисойо заман мокъеэш, До мизол эгāъас.

14 къаьм

Шамат водиъ лъӣла унтилаъ
кIокIō сукIо ахъилло

[1] Гьо^{Н}с шамат водиъ фарисейлила сид
укъа гьаькимлила билIоъ Иса эсал о^{Н}къолъ,
Гьолцо сийоле йоваллāлIона гувабацIона
бечена зувакъойо гьулиъ гаьгъийā аьдамла.

2 Гьолцодой аь^{Н}йдā о^{Н}къойо о^{Н}хаъ лъи йе-
чена кІокІō сукІо. 3 Вагьлиъис Иса динияб-
ла аьлимлāхъана фарисейлāхъана нисолло:
«Шамат водиъ кІовакІовā аьдамла сагъ
бовал бāхъцад йаги бāхъаъасди?» 4 Гьоггōл
гьокІа йоваъинна гьихбалъойо. Иса кōна
йе^{Н}хенна гьули сукІо ахъилло бета билІо-
гъа э^{Н}йо. 5 Иса гьоллохъана нисойо:
– Мизос лъойсна а^{Н}у йаги о^{Н}с лъи гаь-
гьийа тагьризлиъ бекда, шамат водо гейлІо
нисода, гиса багъаъасди миже гьоло?
6 Гьоллохъа кьāь гьоьшшона нисона
йахъеэш.

МутІиъ бахъал нуцІоцалас дарс

7 Гьолцогъой бесал бовакІийа аьдамлā
супралгъа сō^{Н} гьидел санаъатаб кІетІо
маьче бохал аь^{Н}йдабāкчаш бегабалъ, Иса
гьоллол гьо^{Н}с хабар мēйо.
8 – Бейтеллиъ ийалІелъ, кьушеллидой шеб-
лаъ къē бецāкъа. Гьулиъ къē бецал илІейāъ
дӯгъана къиматаб сукІо зогъца. 9 Мийāъ,
илІейо бадисо сукІо о^{Н}къолъ, кьодо о^{Н}къо-
ва бетІергьалли дӯхъа нисас: «НилІа гьоцо
сукІол маьче», – лІо. Ницна ахъна, аьгъиъ-
на биссун муьгъаттāла мицаъ къē эцал ну-
цІас. 10 О^{Н}къослаъзу, ми бишшун муьгъаттā

къē эче. БетIергьаллил ми эгāйоназу, ду-
дойна гогьна нисас: «Гьалмагъ, аьгъиъна
аь^{Н}йдā кIетIа мицаъ къē эче», – лIо. Гьолъ-
лъогъа муьгъаттā бейтелликьа гаьгьийāъ
э^{Н}до дибо къадро-къиматна кьоддāкас.
11 СудлIо нисода гьинизу жу кьоддāкIийо
сукIо Аллагьлидой аь^{Н}йдā лIийодā ахъца,
жу лIийодā эгацас сукIо кьоддāкца.

12 Бета Иса билIола бетIергьаллихъа
нисойо:

– Вагьаддийо бес-хулIōлъи йōлъ, бова-
кIийа сукIобā мина кьāь окIаллакьа кулна
богьна, гьоллоъкьā гьо^{Н}сдана пайда гаьгьи-
йо жо йахъаслIона, дибо ваццāна, иснана,
аьгарлъина, бечедабла мадугьаллана бова-
кIāкъа. 13 Вагьаллийо бес-хулIōлъи йōлъ, ми
бовакIа гьардухъаллана, азизабла аьдамла-
на, гьулāзу лаьхъдийā, боцдийā сукIобана.
14 Талигьаб гей ми гьоглохъа дул йоцIона
йахъаъалъ. Жейса дуниялликьа гьоглол йōйо
жо хиса къиямасаб водиъ муъмилла бува-
гъоваъас баьгъбаълāлъо дул гьули йи^{Н}хъас.

Бесал бовакIийāкьас хабар

15 Вагьли тухълъо, гьулиъ гаьгьийа сид-
цойсола Гьолцохъа нисойо:

– Гьардараб гей Аллагьлила Парчагь-
лиъ къēна эчена баьба муьхъчаш сукIо.

16 Исана гьолцохъа кьа̄ь нисойо:
– Нишел тели аьдамла бесал илIал гьоьк-
мо бахъийо гьо^{Н}с пуланаб сукIос. 17 Бесалцо
бог мокъолъ, гьолцо э̄^{Н}йолIо гьинис лагъ
бовакIийа аьдамла бесал илIал. Э^{Н}кьена
лагъли гьоглохъа нисойолIо: «Гугь миже,
къацIцIо кен-о^{Н}х лъикъона». 18 КъацIцIола
гьо^{Н}с сикIо йогьна нисойо жуво̄л нигъана
гувал бахъаъаслIо; ми илокьа кьодос тилI-
килIо. Сиди нисойолIо: «Гьини гьо^{Н}с маьче
бохна гей, гьоло маьче бега̄л э^{Н}кьал нуцIос,
гьарзи йо̄с дӯхъа, ми дӣкьа кьодос тилIки».
19 Бацосола нисойолIо: «Гьини ацIона о^{Н}с
бохна гей, вагьалло̄л лIийа^{Н}гьна йийакъе-
лал йа̄тIна гей, гьарзи йо̄с дӯхъа, ми дӣ-
кьа кьодос тилIки». 20 Лъанасла нисойолIо:
«Гьини жейса ахъо йо^{Н}къона гей, вагьалъ-
лъобза жу говал ахъаъас». 21 Лагъ кьа̄ь
билIогъа о^{Н}къолъ, ме̄йолIо гьинила бетIер-
гьаллихъа къацIцIо йахъийа жойлас хабар.
Гьолълъогъа муьгъатта̄ симо бӣйа гьолцо
нисона гей лагълихъа: «Хехлъи ахъна э^{Н}кье-
на къатIла̄ъна хъаьчIла̄ъна и^{Н}хъойо шинаб
гьардухъаллана, гьула̄зу азизаблана, боцди-
йа̄на, лаьхъдийа̄на аьдамла ба̄къолла гьо-
лIоъ». 22 Э̄^{Н}йацос о^{Н}къолъ, лагъли нисойолIо:
«Дибо амро тIубази бо̄йо, бетIерчIахъаяв!

Амма жена маьче гьихлъона гей». 23 БетIер-
гьалли нисойолIо лагълихъа: «Гьинолкьана
кала̄гъойна мийахъова̄ аьдамла ба̄къоллина
гогь. Дие билIо аьдамла̄ш йоцIала. 24 Амма
нисос мизохъа: до ийабалIена гуйэшла̄ диела
билIоъос кен-о^{Н}х йуь^{Н}хъаъаш».

Иса авараглигъой муьгъалI
мекьейа̄с къимат

1. БилIо йогьцалакьас хабар

25 Тели аьлам зукъойо Исагъой къацIо
мекьецас. Гьоллохъана гоцIохъна Гьолцо
нисойо:

26 – Гьинила ийо-абоъ, къова-хъизаллиъ,
исна̄ъ, вагьла̄зу гьинила оьмролалъда̄ ро-
кьукълъи гаьччо сукIо Дӣдой о^{Н}къода, гьули
сукIо Дие асгьаблъилаъ ахъаъас. 27 Гьинис
хъанчна бохна, Дӣгъой говаъцасна сукIо Дие
асгьаб ахъаъас. 28 СукIод мизоъ э^{Н}до гей, би-
лIо йовал хийал гаьгьийо сукIо, гьакъкъа
къē̄на эчена гьисаб боваъцас: оьлалди гьаь-
жа-къай, окко-месед билIо йогьна гикьа йо^{Н}-
къолал. 29 Гьолълъол бигъана гунна гьули би-
лIо йогьна лъикъаъда, бета гьолщокьа аьдам-
ла лъо^{Н}ваба̄с, 30 билIо йовал уь^{Н}холъна гьули
йогьна гикьа йо^{Н}къонна йахъеэшлIо нисона.

2. Рагълиъ э^{н}кьал атIийа ханликьас хабар

[31] Йана бацо ханлил данде эгъал аьгъиъи-
йо хан къе̄на эчена ургъизи ахъал нуцIаъасди:
хъона гьазай рагъухъан гаьгьийо тушмалли-
ла аскарлил данде ацIона гьазай рагъухъан
гаьгьийо аскарна жуна эгъна ахъалдилIо ни-
сона. [32] Эгъна ахъаъцаслъи икъелъ, тушман
цIихода̄ гаьгьийаъзу, гьолцо ханли рекъел
бовалъгъа йатIийо жо нисолал мейас гьи-
нис чапарла. [33] Вагьла̄ мизоъ э^{н}до гаьгьийо
шинабли къацIцIо жойлакьас инкар боваъ-
да, гьоллōл Дие асгьабла ба̄хъаъас.

3. Гемо йолъова ци^{н}йакьас хабар

[34] Ца^{н} кIетIо жо гей. Амма гьолълъос гемо
йугъода, кьа̄ь гемона йо^{н}къонна йахъаъалъ,
гьолълъоъкьа̄ пайда гаьъа гьо^{н}ссидилна.
[35] Йа̄ гьули мицал йуь^{н}хаъаш, йа мицалъ
гулцала йа^{н}кол йуь^{н}хаъаш. Гьули къе̄ чIа-
лIеш. Аь^{н}гъа̄ гаьгьийа̄л тухъала гьули!

15 къаьм

ЛъикIлъилас лъана хабар

[1] Исахъа энекзи бахъал мокъос зукъойо
гьаькъ бокIолцаса сукIобана мунагь-гьаькъ

гаьгьийа̄ баддо̄л тели аьдамлана. 2 Фарисей-
ла̄на динияблa аьлимла̄на Исакьа мордаба-
на нисос зукъойо:
– Вагьди сукІо мунагьла̄д бовацІийа
аьдамла̄гъой гьудуллъина йогьна гьолло-
гъой э^{н}ш-хулІос, – лІо нисона.

1. Боъийа бикькьас хабар

3 Иса вагьаддийо хабар ме̄йо гьоллол:
4 – Гьо^{н}счІитІ боцІилаъас гьо^{н}с боълъо,
аьчІенайигна аьчІена боцІина гаьлълъа̄чо
авлахълиъна бечаннегьна, боъийо бикь ми-
зал э^{н}кьаъцас сукІо гейди мизоъ э^{н}до? 5 Бикь
михъона муьгъатта̄, разина ахъна гилакьа
гунна бежеш гьолцо гьоло билІогъа. 6 Бета
билІогъа о^{н}къона муьгъатта̄, гьалмагълана
мадугьаллана ийалІена гьоллохъа нисос:
«Диела рохеллиъ мижена аькал ба̄хъ, дие
боъийо бикь зогъна гей». 7 Вагьалълъобза
До мизохъа нисос: гьинкьа мунагь-гьаькъ
гаьччо аьчІенайигна аьчІена муъмин-сукІол-
гъа гьо^{н}с муна̄пикъ Аллагьлилъда̄ уь^{н}хода,
гьа^{н}саъла̄с йакІо йилІа рази йахъца.

2. Йоъийа окколакьас хабар

8 Йаги гьинис ацІона окколаъас гьо^{н}сцойс
окко йоъда, гухъинна канлъина билІона ахо

лъаьлIена гьуги-гьоттā йи^{Н}зечIе йечаннегь-
цас гьо^{Н}сдана ийо зогъалди? 9 Окко зогълъо,
гьинис цIагьāна мадугьаллана ийабалIена
гьолълъо нисос: «Диела рохеллиъ мижена
аькал бāхъ, дие йоъийо окко зогъна гей».
10 До мизохъа нисос: вагьлā Аллагьлис ма-
лаикла Аллагьлилъдā уь^{Н}хова мунāпикъли-
кьа йилIа рази бāхъца.

3. Оьмролала гьидсо къоссиахъийа оьждикьас хабар

11 Бетана Иса мēйо хабар:
– Сид пуланаб сукIос зукъона гей къона
оьжо. 12 ИтIинасола оьжди нисона гей або-
хъа: «Або, дибола ирслис гьинил мехецас
бутIа нилIа», – лIо. Або гьоглол ирс битIна
гей. 13 Лади водлāъас итIиносо оьжо, гьинил
ирслиъ йи^{Н}хъōйо къацIцIо окко-меседна лъи-
цIо-къайна йоькчина, аьгъиъна э^{Н}кьейолIо
нāди цIихо гаьгьийо улкалиъ. О^{Н}къāцо гьол-
цо, и^{Н}хъо-ахъхъа кIаьйлIона, гьинис гаь-
гьийо къацIцIо окко-месед йугъонна гей.

14 Гьолцохъас къацIцIо окко-месед йолъо-
ва замаллиъ, вагьалълъо улкалиъ йо^{Н}къона
гей йукъо ракъи. Гьули оьжона йилIа йа-
зихлъилаъ кези ахъна гей. 15 Ахирна сид

сукIодой гъаьлтIи нисонна э^{Н}кьелъ, гьолцо
гъули булIлагъа э^{Н}гьна гей. 16 Чара бугъолъ,
булIлал ниццас жона йуь^{Н}хъал разияб зу-
къона гей, амма гъулина гьолцол нилIаъас
зукъона. 17 А^{Н}кълолакьана о^{Н}къона гьолцо
пикро богьна гей: «Диела абола билIоъ
йоькькьад гей бовахийа̄ гъаьлтIухъалла.
Оьнна кьодона мекьейодолас баьбана гей.
До гьолIоъ нуковахъа угъос. 18 Аьгъиьна
абодой э^{Н}кьал, бета гьогцохъа нисал: „Або,
Аллагьлидойна дудойна аь^{Н}йда̄ до мунагь-
ла̄ъ кези ахъийо. 19 До дибо оьжолъилаъ тIо-
кIаб бикIзи овал мустагьикъаб гаьъа, ахъда
дудой гъаьлтIилаъ оха“».
20 Аьгъиьна э^{Н}кьена гей гъули гьинила
абодой. Ата̄кьа̄зу эгана гей абол гогьцас
оьжо. Абос гьолцокьа йилIа йакIо йугъона
гей. Гьогцол дандена чIанагъона, або оьж-
дил алъона йоцIна баъдана гей. 21 Оьжди
абохъа нисона гей: «Аллагьлидойна дудой-
на аь^{Н}йда̄ до мунагьла̄ъ кези ахъийо, дибо
оьжолIо нисал до мустагьикъаб гаьъа».
22 АболIо нисода, гьинила лагъла̄хъа нисо-
на гей: «Биссун кIетIо льицIона йакъона
гьолщохъа льичIела, гьолщола зокьилъ кIоьй-
йана мехела, хаьбала̄лъ гьалалъцована ги-
йахела. 23 Бакъоллина ахо бегъакIийо бишена

муха, оьжо о^{н}къовāлас кIетIо бес-хулIōлъи
йовал, 24 судлIо нисода вагьди дие оьжо
угъоваъас ахъна гей, оъийаъас зогъна гей».
Гьоллōл котакаб ихтилат-кеп бовал муьхо-
балъна гей.

25 Гьолцо сукIос укъосо оьжо вагьалълъо
мехлаъ зукъона гей мицалъ. БилIогъа гōс-
лаъ, гьолцол тухъна гей лъисо-кешлис гьокI.
26 Гьицадāна илIена сидцойсола нукарлихъа
нисонна гей, сийод вагьдо ихтилат-кеплIо.
27 «Дибо ис сагъ-саламатлъилаъ о^{н}къовāлас
або ахо бегъакIийо бишена мухоллина их-
тилат-кеп богьцас гей», – лIо нисона жаваб
нилIийо нукарли. 28 Вагьли тухълъо, укъа
оьждис симо бигьна гей, билIоъ э^{н}кьал къа-
бул ахъечIе зукъона гей. Бета або гисакна
гьардизи ахъийолIо билIоъ э^{н}до тослIо нисо-
на. 29 Оьжди жаваб нилIийолIо: «Вагьдиси-
наб лIййаъ до дул лагъцой огьдāйо, ми ни-
сова жойлакьас тилIкеэш. Вагьлиъ э^{н}до ми
дил итIино чикIена мухоллеэш диела гьал-
магълāгъой ихтилат-кеп бовал. 30 Амма дибо
зукъойо бечелъина хъагьбāгъой къацIо эс-ху-
лIона йолъонна о^{н}къова вагьацо дибола оьж-
дил ми ахо бегъакIийо бише мухона гей».

31 Або гьолцохъа нисойолIо: «Оьжо! Ми
нитоназу дӣгъой къацIо гей, къацIцIо дие

бечелъина дибо гей. 32 Иле рази бахъна их-
тилат-кеп бовал нуцIос, судлIо нисода вагь-
ди дибо ис угъоваъас ахъна гей, оъийаъас
зогъна гей».

16 къаьм

Божи бугъолло хъуллухъчийакьас хабар

1 Гьинила асгьаблāхъа Иса бадона хабар
мēйо:
– Сид бечедаб сукIос зукъона гей гьинила
мал-мулклис тIалаб богьцас хъуллухъчи.
Гьолцокьа аьйиб мокъона гей гьинил йатI-
гъа бечелъи йугъолцалIо нисона. 2 Вагьли
тухълъо, бечедабли сукIо хъуллухъчийахъа
нисона гей: «Сийод кIетIо гаьччо дибо ха-
бар тухъца дил? Бōва гъаьлтIилас гьисаб
нилIа, тIокIаб хъуллухълъилаъ ми ахъаъас».
3 Вагьлиъис гьолцо сукIо гьинис гьинхъа
нисона гей: «Сийоле до йовал? До гьогцо
хъуллухълъилаъасна олъолца, маьчена дӣ-
хъа баьхна бахъаъас, окIдāл э^{н}кьална до
ламус ахъца. 4 Гьа^{н}, дил йикъеш сийо йовал
нуцIоцасна. Гьолцо гъаьлтIилаъас олъол-
лъо, бадло сукIобā билIовāъ охалъгъа гьо^{н}с
гьилла ургъизи бовал нуцIос».

5 Гьолцо сукIо гьинила бетIергьаллис
нагьлъухъалла гьо^{Н}ссокун гьиндой ийаба-
лIена гей. Аь^{Н}йдда̄лахъа нисонна гей: «Дие-
ла бетIергьаллис ласо нагьлъид ми нилIал
нуцIос?». 6 Гьо^{Н}счIитI билIей зетилас ни-
лIал нуцIослIо гьокцо нисолъ, хъуллухъ-
чийа йоькчина нилIна гей нагьлъи кьодо
чахчаш лIибо, бета: «Къейна эчена хехлъи
ахъна лъинайиг чаха», – лIо нисона гей. 7 Ба-
цосолахъа нисонна гей: «Сийод ми нилIал
нуцIос?» – «Гьо^{Н}счIитI билIей хъибос», – лIо
нисолъ. Гьолцохъана нисона гей: «Йоькчи-
на дибо лIибона белIнайиг чаха», – лIо.

8 Гьогцо бетIергьаллина вецци овагьа̄гьи-
йолIо отIолаги хъуллухъчи сигьирлъилаъ
гьинис иш бо̄лъ. ВагьалIо дунияллис би-
лIо къачIази йогьцас аьдамла жуво̄ллъийа
аьдамла̄ъ э^{Н}до йилIа сигьирабла гей, ахи-
ратлис билIо къачIази йогьцала̄гъа.

9 Вагьалълъобза До мизохъа нисос: дуни-
яллила боцIи-ризкъилас пайда бокча гьал-
магълъи бовагьна. Дунияллила билIоъ
гаьгьийа бечедлъилаъас маьгьрум бовагьна
муьгъатта̄, абадиябли билIоъ гьалмагъла̄
къабул бовагьца вагьла̄ муьхо-махеда.
10 Йоькькьала жойлас божилъи йо̄ва сукIо-
кьа, телиласна божилъи йогьна йахъца.

Йоькькьала жойлас божилъи йогьна йахъаъ-
цала сукIокьа, телиласна божилъи йогьна
йахъаъас. 11 Дунияллила билIоъ гаьгьийо
гьаьрамаб боцIи-ризкъи дӯкьа божилъи
йогьна йечаннегьна йахъаъда, абадиябли
билIос унго-унгояб хазиналис божилъи йо-
валди дӯкьа. 12 СукIола боцIилакьа йакIо
йо^{Н}къонна бечабаннейал бахъаъцаса миже,
мизосзу нилIалди мизохъа Аллагьли?
13 Гьо^{Н}ссидина лагълихъа къон бетIергьал-
лил лагълъи йогьна йахъаъас. Гьо^{Н}сцойс
гьолцол атIас, бадисо атIечIе цIодоло эгāс.
Йаги сидцойлал гьолцо хъуллухъ йакIо нилI-
на бовас, бацосолал бойчIе эцас. Вагьаллā
хъуллухъ богьна бахъаъас мизохъа Аллагь-
лилна дунияллила боцIи-ризкъилална.

Къанонна Аллагьлис Парчагьлъина

14 Исахъа энекзи бахъийā окко-месед хи-
риябла фарисейлāл вагьло хабар тухълъо,
Гьогцокьа лъо^{Н}вабāл муьхобалъийо. 15 Иса
гьоллохъа нисойо:
– Аьдамлāдой аь^{Н}йдā миже валийацой
муьхо-махеш, амма Аллагьлил йикъеш
мизола йакIиъ гаьгьийо жо. Аьдамлāъ
э^{Н}до къиматаблIо гицIийо жо Аллагьлидой

аь^{Н}йда̄ къабигьаб йахъца. 16 Ягьягъа аь^{Н}й-
да̄на зукъойо динлис къанонлана аварагла-
на. Гьули о^{Н}къона муьгъатта̄ Аллагьлила
Парчагьлъилас кIетIо хабар ме̄ш. Шибабли
букъо гъаза бо̄с гьулиъ э^{Н}до муьвахал.
17 Амма къанонлила гьо^{Н}с гьаьрплис къуват
бугъолъол, вагьаддо̄л гъа^{Н}сана маьчейана
йувагъона йовалъос.

18 Гьинис ахъона йолъонна, бадо ахъо
йо^{Н}къо̄синаб сукIо гей зина богьцас сукIо.
БетIергьаллидойс ата̄кийо ахъо йо^{Н}къойо
сукIона гей зина-сукIо.

Иса аварагли ме̄ш гьо^{Н}с бечедабли
сукIосна Лазарлисна хабар

19 – Зукъона гей бечедаб, кIетIо лъицIона
лъичIена, гьинила бечелъилас кепна бокчи-
на, оьмро богьцас гьо^{Н}с пуланаб сукIо. 20 Зу-
къона гей вагьла̄зу ЛазарлIо нисойо гьо^{Н}с
йазихаб, магъокья тIутIо йахъна, кIокIойо
окIдаги сукIона. Гьули ахъца зукъона гей
вагьалцо бечедабли сукIола кавлидой. 21 Бе-
чедабли сукIола истIолийакьас къе̄ йекийо
кен-о^{Н}х йи^{Н}хъалла кулликьа йакIо зукъона
гьолцос. Гьула̄зу йо^{Н}къона волана гьолцо-
ла магъокьа чIалIейо жо йаь^{Н}чеш зукъона.

22 ОкIдаги угъолъ, малаикла̄ гьули Ирба-
гьин авараглидой акъона гей. Угъолъ, шунаъ
и^{Н}хъонна гей бечедаб сукIона. 23 Журжагь-
лиъ лъакъейа азаблиъ гаьгьийа бечедабли
сукIол, гьаьйда йе^{Н}йагьенна говацIолъ, цIи-
хода̄ Ирбагьин аварагна гьогцодой шеблаъ
тахликьа къе̄ эчена Лазарна бегабас. 24 Бе-
чедабли сукIо ийана-тIикенна нисона гей:
«Йа̄ илос або*, Ирбагьин! Гургьизи ахъ ми
дӣкьа! ВагьалIо цIой до зизацас гей, ва-
гьалълъобза лъиъ зокьона гицIинна диела
мицакьа ко̄ йе^{Н}хелал э^{Н}йа Лазар!»
25 Амма Ирбагьини гьолцохъа нисона
гей: «Йа̄ дие оьжо, ми йакIкьа йо^{Н}къола,
дунияллила билIоъ дул нилIийо къацIцIо
кIетIослъи, ЛазарлIо нисода гьугиъ азаб-
лиъ зукъойо. Гьа^{Н}же гьолIоъ Лазар ахо
гей, ми азаблиъ гей. 26 Гьула̄зу гьуди дудой
нигъад э^{Н}йал илоъ балIо букъо аьракъ
гаьгьийаъ. ГьолIоъкьа̄ гьулиъ мекьабакъо-
ва̄нна мекьал гьино гаьъа, гьулиъис гьотта̄
гувал батIийа̄нна гьино гаьъа».
27 Бетана гьогцо бечедабли сукIо гьарзи
йогьна гей: «Вагьла̄ зогъда, дие або, ми
э^{Н}йа Лазар диела абола билIогъа. 28 Гьулиъ

* 16:24 Вагьалълъос маьна гей: «Илла умматлис або».

дие лъинана исна гей, гьоглохъа цIодорлъи-
лаъ бечелIо нисал э^{Н}йа, бетана гьоллōнна
бāхъца вагьалIо азаблила билIоъ».
29 Ирбагьини нисойолIо: «Гьоглол Муса-
на баддōл авараглана гей, гьоглохъа энекзи
бахъала!» 30 Бечедабли сукIо нисона гей: «Йā
дие або, Ирбагьин, гьоггōл энекзи бахъа-
ъас! Амма угъойо сукIо дуниялликьа кьāь
о^{Н}къолъ, кантIизи бахъна гьоггōл Аллагь-
лилъдā муьвахаш».
31 Вагьлиъис Ирбагьини нисона гей гьол-
цохъа: «Мусакьана бадло авараглāкьана
боьважаъцас аьдамла, угъоваъас ахъийа су-
кIокьана боьважаъаш», – лIо.

17 къаьм

Иса авараглис гьо^{Н}со а^{Н}кълова

1 Иса гьинила асгьаблāхъа нисойо:
– Инсан мунагьлиъ кези огьцас жо дуни-
ялликьа йо^{Н}къечIе гьихлъаъас, амма букъо
балагьна азабна гей вагьлина йакъона о^{Н}къō
сукIол. 2 Вагьадло аьдамлā э^{Н}дос гьо^{Н}сдана
сукIо мунагьлиъ э^{Н}хелцал, гьабос кьалона
билъалъ йи^{Н}цона, ралъадбаъ тIотIийолъи
ахо гей гāь гьолцол.

3 Вере миже цIодорса бече! Динлила истIи
дул мунагьаб жо йогьда, гьолцохъа ниса.
Тавбана богьна гъули йōва жойлакьа паш-
ман ахъда, кьодос тилIки. 4 Водиъ алIовах-
на гьолцо дул кешлъи йогьдана, алIовахна
«ТавбалIо» нисода, бетана гьолцокьас кьо-
дос тилIки.
5 Чапарлā Кьоддāла Исахъа нисойо:
– Илла йакIлāъ божи теликIа, – лIо.
6 Кьоддāла Иса нисос:
– Генилала кIаькIадолас божи йакIиъ
бахъна, миже вагьалIо легъилала хоьххъа
хемухаъас багъойцIна ралъадбаъ гуцIолIо
нисода, мизос амро гьолълъо тIубази бōс.

Мицалъцо гогьцала
лагъликьас хабар

7 Дибо лагъ олIолана йаги боцIилагъас
оНкъолъ, эсал хехлъи ахъна къē эчелIо нисос-
ди гьолцохъа? 8 Миже нисаъасди лагълихъа:
«Хехлъи ахъна кенна йова, до эс угъоцал дил
хъуллухъ богьна дӣхъа говацIона эче, бета
мина эш-хулIо», – лIо. 9 Дибо амро тIубази
бōлъ, гьолцо лагълил ми баркалла ниццади?
10 Вагълā мижена тIубази йова мизокьа кьодо
гулло шинаб жо. Бета миже нисас: «Илокьа

кьодо гулло жо гаьлъльо иле тІубази
йогьцас пайда гаьчча̄ лагъла гей иле», –
лІо нисона.

АцІона барас унтилаъ кІовакІова сукІоба ба̄хъилло

11 Самариялилана Галилеялилана оьрхъи-
лакьалкьа̄ э^{Н}кьеш зукъойо Иса Иерусалим-
лиъ. 12 Гьо^{Н}с аьлІаъ о^{Н}къолъ, Гьули эгас
цІихода̄ бечейа барас унтилаъ кІовабакІова
ацІон сукІол. 13 Гьолло тухъинна йукъо нисос:
– Йа̄ Иса – НасигьатсукІо! ЙакІо йугъо
илокьа! – лІо.
14 Гьолло̄л бегабалъ, Иса нисос:
– Баьгъбаъна миже кашишла̄дой мекье,
гьогцол миже ма̄цолъи бегаба̄лъгъа.
Вагъла̄ мекьешлаъ, кьодо гаьгьийо къацІ-
цІо кита йекийо, гьоллос магъова йа̄^{Н}цо-
йо. 15 Жу ахъиллъо, гьоллоъ э^{Н}до̄с гьо^{Н}сцойс
кьа̄ъ кІаьйна уь^{Н}хона, йукъо тухъинна Ал-
лагьлил рец бовал уь^{Н}холъийо. 16 Бета Исала
хаьбала̄дой мицна̄кьана эчена Гьолцол бар-
калла бо̄йо. Гьули зукъойо Самариялиъис
сукІо. 17 Иса гьолцохъа нисойо:
– Миже ацІонана ма̄цеэшди? Гьогго̄лсова
аьчІенана на̄д мекьейо? 18 Вагъалцо сукІола

сукIоллāъ, гьоглосола гьо^{Н}ссидилна йакIкьа
йо^{Н}къеэшди кьā гованна гогьна Аллагьлил
рец бовал.
19 Бета гьолцохъа нисойо:
– Ѓьа^{Н}же аьгъиъна э^{Н}кье, дибола бо-
жи-ималли ми тиса уь^{Н}холло.

«Аллагьлис Парчагьлъи нитод йахъца?»

20 Фарисейлā Исахъа нисолло:
– Аллагьлис Парчагьлъи нитод йахъца?
Гьолцо жаваб нилIийо:
– Аллагьлис Парчагьлъи йегана йо^{Н}къа-
ъас. 21 Лъона нисаъас гьуна гьули вагьалIоъ
гейлIо, йана гьула гьугиъ гейлIо. Гьуна
Аллагьлис Парчагьлъи мизоъ э^{Н}до гей.

КIахнас Аьдамлис Оьжо дуниялликьа о^{Н}къоцаслъи

22 Бетана Гьинила асгьаблāхъа нисойо:
– Аьдамлис Оьжо гьо^{Н}с вододана эгас-
къодāлIо гицIийо заман мокъос мизокьа
кьодо. Амма Гьули мизол эгāъас. 23 Аьдам-
лā мизохъа нисас: Гьуги вагьалIоъ гейлIо,
йаги вагьгиъ гейлIо. Аьдада боцIдабāкъа,

гьоглогъой муьгъалI мекьāкъа. 24 Сиддāла-
ъас бадōцодāлаъ гьа^{Н}с качекIцас кайлIōцой
гьинис водо йо^{Н}къāлъо о^{Н}къас Аьдамлис
Оьжо. 25 Амма аь^{Н}йддā дуниялликьа Гьол-
цол тели акъуба бегас, гьулāзу вагьалIо
умматли Гьолцокьас инкарна бōс.

26 Аьдамлис Оьжо дуниялликьа о^{Н}къал за-
ман мокъолъ, Нуьгь авараглила замаллиъ
йахъийаълъийо жо йахъца. 27 Бешна, хулIо-
на, ахъхъа мовакъона, ахъхъа мейакьена –
гьоьшшона йахъаъасцой бāхъца зукъойо
аьдамла Нуьгь гамалкьа кьодокцал. Бета
водо гитIна гӯс, къацIцIā ралъадбаъ гъан-
къизи бāхъна бувагъос.

28 Вагьаллийозу жо йахъийо ЛутI ава-
раглила замаллиъна. Бесцасна, хулIоцасна,
йи^{Н}со-хуьжоцасна, болIолабацасна, билIова
йовагьцасна зувакъойо аьдамла ЛутI Содом
шагьарбаъаш гисакийа водиъ. 29 Бета гьа^{Н}-
саькьā гӯва цIойлана чIабатIлилана води
къацIцIā бувагъолло. 30 Вагьлā йахъца Аьдам-
лис Оьжо дуниялликьа загьир ахълIо.

31 ВагьаклIо водиъ кьамакьа гаьгьийо су-
кIо гьинила лъицIо-къайлигъой муьгъалI би-
лIогъа э^{Н}кьāкъала, мицалъ гаьгьийо билIо-
гъа э^{Н}кьāкъала. 32 ЛутI авараглила ахъхъал

йахъийо жо йакIкьа йо^{Н}къола!* 33 Гьинис
ругь цIуми бовал икье-аькьейо гьолълъоъос
маьгърум ахъца, гьинис ругь нилIийа гьоло
хъосар бо̄с. 34 До мизохъа нисос: вагьаглIо
водиъ нише билIоъ сид мукIолаъ буватIи-
йа̄ъ э^{Н}дос гьо^{Н}сцойс эжеш, бадисо гьихлъос.
35 ГьаьтIтIо гьаъоцала къон ийоъос гьо^{Н}с-
цойс йежеш, къонас гьихлъос. 36 Мицалъ
гаьгьийа къониъис гьо^{Н}сцойс эжеш, бадисо
гьихлъос.

37 Асгьабла̄ Исахъа нисолло:

– Йа̄ БетIерчIахъаяв! На̄д гьули йахъ-
ца? – лIо.

Гьолцо жаваб нилIийо:

– Жаназа гаьлъа̄чо цугьа̄ къацIобак-
ца, – лIо.

* 17:32 Мунагьла̄с боцIийо СодомлIо нисоцас шагьар Аллагьли бугъолал аь^{Н}йда̄, малаикли ЛутI аварагли хъана хъизаллихъана нисона гей Содомлиъис боьвачолIо, амма гьиногьид боьвачошлаъ муъгъатта̄ гувабацIа̄къалIо нисона лъази йо̄йолIо. Гьа^{Н}саъкьа̄ йекийа цIой Содом бекIелцалаъ, ЛутI аварaглис ахъо муьгъатта̄ гичIехъийолIо, вагьлиъисзу гьоло ци^{Н}йала гьеммал йуъ^{Н}хойолIо.

18 къаьм

Аллагьлихъа гьицIаъцала, аьдамлāкьа ниц ахъаъцала къадикьас хабар

1 Бета Иса гьинила асгьаблāл мисал
бакъона мēйо нитоназу гьари-доьъа бовал
нуцIоцалас, гъулāзу кул болъолал нуцIаъ-
цалас хабар.
2 – Сид шагьарбаъ зукъона гей Аллагьли-
хъана гьицIаъцас аьдамлāкьана ниц ахъаъ-
цас гьо^{Н}с къади. 3 Вагьалълъозу шагьарбаъ
зукъона гей гьо^{Н}с къоролай. Гьоло воддиъ
йо^{Н}къос зукъона гей гьолцодой гьинила
тушмалликьас жу цIуми йовалIо нисона.
4 Амма гьолълъо аьдамли гьарзи йōйо жо
къади лади мехлаъ йойчIе йечаннегьна гей.
Гьолълъогъа муьгъаттā гьолцо пикро богь-
на гей: «Йа Аллагьлихъа гьицIаъас до, йа
аьдамлāкьа ниц ахъаъас. 5 Амма вагьалълъо
аьдамли дил раьгьат мейаъас. До маслаъат
бовал, бетана гьолълъо воддиъ дидой йо^{Н}-
къона дие къаьм кIаьйлIолца».
6 Тухъцади, нӣйо пикрод бахъийо мекъаб-
ли къадис? – лIо нисойо Кьоддāла Иса. –
7 Нишена хискьана Аллагьлихъа гьардизи
бахъцаса гьини гьăкIийа сукIоба, Аллагьли
цIуми боваъасди? Гьоллос мурад тIубази

бовал Гъули гьаколъаъас. 8 До мизохъа ни-
сос: тели мех мекьечIе Аллагьли гьолло̄л
цIуми бовагьца. Амма Аьдамлис Оьжо ду-
ниялликьа о^{Н}къолъ, гьолцол дуниялликьа
мийахъалди иман гаьгьийа аьдамла?

Фарисейликьасна гьаькъ бокIолцалакьасна хабар

9 Жуво̄л валийа гейлIо нисона баддо̄л
бикIзи боваъцала гьо^{Н}со аьдамла̄ш Иса
вагьаддийо хабар ме̄йо.
10 – Доьъа бовал Аллагьлила билIоъ
э^{Н}докна гей къона сукIо: фарисейна гьаькъ
бокIолцас сукIона. 11 Фарисейли, эчецала
мицаъ эцокьана эчена, гьинис гьинил ва-
гьаддийо доьъа богьна гей: «Йа̄ дие Аллагь!
Дул букъо рец гей бадлолъ э^{Н}лъейо ойэшла-
кьа: хъантIарабла, мекъабла, хъагьбаябла
аьдамла̄лъ, йаги вагьацо гьаькъ бокIолца-
ла сукIолъ. 12 Анкьилаъ э^{Н}до до кIахна кIал
йохца, къацIцIо дил йи^{Н}хъова бечелъилас
ацIонас бутIа садакъалал ницца». 13 Гьаькъ
бокIолцас сукIолIо нисода, атада̄ эчена зу-
къона гей гьа^{Н}саъда̄ гьаьй гуцIохълал ламус
ахъна. Амма гъейона зукIна гьолцо нисона
гей: «Йа̄ дие Аллагь, мунагьла̄с оцIийа дӣкьа

гургьизи ахъ!» – лIо. 14 До нисос мизохъа:
гъуги сукIо фарисейлил данде ласоди а^{н}цо-
на билIогъа э^{н}кьейо. Гьинизу жу кьодда̄-
кIийо сукIо Аллагьлидой аь^{н}йда̄ лIийода̄
ахъца, жу лIийода̄ эгацас сукIо кьодда̄кца.

Къовал рец-бакъ бо̄йолъи

15 Къовалъ ко̄ йе^{н}хелалIо нисона Гьол-
цодой гьардизи ба̄хъна мовакъос зувакъойо
ийо-або. Вагьли йега̄йа асгьабла̄ ийо-абохъа
нисойо къова бакъа̄къалIо. 16 Амма гьоллол
къова Гьиндой бакъолла̄къалIо нисолъ, Иса
асгьабла̄кьа аькьела̄йо:
– Гувал мейа къова Дидой, гьолло̄л къо-
ва ба̄къал ийо-абол калкал бова̄къа миже.
Гьолло къовал Аллагьлис Парчагьлъи наси-
баб гей. 17 Гьаькъкъаб жо гейлIо нисос До
мизохъа: итIина къовацой Аллагьлис Пар-
чагьлъи къабул йойэшла сукIол гьулиъ
гьино гаьъа.

Иса аварагна гьаькимна

18 Гьакъкъас сид укъа гьаькимли Исахъа
нисолло:
– Йа̄ кIетIо Муалим! Абадияб билIос
бутIа михъал нуцIода, сийод до йовал ну-
цIос? – лIо.

19 Иса гьолцохъа нисолло:
– Суд ми дӣхъа кIетIолIо нисос? Гьо^{Н}с
Аллагьйāъ бади гьо^{Н}ссукIона кIетIо гаьъа.
20 Дул йийакъешсā Аллагьлис амрова: зина
бовāкъа, аьдам икьāкъа, у^{Н}цолāкъа, гаьччо
жойлал нуьълъи йовāкъа, дибола ийо-абос
адаб-хъатир бова.
21 – ИтIинāкьа бехъхъа тIубази йōс до
вагьаллōл амрова, – лIо нисона кьāь жаваб
бōйо гьогцо гьаькимли.
22 Вагьли тухълъо, Иса нисойо:
– Гьа^{Н}же гьо^{Н}с жо ками йахъна гей дул.
Дибо гаьгьийо шинаб боцIи-ризкъина мисо-
на мискин-пакъирлāл садакъалал нилIа, бета
дул гьа^{Н}саъас хазина михъас. Гьолълъогъа
муьгъаттā Дӣгъой тос!
23 Вагьли Исаъкьā тухълъо, гьуги йилIа
пашман ахъийо, судлIо нисода гьули йилIа
бечедаб сукIо зукъона гей.
24 Гьули пашман ахъна эгалъ, Иса ни-
сойо:
– Тели боцIи-ризкъи гаьгьийа бечедаб-
ли сукIол йилIа загьмат гей Аллагьлила
Парчагьлиъ э^{Н}до уь^{Н}хал. 25 НаьпIчилала
аь^{Н}гьейаъкьā акламо мекьал пигьа гей,
Аллагьлила Парчагьлиъ бечедаб сукIо
уь^{Н}халлагъа.

26 Вагьли тухъийа̄ аьдамла̄ Исахъа ни-
солло:
– Вагьла̄ зогъда, сукIод бета тиса
уь^{Н}хош? – лIо.
27 Гьолцо жаваб нилIийо:
– Инсаллихъа йахъаъцасна Аллагьлихъа
йахъца.
28 Гьолълъогъа муъгъатта̄ Петерли ни-
сойо:
– Гьуна иле къацIцIо жо йечаннегьна
дӯгъой гўйо.
29 Исана гьолло къацIцIолахъа нисойо:
– Гьаькъкъаб жо гейлIо нисос До мизо-
хъа: Аллагьлис Парчагьлъи йи^{Н}хъаллъид
гьинис бина-ватанна, ийо-абона, исна-иси-
йана, къова-хъизанна бецабаннейа сукIол,
30 ласоди цIикIун вагьалIо оьмролаъна йи^{Н}-
хъос, ахиратлиъна абадияб оьмро михъос.

Лъахнасна нисос жу угъослIо
бета кьӑьна ахъцалIо

31 Гьинис ацIона къона асгьаблана атада̄
ийабалIена, Иса гьоллохъа нисойо:
– Гьа^{Н}же иле Иерусалимлиъ мекьеш. Гьу-
гиъ мокъо̄назу Аьдамлила Оьждил аь^{Н}йдда̄-
жу Аллагьли авараглā̄хъа нисойо гьоькмо

тӀубази бахъца. [32] Гьули мажусияллила
каъ нилӀас, гьолло Гьули инжит овас, гьол-
лōл Гьолцол туьвадабāш. [33] Гьолло Гьули
аькьелща, бета икьеш, лъанасла водиъ Гьу-
ли аьгъиъца.

[34] Амма асгьаблāл нисойо жо биджи йа-
хъеэш, гьолло йаьжлāш гьоллохъа маъна
богьна бахъеэш, лъинис Гьолцо нисоцасна
гьоллол йикъеэш.

Иерихон шагьарбадой оᴴкъалдайлил боцдийа сукӀос канлъи йоᴴкъолло

[35] Иерихон шагьарбадой оᴴкъалдайлил,
гьоᴴс боцдийо окӀдацас сукӀо иᴴхъос гьи-
нолгъа къē эчена. [36] Шебалаъкьā мекьецала
аьдамлāш гьокӀ тухълъо, сийод йахъналӀо
нисолца гьолцо. [37] Гьолцохъа нисойо Наза-
ретлис Иса гейлӀо вагьалӀоъкьā эᴴкьецас.
[38] Вагьлиъис боцдийо окӀдаги йукъо илӀе-
лāйо:

– Йā Давудис оьжо* Иса! ЙакӀо йугъо
Дибо дӣгъа!

[39] Исагъа аьᴴйдā гаьгьийā аьдамлā гьол-
цо сукӀос гьокӀ йоъиллис зукъойо, амма

* 18:38 Давуд авараглила умматлис оьжо.

гъули йилIазу йукъо гьокIна йагъона илIе-
лāл уъ^{Н}холъийо:

– Йā Давудис оьжо! ЙакIо йугъо Дибо
дӣгъа! – лIо.

40 Вагьлиъ Иса эченоцIийо, бета гьуги су-
кIо гьиндой акъоллалIо нисойо. Иса, гьуги
сукIо гьица о^{Н}къолъ, нисолца:

41 – Сийод До дул йовал йатIна гей?

Боцдийа нисойо:

– Йā БетIерчIахъаяв! Дил канлъи йегāл
йатIна гей.

42 Иса гьолцохъа нисос:

– Же гоцIохъ, дул канлъи йегас. Дибола
божи-ималли ми сагъ ōйо.

43 Вагьаллиъисзу, канлъина йо^{Н}къона, гъу-
ли сукIо Исагъой къацIо Аллагьлил рецна
богьна э^{Н}кьейо. Вагьли йегāйа къацIцIола
халкъилана Аллагьлил рец бовал муьхо-
б̆алъийо.

19 къаьм

Иса аварag Закайлидой гьоболлъилаъ э^{Н}кьейо

1 Иса Иерихон шагьарбаъ э^{Н}долакьā
э^{Н}кьеш зукъойо. 2 Вагьалълъо шагьарбаъ
зукъона гей гьакъ бокIолцала сукIобāс

гьаьким – ЗакайлIо нисоцас бечедаб сукIо.
3 Закайлис гъира зукъойо Иса нӣйо сукIо
гаьгьийона икъал, гьули эга̄лна атIна зу-
къойо. Амма гьули аь^{н}шшо гаьгьийахъа,
халкъилаъ э^{н}до гаьгьийо Иса гьолцол ни-
гъана эгайэш. 4 Аь^{н}йда̄ чIанна йагъона, гьи-
нолкьа гаьгьийа сид легъилала хоьхкьа
кьодокна гей, судлIо нисода вагьалълъо
хоьхдой шеблаъкьа̄ Иса э^{н}кьал нуцIо̀с зу-
къойо. 5 Иса гьолълъо хоьхдой о^{н}къолъ,
кьодда̄на гоцIохъна нисос:
– Закай! Кьапун лIийок, До жейса дӯдой
гьоболлъилаъ говал нуцIос!
6 Хехлъилакьа хоьхкьас лIийоканна лIи-
йокна, рази ахъна Закайли Иса гьоболлъи-
лаъ къабул о̄йо. 7 Халкъилал вагьли тухълъо,
мунагьла̄д оцIийа сукIодой гьоболлъилаъ
э^{н}кьешлIо нисона Исакьа мордаба̄л муьхо-
балъийо.
8 Вагьлиъис аьгъиъна Закайли Кьодда̄ла
Исахъа нисос:
– Йа̄ БетIерчIахъаяв! Гьуна диела бече-
лъилас йалIлIокос бутIа до мискин-пакъир-
ла̄л садакъалал нилIал, йаги, лъо̄лди до
зарал богьна зогъда, гьолцолна оь^{н}къовах-
на йоцIйухъинна нилIал.
9 Иса гьолцохъа нисос:

– Жейса вагьалIо билIол хъосарлъи йо^{Н}-
къойо, судлIо нисода гьулина Ирбагьинила
умматлис сукIо ахълъо. 10 Аьдамлис Оьжо
дуниялликьа о^{Н}къона гей къосси бахъийа̄
мийазална гьоллō̄л хъосар бовагьална.

Меседлила ацIон тумалликьас хабар

11 Энекзи бахъийа̄ аьдамла̄л Иса бадона
хабар ме̄йо. Иса Иерусалимлиъ о^{Н}къалъ-
лъегьна зукъойо, халкъилал пикро бахъца
зукъойо гьаколъечIе Аллагьлис Парчагьлъи
загьир йахъцалIона. 12 Вагьалълъобза Иса
вагьаддийо хабар ме̄йал уь^{Н}холъийо:
– Къадро-къимат гаьгьийо кIетIо на-
сло-тухумлис гьо^{Н}с пуланаб сукIо э^{Н}кьал
нуцIос зукъона гей балIо пачалихълиъ гьи-
нила улкалиъ ханлъилаъ голиллал, бета
ханлъилаъна ахъна гьулиъис кьа̄ь билIогъа
говал нуцIос зукъона гей. 13 Гисакал аь^{Н}йда̄
гьолцо ацIона лагъна илIена, шибаблихъа
гьо^{Н}ссо туман нилIна гей, жу кьа̄ь о^{Н}къо-
лъол гьинил пайда-хайирлиъ гьаьлтIизи
йовалIо нисона.
14 Амма улкалила аьдамла̄л гьули атIа-
ъас зукъона. Гьолцогъой муьгъалI мокъой-
бахъинна мегьна гей чапарла балIо улкалиъ,
гьидел гьули ханлъилаъ атIаъаслIо нисал.

[15] Амма гьолцол гьугиъ ханлъи йи^{Н}хъона
гей, бета гьугиъис кьа̄̆ь о^{Н}къолъ, ийабалIе-
на гей гьини окко нилIийа̄ лагъла, лъо ласо
пайда-хайир богьна зогъалла̄лIо нисолал.
[16] О^{Н}къона сидцойла лагъли нисойолIо,
«Йа̄ БетIерчIахъаяв, ми нилIийа сид тумал-
лид гьини ацIона туман йахъилло», – лIо.
[17] «Ми кIетIо лагъ гей. ИтIина божилъилал
ми дидой аь^{Н}йда̄ йукъо ритIухълъи йегал-
ло», – лIо нисона, ацIон шагьарбаш наиб-
лъилаъ голлолIо гьули ханли.
[18] О^{Н}къона къонасла лагълина нисона гей:
«Йа̄ БетIерчIахъаяв! Ми нилIийа сид ту-
малли лъина туман йо̄йо», – лIо. [19] Гьули
лагъна ханли голца лъин шагьарбаш наиб.
[20] О^{Н}къона лъанасла лагъли гьули туман
ханлихъа кьа̄̆ьна нилIна нисона гей: «Йа̄
БетIерчIахъаяв! Ми о^{Н}къоцал гьини чур-
гъаллиъ йоьлIна туман цIуми йо̄йо. [21] До
дӯхъа йилIа гьичIейо, судлIо нисода ми
йилIа лъакъейо сукIо гаьлълъо. Ми гулеэш
жо йоькчиш, йаги йи^{Н}жеэш жо йокIолца», –
лIо нисодал. [22] «Гьай сигьираб лагъ, дибола
йаьжла̄кьа дул тамбигь бовал мехеш, – лIо
нисона гей гьолцохъа ханли. – Дул икъеш
зукъона гей до лъакъейо сукIо гаьгьийолъи:
гулеэшла мицаъас жо йоькчицас, йи^{Н}жеэш

жо йокIолцас сукIо гаьгьийолъи. 23 Суд ми
окко хайирлил гьаьлтIизи йойэш, до о^{Н}къо-
лъол хайирна бахъна кьа̄ь йи^{Н}хъас га̄ь дил
гьули». 24 Шеблаъ гаьгьийа̄ нукарла̄хъа хан-
ли нисона гей, гьогцохъасна йагъона туман
нилIа ацIона туман йи^{Н}хъолла лагъли-
хъалIо.
25 Нукарла̄ нисона гей: «Йа̄ БетIерчIа-
хъаяв! Гьогцохъа гьуга̄зуна ацIона туман
геййаъ», – лIо. 26 «До мизохъа нисос: тели
гаьгьийа шибаблил кьодо бадина нилIца,
йоькькьа гаьгьийахъас гаьгьийона йагъос».
27 Бета ханли амро богьна гей: «Гьоггōл
до ханлъилаъ голал атIеэса аьдамла, ба̄-
къанна ба̄къона, гьиндой аь^{Н}йда̄ькьа̄ бийа-
кьа», – лIо нисона.

Иса аварaг Иерусалимлиъ э^{Н}докийо

28 Вагьло хабарна мегьна, Иса э^{Н}кьейо
аь^{Н}йда̄ Иерусалимлиъда̄.
29 Зайтун ма̄ьдой шеблаъ гаьгьийа Бет-
фагейа, гьула̄зу БетанийалIо нисоцала ми-
ца̄дой о^{Н}къолъ, къона асгьабна илIена, Иса
гьоллохъа нисос:
30 – Миже мекье тикьа йегацала аьлIаъ.
Гьугиъ мицона михъос жегун кьодо аьдам

кьайкъеэш оьлаб а^{Н}у. Мицоваъас макна
бакъоллина гугь гьолIоъ. 31 Нагагь мизохъа
суд гьоло макцалIо нисолда, миже гьолло-
хъа ниса: «Гьоло Кьодда̄ла Исал батIна
гей», – лIо.

32 Иса нисогъа гьолло̄л мекьейо, Гьогцо
нисогъа мицогъа оьлаб а^{Н}у михъона гей.
33 А^{Н}у мицоваъас макцас бегалъ, бетIергьал-
ла̄ гьоллохъа нисонна гей, суд гьоло миже
макцалIо. 34 «Кьодда̄ла Исал батIна гей», –
лIо нисона жаваб нилIна гей.

35 Исадой асгьабла а^{Н}уна бакъоллина мо-
къойо, бета кьодо гьидеш лъицIона гунна,
Гьулина кьайкъеголло. 36 Гьули кьайкъена
э^{Н}кьешлаъ, аьдамла̄ гьинолкьа гьидеш лъи-
цIо къе̄ готос зукъона гей. 37 Зайтун ма̄ькьаш
лIийода̄ мекьа̄цо мокъолъ, гьидел йегаба̄
къацIцIо караматликьа йилIа рази бахъийа̄
тели асгьабла, Аллагьлил рецна богьна илIе-
лабас зукъойо. 38 Гьолло илIеш зукъойо:

– Аллагьли э^{Н}гьна о^{Н}къова Пачалил бар-
кат гулала!

Кьодда̄ гьа^{Н}саъла̄л – рекъелна рецна!

39 Халкъилаъ э^{Н}до гаьгьийа гьо^{Н}со фари-
сейла̄ Исах̮ъа нисос:

– Йа̄ НасигьатсукIо! ГьокIа йоваъилла
Дибола асгьабла̄с!

40 Амма Иса гьоглол жаваб нилIийо:
– До нисос мизохъа: гьолло гьокIа йоваъилда, кьалā илIелабāс.

Иса авараглис Иерусалимликьа йакIо йугъос

41 Иерусалим бегāцо о^{Н}къолъ, гьоглIохъана говацIона, Иса ийāйо шагьарбал зигарина богьна. 42 Гьолцо нисойо:
– Вай Иерусалим! Дул жейсадана йикъешкъодā рекъеллил йаццас жо! Амма жейса гьули дибола гьаьйдāл йегāъас. 43 Дибола
тушмаллā дӯгъой сō^{Н} хъарандийа йоь^{Н}ватIош, ми оь^{Н}къондāкьа балIо бохна дӯкьа кьодо тушмалла гугьцас водбо йо^{Н}вакъос.
44 Вагьалло водлāъ ми талавур бовас, дибо аьдамлана гъурзи бовас, кьалкьа гулло кьалона гьихлъеэшла гьаьллъилакьа бугъолас ми, судлIо нисода Аллагьли ми хъосар бовал мокъолло мех дул бикъаъалъ.

Иса Аллагьлила билIоъос базаргалла гиса бовацIийо

45 Бета Аллагьлила билIоъна э^{Н}докна, гьулиъ йи^{Н}со-хуьжона даран-базай йогьцаса аьдамла Иса гиса бовацIал уь^{Н}холъийо.
46 Гьолцо гьоллохъа нисойо:

– ТIекликьа чахна гей: «Дие билIо – как-динлис билIо йахъца». Амма мижелIо нисода гъули къачагъла̄ла къоьчIол йуь^{Н}-хонна гей.

[47] Иса водиъ Аллагьлила билIоъ аьдамла̄л
ваъза бо̄с зукъойо. Амма букъа̄ кашишла̄-
на, динияблa аьлимла̄на, гъула̄зу гьаьким-
ла̄на жигар багъос зукъойо Гъули икьал
гъо^{Н}с санаъат михъолал. [48] Гьоллохъа гьоьш-
шона йогьна йахъаъас зукъона гей, судлIо
нисода къацIцIо халкъ Исагъой со̄^{Н} къацIо-
бакна бовачечIе Гьолцохъа энекзи бахъна
бечена зукъолъ.

20 къаьм

«Лъод Дул ихтияр нилIийо?»

[1] Вагьагло водла̄ъ Иерусалимлиъ гаь-
гьийа Аллагьлила билIоъ ваъза-насигьат
богьна Рохеллис Хабар Иса мегьцалаъ,
гъулиъ мокъойо букъа̄ кашишлана, динияб-
ла аьлимлана, гьаькимлана. [2] Гьолло Иса-
хъа нисолло:

– Лъо изно нилIнад Ми аьдамла̄л вагьло ваъза-насигьатла йовагьца? Лъод Дул ва-гьалълъол ихтияр нилIна?

3 Иса гьоллохъа нисос:
– Гьа^{Н}къкъа мизохъа До гьо^{Н}с жо нисо-
лал. 4 Нисаъче, Ягья аварагли гьа^{Н}саъкьа̄,
йана аьдамла̄ш ихтияр михъонад лъйд му-
нагьла чурзи йовагьца зукъойо?
5 Гьолло̄л сидхъа-гьо^{Н}со бикълабашал
муъхобалъийо: гьа^{Н}саъкьа̄ изно зукъойолIо
нисода, суд миже Ягьякьа боьважеэшлIо
нисолас Гьолцо. 6 Нагагь иле нисода,
аьдамла̄ш ихтияр зукъойолIо нисона, къацI-
цIо халкъила кьала̄ йийакьена бийакьас иле,
судлIо нисода гьолло̄л аьдамла боьважча
Ягья гьаькъаб авараг гаьгьийакьа.
7 – Илол на̄кьа изно михъойолъи йикъа-
ъас, – лIо нисона жаваб нилIийо гьогло.
8 Исана гьоллохъа нисона гей:
– Гьинина лъо изно нилIийона ниса-
ъас, – лIо.

Чикейа̄ элла̄кьас хабар

9 Бета Гьолцо, мисална бакъона, халкъи-
лал вагьаддийо хабар ме̄йал уь^{Н}холъийо:
– Гьо^{Н}с пуланаб сукIо гунна гей кIодас
аьгь. Гьолона элла̄хъа нилIна, гьули сукIо
э^{Н}кьена гей цIихода̄ балIо мицаъ тели мех-
лаъ эцал. 10 КIодо бикъолъ, гьолцо сукIо

эллāдой э^{н}гьна гей гьо^{н}с лагъ гьинил мехе-
цас кIодас бутIа бокIал. Амма гьолло
гьули лагъ āькьенна оьчIчIо кьāь э^{н}гьна
гей. 11 Гьогцо сукIо бадина лагъ э^{н}гьна гей
эллāдой, амма гьогло гьугина āькьенна,
инжит огьна, кьāь оьчIчIо уь^{н}хонна гей.
12 Лъанас э̄^{н}йона, вагьаллāзу āькьенна,
лаьхълāсна оцIинна, тIотIна гей. 13 Ахирна
аьгьбала бетIергьалли нисона гей: «Сийод
до йовал, до дил йилIа аццас оьжо э^{н}йал.
Суд йикъал, гьули эгалъ, гьолцокьадана
намус бāхъал гьоггōл», – лIо. 14 Амма оьжо
эгалъ, эллā сидхъа гьо^{н}со бикълабашена
пикро богьна гей: «Вагьди гей ирсилав, гьу-
ди икьеда, илол ирс михъас». 15 Аьгьбаъаш
гисана оцIна, аькьенна икьена тIотIна гей
эллā гьули оьжо. Гьа^{н}же венахийала бетIер-
гьалли сийод гьоллол йовал? 16 Э^{н}кьанна
э^{н}кьена гьоггōлна бийакьена аьгь бадлохъа
нилIас.

Энекзи бахъийā нисона гей:

– Йахъāкъала вагьаллийо жо.

Йо^{н}соъ кьухъеэш кьало

17 Гьоллохъана говацIона Иса нисойо:

– «Йо^{н}соъ кьухъаъаслIо нисона йо^{н}со-
хъаллā йечаннейо кьало, ахирна кIетIа бу-

къаъ рекъази йо̄с», – лIо нисона ТIекликъа
чахийа калималис маъна сийо гаьгьийона
бикъешди мизол? 18 СукIо ахъдана гьолълъо
кьалил э^{н}хейо сукIона галигзи ахъца, кьо-
да̄кьа йекна йо^{н}къова гьолълъо кьалина
гьули йе^{н}хейо аьдамна наькъучIа о̄с.

Къайсарлил ницџас гьаькъ

19 Букъа̄ кашишла̄лна динийабла аьлим-
ла̄на Иса кьапIун охна э^{н}до голал атIна
зукъойо. Амма халкъилахъа гьийабачIелъ,
гьолло̄л муьгъатта̄ буьвакьна бечейо. Вагь-
ло гьидекьас хабар ме̄йолъи гьоллол бикъе-
йо. 20 Гьоглол йатIна зукъойо Иса нисойо
нӣйади йаьжкьа охна ихтияр гаьгьийона
диван богьцалана наиблихъа Гьуги нилIал.
Вагьалълъол гьогло муьгъалI аьдамлана
беченна, ме̄йолIо гьидес сукIоба жуво̄л ма-
цова гаьгьийас хелна богьна. 21 Ме̄йа аьдам-
ла̄ Исахъа нисолло:
– Йа̄ Муалим! Илол йикъеш Дибола си-
кIаъкьа̄ гӯйо йаьжена каламна нитоназу
битIараб бахъцас. МотIолиъ говацIона иш
богьцас аьмална гаьъа дибо. Гьаькъкъаб жо-
цой малъзи йо̄с битIараб Аллагьлила гьид
э^{н}кьал. 22 Ниса илохъа, илол йикъал йатIна

гей къайсарлил гъакъ нилIал бахъцади йаги
бахъаъасди?
23 Гьоллос гьилла-макро биджи бахъна
Иса нисос:
24 – Йегалаъче Дил динар. Лъойсди гьолль-
лъокьа кьодо суратна цāна гей?
– Къайсарлис гей, – лIо нисойо гьолло.
25 – Вагьлā зогъда къайсарлис къайсарлил
нилIа, Аллагьлис – Аллагьлил нилIа, – лIо
нисойо Иса гьоллохъа.
26 Вагьлā гьоллохъа йахъеэш гьидел йа-
тIийо йаьже Исад халкъ гаьгьийаъ нисол-
лина. Гьолцола жавабли гьикмат богьна
гьокIа йоваъинна гьихбалъойо гьоллōл.

Къиямасаб водиъ бувагъовā
баьгъбаъилцалакьас хабар

27 Исадой мокъос гьо^{Н}со саддукейлалIо
нисоцаса, къиямасаб водиъ бувагъова
баьгъбаъилцалакьа боьважаъцаса, динияб-
ла аьдамла. Гьолло Исахъа нисолца:
28 – Йā Муалим! Мусала къанонликьа,
масала, гьо^{Н}с пуланаб сукIо ахъхъал къо-
вана бāхъечIе угъона зогъда, гьолцола
истIи гьоло ахъо йо^{Н}къал нуцIос угъова
истIил насло бахъалъгъа.

29 Масала, зукъона гей алIна ис. Йо^{Н}къова
ахъхъал къова ахъечIе угъона гей аь^{Н}йддāш
ис. 30 Гьолцос ахъо йо^{Н}къона гей бацосола
истIи, гьулина угъона гей къова бāхъечIе.
31 Вагьаллā лъанасна ис угъона гей, бета
гьо^{Н}ссокун алIнана ис къова бāхъечIе бува-
гъона гей. 32 Ахир гьоллос ахъона йугъона
гей. 33 Гьаьсил, къиямасаб водиъ гьоло алIон
истIис ахъо лъойс ахъод йахъца?

34 Гьоллол жаваб богьна Иса нисос:

– Дунияллила билIоъ аьдамла бāхъна
гей ахъхъа мовакъална, ахъхъа мейакьална.
35 Амма ахиратлиъ, къиямасаб водиъ баьгъба-
ъинна муьгъаттā, ахъо-бетIергьалла бāхъа-
ъас. 36 Хел гаьччо абадияб малаиклислъийо
оьмро бахъца ахиратлиъ аьдамлāш. Ахират-
лила билIоъ къацIцā бувагъоваъас баьгъба-
ъиллā бāхъца Аллагьли Гьиндой ийабалIейа
Гьинис къовалъийā. 37 Къиямасаб водиъ бу-
вагъовā багъбаъилцалIо Мусана нисос. Йе-
кIецала тIитIас чахāчо калималиъ нисона гей
Мусахъа, БетIергьан «Ибрагьимисна, Иса-
къисна, Якъубисна Аллагь гей», – лIо. 38 Ал-
лагь – бувагъовāс Аллагь гаьъа, чIагояблāс
Аллагь гей. Гьолцол къацIцIā чIагоябла гей.

39 Гьолълъогъа муьгъаттā гьо^{Н}со дини-
ябла аьлимлā нисойо:

– Йа̄ илос Муалим! Ми йилIа битIун ни-
сойо, – лIо.
40 ТIокIаб гьоНссукIона гьоьшшона нисо-
лал кIези ахъеэш.

«Давудила умматлис оьжо гаьъа Масигь»

41 Гьолцо кьӑьна гьоллохъа нисолло:
– Суд аьдамла̄ Масигь Давудила уммат-
лис оьжо гейлIо нисос? 42 Давуди гьинила
забурлиъ* нисона гейййа̄ъ: «БетIергьан Ал-
лагьли диела Кьодда̄ла БетIергьаллихъа
нисона: „Диела кIетIакьала рахълиъда̄ къё̄
эче, 43 до тушмалла Дибола хаьбала̄дой
аьНйда̄ мицна̄кьа бейачелцал“». 44 Вагьла̄
гьини Давуди Масигьлихъа гьинис Кьодда̄с
БетIергьанлIо нисослаъ, нигъад Масигь
Давудила умматлис оьжо ахъца?

«ГьоНсо диниябла аьлимла̄кьас
цIуми ба̄хъ мижe!»

45 КъацIцIо халкъ Гьолцохъа энекзи бахъ-
на гаьгьийаъ, Гьинила асгьабла̄хъа Иса
нисойо:

* 20:42 Забур – туркила̄с ТIек.

46 – Вере, йихало лъицIона лъичIена ме-
кье-гугьцаса, халкъ къацIобакāцо гьидел
салам бовал баццаса, синагоглāъ кIетIа
мицāъ къē бецал баццаса, бес-хулIāцо аьйда-
бāкчаша вагьадло динийабла аьлимлāдойс
атадā цIуми бāхъна бече миже. 47 Язихабла
къороллāс боцIи-ризкъина гьолло муьхъча,
гьулāзу аьдамлāл йегāлъгъа йихалā доьъā-
на йовагьца. Вагьли тели йōваъан, гьоллол
лъакъейāъас тамбигь михъос.

21 къаьм

Къоролайс садакъа

1 Аллагьлила билIоъ аьдамлā садакъа
э^{Н}до гулцала гъамасбаъ бечедабла сукIобā
тели окко гулцас Исал йегāйо. 2 Гьулāзу
Гьолцол йегāйо капикбас багьа гаьгьийо
къона баклис окко гъамасбаъ гулцас гьо^{Н}с
мискинаб къоролайна. 3 Вагьлиъис Иса ни-
сойо:

– Гьаькъкъаб жо гейлIо нисос До мизо-
хъа: вагьалIо мискинабли къоролай сада-
къалал бадлогъа тели окко гъамасбаъ
тIутIийо. 4 СудлIо нисода бадло садакъа-
лал нилIийо гьинила маишат-яшавлис тIокI

йахъийо окко. Язихлъилаъ гаьгьийа ва-
гьалIо къоролай мӯь-муьгъатта̄ гьихлъойо
окко садакъалал нилIийо.

Зайтун ма̄ькъа муьгъалI йахъцала жойлас хабар ме̄ш

1. Аллагьлис билIо йугъос

5 Лъосолади нисос зукъона:
– Аллагьлис билIо жавгьар-якъутлид къа-
чIази йогьна гей, гьула̄зу садакъалал ни-
лIийа бечелъилахъа йилIа йоцIна гей, – лIо.
Вагьлиъис Иса нисос:
6 – Мокъос кьодо мех вагьалIоъ, кьалкьа
гулло кьало гьихлъечIе, къацIцIо илол йе-
гацас жо къаьмлIийода̄ йуь^{Н}хойо водбо.
7 Асгьабла̄ Гьолцохъа нисолло:
– Йа̄ Муалим! Нитод вагьло мех мокъос?
Вагьли кьодо йо^{Н}къоцала водис аьламат
ниса илохъа.
8 Исана жаваб ницца:
– Вере, миже къосси бовагьилла̄къа, суд-
лIо нисода Диела ца̄^{Н}йакьа мокъос гьоггōл
До гейлIо нисона, ахирзаман гьицакналIо
нисона. Гьоллогьой муьгъалI миже мекьа̄-
къа. 9 Рагъ-кьаллис тухълъо, миже гьийа-
бацIа̄къа, судлIо нисода гьули гьакъкъа

аь^{н}йддā йахъал нуцIоцас жо гей, амма
вагьли жегун дунияллис ахир гаьъа.

10 Бетана Гьолцо нисос:

– Рагъ лъази богьна гьо^{н}с халкъ балIо
халкъилакьа, гьо^{н}с пачалихъ балIо пачалихъ-
ликьа кьодо богбацIас. 11 Вагьлōлъо сā-сала
йилIа маьче лахлIос, батIи-батIияб мицāъ
унтийа телибалъца, нуко-а^{н}хъабāлъи кьодо
йо^{н}къос, гьа^{н}саькьā йукъā гьицIабакъовā
аьламатла йо^{н}вакъос.

12 Вагьли къацIцIо йахъал аь^{н}йдā миже
бовахна бейажеш, гьулāзу азаб ницца. Дӣд-
дāла миже синагоглāъна бейазас, хъаранди-
йаъна тIуватIас, парчагьлāдойна наиблāдой-
на аь^{н}йдā бейачелас. 13 Вагьгōлъо мизол рес
бахъца дие асгьабла гейлIо нисона нуьълъи
йовал. 14 Амма нӣйо жаваб нилIна гьолло-
дой аь^{н}йдā бецаллIо нисона, ургъеллиъ бейа-
кāкъа, 15 судлIо нисода До мизол сикIо-бил
нилIал гьо^{н}ссукIона мизол данде бечена
бахъаллъеъгъа, йаги гьо^{н}ссидихъана гьоь^{н}ш-
шона нисона йахъеэлъгъа. 16 Ийо-абона,
исна-исийана, мизола аьгарлъилана, гьал-
магълъилана миже мийасос. Мизос гьо^{н}со
бийакьанна бийакьеш. 17 Дӣддāла миже къацI-
цIолал бāтIаъас. 18 Амма мизола къаьмкьаш
ке^{н}йана йекаъас. 19 Мизола сабрула мизосзу
ругьла тиса йāгъас.

2. Иерусалим бугъос

20 Йукъа̄ аскарла йо^{н}вакъона Иерусалим
балIо бохийолъи йега̄йа мехлаъ, мизол
йикъеш вагьло шагьар бугъоцас заман гьи-
цакийолъи. 21 Вагьло̄лъо Ягьудиялиъ гаь-
гьийо халкъ ма̄ьда̄кьа бовачала, шагьарбаъ
гаьгьийа̄ гиса боьвачала, шагьарбаъаш гиса
гаьгьийа э^{н}до кьа̄ь мекьа̄къала. 22 СудлIо
нисода вагьло̄лъо мокъос ТIекла̄кьа чахийо
къацIцIо жо йахъцас къисаслис мех. 23 Вай,
о^{н}х гаьгьийа̄нна къова хагъолцала̄нна йега̄с
къарилъи вагьло̄лъо замаллиъ, судлIо нисо-
да вагьалълъо халкъилакьа Аллагьлис йилIа
симо бӣйахъа йукъа̄ балагьла йо^{н}вакъолца.
24 Балъаййад бийакьейа̄ тели ба̄хъца, сад
асирлъилаъ бейажеш къацIцIола мажус хал-
къиладой. Мажусияллис заман болъоцал,
мажусиялли хаьбала̄лI Иерусалим боцлас.

3. КIахнасна Масигь о^{н}къоцаслъи

25 Бохъ-бицосна ца̄^{н}да̄сна муъжизатла
аьдамла̄л йегаба̄с, бета ракьликьа халкъ
йукъа̄ ралъадбала сойй̄ала хъуйлихъа гьи-
йабачIена йилIа букъа ургъеллиъ бейакна
бихзи ба̄хъца. 26 Гьинкъилахъана, ракьлиъкьа̄

йо^{Н}вакъоцала балагьла̄хъана аьдамла бичІ-
лиъис бовалъос, судлІо нисода гьа^{Н}саъаса
лахдабалъ. 27 Бета гьа^{Н}са-мусаъкьа̄ къуватли-
кьана букъа къадро-къиматликьана о^{Н}къоцас
эга̄с Аьдамлис Оьжо. 28 Вагьалло̄л аьламат-
ла йа̄хълІо миже, бецокьана бечена, къаьма
гьоъокьабакІа, судлІо нисода мизол хъо-
сарлъи гьицакна гей.

4. Легъилала хоьхис хабар

29 Иса гьоллол вагьаддийо мисална ба-
къойо:
– Легъилала хоьххъа, йаги бадло хоьхла̄-
хъа гуцІобахъ миже. 30 Гьолло хоьхла̄ диъи
йаьгъеллъо, мизол йикъеш мех эмеда̄кийо-
лъи. 31 До гьолІоъ нийасова̄ аьламатла йа̄хъ-
лІо, мизол йикъе Аллагьлис Парчагьлъи
гьицакийолъи.

5. «Вере миже буьчаба̄хечІе бече!»

32 Гьаькъкъаб жо гейлІо нисос До мизо-
хъа: Дунийалликьа вагьдо уммат гаьгьийаъзу
йахъца къацІцІо вагьли жо. 33 Гьа^{Н}с-маьче
йоъдана, До нисойо йаьже йахъечІе гьих-
лъаъас.

34 Вере, хувабана, маишатлис тIалаб-агъаз
богьна, йакIо боцдолъал йе^{Н}йа̄къа, судлIо
нисода гелокьас гьули водо кьодо йо^{Н}къос,
биса̄ йовахцас къӣцой. 35 Вагьли водо кьодо
йо^{Н}къос дуниялликьа гаьгьийа къацIцIо мах-
лукъатликьа. 36 Вагьалълъобза буьчаба̄хе-
чIе гьадурса бече. Гьолълъо балагьлиъис
миже хъосар бахъалъгъа, гьула̄зу Аьдамли-
ла Оьждидой аь^{Н}йда̄ бецалъгъа Аллагьлил
гьари-доьъа̄ йовагьа.
37 ЙалIокъей Аллагьлила билIоъ Иса
ваъза-насигьатла йовагьа̄гьийо, нишелаъ
Гьули Зайтун ма̄ькьа э^{Н}кьа̄гьийо. 38 Воддиъ
хискьа къацIцIо халкъ мокъа̄гьийо Аллагь-
лила билIоъ Гьолцохъа энекзи ба̄хъал.

22 къаьм

Иса аварагмунагьла̄д бовацIийа сукIоба̄ла каъ ниццa

1. Ягьудиялис къотIина гьоькмона

1 Гьинкьа ПасхалIо нисона ца̄^{Н} гулло йӣ-
эшла йоь^{Н}тоба̄ш баьба̄ йовагьцас ид-водо
гьицакца зукъойо. 2 Букъа̄ кашишла̄на ди-
ниябла аьлимла̄на вагьалло водла̄ъна аьмал
бо̄с зукъойо Иса икьал санаъат михъолал,

амма гьоллōл халкъилахъа гьийабачIена
зувакъойо.
3 АцIон къониъ э^{Н}дос Искариот тIокIцā^{Н}
гаьгьийо Ягьуда асгьаблила йакIиъ илбис
э^{Н}докийо. 4 Букъā кашишлāдойна Аллагь-
лис билIо цIуми йōва рагъухъаллидойна
э^{Н}кьена, гьолцо асгьабли Иса нигъа гьол-
лохъа нилIалсо къотIи бōйо. 5 Гьоллōл
йилIа рази бахъийо, гьолцол окко нилIал
къотIина бōйо. 6 Гьини вагьли жо тIубази
йōслIо нисона гьолцона йаьже нилIийо.
Аьдамла гаьччо къулаяб маьче мизца зу-
къойо гьолцо гьоглохъа Иса нилIал.

2. Пасха ид-водил гьаьдурлъи

7 Йӣэшла йоь^{Н}тобāш баьбā йовагьцасна
къурбаллил лIиле мухоцасна Пасхалис водо
кьодо йо^{Н}къойо. 8 Иса Петерлихъана Иоанн-
хъана нисойо:
– Мекьена ид-водис кен гьаьдур йовалIо.
9 – Нāд Дул гьули йовал йатIна гей? –
лIо нисолло гьолло.
10 Иса нисойо:
– Шагьарбаъ э^{Н}добакāцо мизол и^{Н}хъос
лъӣс билIейна боцIинна э^{Н}кьецас гьо^{Н}с су-
кIо, гьули э^{Н}кьейа билIоъ мижена мекье.

11 Бета миже билIола бетIергьаллихъа вагь-
да̄ ниса: «Муалимли дӯхъа нисолло, на̄д гей
ид-водиъ Жуна Гьинис асгьаблана нише
бесал къачIази йо̄йо билIо?» 12 Гьолцо сукIо
мизол йегалас кьодола билIоъ бекIейа го-
ватойо гьо^{Н}с йукъо отахи. Вагьлиъ йова
миже гьаьдурлъи. 13 Гьулиъ мокъолъ, гьол-
лол Иса нисогъа къацIцIо жо йи^{Н}хъо̄йо.
Ид-водис кенна йогьна гьолло̄л гувабацIо-
на бечейо.

3. МарчIокIолъ бахъийо бальгояб хабар

14 МарчIокIолъ бесалцо мех мокъолъ,
Исана чапарлана бесал къе̄ бечейо. Иса
гьоллохъа нисойо:
15 – Дие букъо гъира гей азаб-акъубалиъ
кези ахъал аь^{Н}йда̄ мизогьой къацIо вагьалIо
ид-водиъ эсал. 16 СудлIо нисода тIокIаб ми-
зогьой ид-водиъ къацIо эсал Дие рес бахъа-
ъас, Аллагьлила Парчагьлиъ кIетIо ид-водис
бесийолъи йахъцал.
17 Бета Иса, гъинолис боцIийо дончана бок-
чина, рец-бакълис доьъана богьна, нисойо:
18 – Гьа^{Н}ъа, бокчина къацIцIола хулIа.
До мизохъа нисос: Аллагьлис Парчагьлъи
йо^{Н}къоцал До желагъа муьгъатта̄ тIокIаб
кIодас бо̄йо жа хулIаъас.

19 Баьбана бокчина, рец-бакълис доьъа-
на богьна, Гьолцо бувакIинна гьоллол ни-
лIийо:
– Вагьло гей мизол къурбанлъилаъ бече-
цас Дие магъо. Дона акIкьа о^{н}къонна ми-
жена вагьдā йова.
20 Бета бесна муьгъаттā, гъинолис боцIийо
дончана бокчина, Иса нисос:
– Вагьдо гей мизоддāла гиса мегьцас
гье^{н} – ицIцIо къотIилас* гье^{н}. 21 Гьуна, гува-
бацIона beче! До жейса тушмаллāхъа ниц-
цас кō гей Диела кōгъой сид истIолийакьа.
22 Вагьлā Аьдамлис Оьжо э^{н}кьал нуцIос Ал-
лагьли аь^{н}йдāжу йегалло гьиногьид, амма
гьолцол хилип бахъийāл балагь мокъос.
23 Гьоллōл муьхобалъийо сидхъа-гьо^{н}со
нисолал: сукIоле гьи^{н}деъ э^{н}до вагьли жо
йовал йакIиъ хиял гаьгьийо сукIо гейлIо
нисона.

4. «Бишшун укъо сукIод гей?»

24 Асгьаблāс бахъна гей даьъба: сукIод
гьи^{н}деъ э^{н}до бишшун укъо ахъал нуцIослIо
нисона. 25 Иса гьоллохъа нисойо:

* 22:20 БетIергьаллиъна Гьолцола агьлолаъна балIо бōйо къотIи.

– Мажуслā̄ла парчагьлā ханлъи йо̄с, халкъилакьа ханлъи гаьгьийāна бикIзи бо̄с тIалаб-агъаз богьцаса аьдамлалъилаъ.
[26] Амма миже гьулā бахъал нуцIаъас. Мизос бишшун укъо эче бишшун итIиноцой, ханлъилаъ жу бикIзи о̄йо лагъцой ахъ!
[27] СукIод гей укъо: раьгьатликьа эсцас сукIод, йаги бесцалāл хъуллухъ богьцас сукIод? Гьай-гьай, эсцас сукIо гаьъад! Гьуна до мизол гьолIоъ хъуллухълил эчена гей.

[28] Дил йегабā балагь-азаблāъ миже Дӣгьой къацIо бāхъийо.
[29] Диела Або Дил ирслиъ нилIийо Парчагьлъи До мизонна ирслиъ йечаннē̄ш.
[30] Диела Парчагьлиъ Дӣгьой истIолийагъа миже бесцасна хулIоцасна бāхъца. Гьулāзу тахлāкьана къē̄ бечеш Израиллила наслолас ацIона къона тухумлāл гьокмова йуьвачIал.

5. *«Ми Дӣкьас инкар бовас, Симон!»*

[31] – Симон, Симон! Энекзи ахъ! Илбисли гьарзи йо̄йо, хъибо бох-нахоъос и^{Н}ззаъ исийаъийаъцой миже исибаъалIо нисона.
[32] Амма До дул доьъа-гьари бо̄йо, дибо божи-иман мукъсан бахъечIе гьихлъалъгъа. Кьāь бета Дидой о^{Н}къолъ, динлила иснāсна йакIода йилIабакъола.

33 – Йа̄ БетIерчIахъаяв! – лIо нисос Петер-
ли Исахъа. – До гьаьдураб гей Дӯгъой къа-
цIо тIусагъийаъ э^{Н}кьанна, угъал нуцIода
угъанна.
34 – Нисос дӯхъа Петер, – лIо нисойо
Иса, – хисалдайлил мамали уь^{Н}ъудалъол,
лъахна инкар бовас Дӣкьас, До икъаъаслIо
нисона эцас.

6. Иса гьаьдур бахъна бечелIо нисос

35 – Йа окко-месед гаьчIел, йа моьшо-
кIи-къацIиццо йоькчечIе, йа гьалалъцова ги-
йахечIе До Дие чапарлацой мегьна муьгъат-
та̄ мизол нӣйона къарилъи йахъийоди? – лIо
нисолло гьоллохъа Иса.
– Йахъеэш, – лIо нисона жаваб нилIийо
гьолло.
36 Иса гьоллохъа нисойо:
– Амма же окко гаьгьийа̄ гьулина къацIо
йеза, гьиногьидил санаъатлъилал моьшо-
кIи-къацIиццона йоькча. Балъаййа гаьчча̄,
кьодо лъичIейо чухъа-гужгатна йи^{Н}сона, ба-
лъаййа йовахал санаъат бова. 37 До мизо-
хъа нисос: «Гьули такъсирчилъилаъ бикIзи
овас», – лIо Дӣкьас ТIекликьа чахийо жо
тIубази йахъалълъегьна гей. Дӣкьас чахийо
жо же йахъца.

38 Асгьабла̄ нисолца:
– Йа̄ БетIерчIахъаяв, вагьалIоъ къона
балъай гей.
– Оьлилла, – лIо нисойо Иса.

6. Иса авараг Гетсеманияъ

а) Гетсеманияъ гаьгьийо къеркьей

39 Бета гьулиъис гисакна, воддиъ э^{Н}кье-
цала Зайтун ма̄ькьа э^{Н}кьейо. Гьолцогъой
муьгъалI асгьаблана мекьейо. 40 Ма̄ькьа
мокъолъ, Иса гьоллохъа нисойо:
– Мизос гьаьл бикъелцалаъ, сабру-ягь
бахъалъгъа, доьъа̄ йовагьа.
41 Йикьейо кьало йо^{Н}къова манзиллиъ
гьоллодойс ата̄на э^{Н}кьена, суждалкьана эче-
на, Иса доьъа бовал уь^{Н}холъийо. 42 Гьолцо
нисос зукъойо:
– Йа̄ Дие Або! Дибо амро зогъда, хеллис
гьино Дӣдойс ата̄кIа! Амма Дил йатIгъа
гаьъа, Дул йатIгъа йахъала.
43 Гьа^{Н}саькьа̄ о^{Н}къона, малаикли Гьолцос
йакIо йилIакъолло.
44 Вагьлиъис йакIиъ гаьгьийа букъа гьаьл-
ейликьа, Гьули кьодона тели Аллагьлихъа

гьардизи ахъал уь^{Н}холъийо. Гьолцоъкьа̄
гугьцас гьад гье^{Н}йас кIаькIачой мицакьа
тIаьлIеш зукъойо.
45 Доьъана лъикъона, Гьинила чапарладой
кьа̄ь о^{Н}кьолъ, Исал гьоллō̄л пашманлъила-
хъа буьчаба̄хена мийахъос.
46 – Суд миже буьчаба̄хена? – лIо нисолца
Иса. – Баьгъбаъ, мизос гьаьлла йийакъелца-
лаъ, сабруна ягьна бугъечIе гьихлъалъгъа,
гьари-доьъа̄ йовагъа.

б) Ягьуда баъда̄лъи, бета Иса аварag охийолъи

47 Вагьла̄ гьоллохъа икълашешлаъ, тели
халкъ кьодо мокъойо. Халкъилагъа аь^{Н}йда̄
зукъойо Исас ацIон къониъис ЯгьудалIо ни-
соцас гьо^{Н}сцойс асгьаб. Гьуги баъда̄л Иса-
дой гьи^{Н}цакийо. 48 Иса Ягьудахъа нисойо:
– БаълIонад ми Аьдамлис Оьжо тушмал-
ла̄л икъал ō̄с, – лIо.
49 Гьулиъ йахъцас жо йегалъ, сō̄^{Н} гаьгьийа
асгьабла̄ Исахъа нисос:
– Йа̄ БетIерчIахъаяв! Балъаййа йӑгъалди?
50 Асгьабла̄ъ э^{Н}до гаьгьийа сидцойсола
балъай йакьенна сид укъа кашишлила лагъ-
лис кIетIакьас аь^{Н}гъа йуьчIийо.

51 – Оьлилла, беченувацI! – лIо нисойо
гьоллохьа, кьодо кōна йе^{н}хенна, Иса лагъ-
лис аь^{н}гъа сагъ йōйо.

52 Гьингъой муьгъалI мокъовā букъā ка-
шишлāхъана, Аллагьлис билIо цIуми йогьна
бечейā рагъухъаллāхъана, гьаькимлāхъана
Иса нисойо:

– Балъаййана хечлана йāкъона, къачагъ
охал гӯваъцой, мокъона гей миже До охал.
53 Воддиъ До мизогъой, къацIо Аллагьлила
билIоъ ахъца зукъōваъ, гьугиъ, миже Дил кō
йе^{н}хелеэш. Амма же мизос саъат мокъона
гей, нишела ханлъилас мех* мокъона гей.

7. Петерли Иса аварагинкъаъаслIо нисона инкар бōйо

54 Охна эжейо гьолло Иса укъа кашиш-
лила билIоъ. Гьоллогъой муьгъалI гьаьте-
эчена э^{н}кьеш зукъойо Петерна. 55 Гьогцо
кашишлила билIола бежиъ йалIодā, цIона
йекIенна, гьоггōл сō^{н} къē бечейо. Гьоллоъ
алIо цIōдой Петерна къē эчейо. 56 Сид гъа-
рабашли цIōдой шеблаъ Петер эгалъ, ахо
гьогцохъана гийачIена нисос:

---

* 22:53 Илбислис ханлъилIо нисойо маъна гей.

– Вагьли сукIона Гьокцогъой къацIо зу-
къойо.
57 Амма Петерли инкар бōйо:
– Йе аьдам, дил Гьули икъаъас.
58 Гьольлъогъа муьгъаттā тели мех ме-
кьечIе бацо сукIона нисос:
– Мина гьоглос сукIо гей, – лIо нисона.
Петерли жаваб нилIийо:
– Гаьъа гьалмагъ.
59 Саъатлъийо заман мекьелъ, бацосола
сукIона йилIа йакIона йо^{Н}къонна нисос:
– БитIараб гей, вагьди сукIо Гьокцо-
гъой къацIо зукъойо. Гьулина Галилеяли-
ъис ахъца.
Амма Петерли нисос:
60 – Энекзи ахъ, ми сийод йекIца, гьал-
магъ!
Гьолцо вагьли нисослаъ, мамали уь^{Н}ъу-
дāл муьхольийо. 61 Кьоддāс Иса, кIаьйна
уь^{Н}хона, Петерлихъа говацIойо. Петерлил
йакIкьа йо^{Н}къойо Кьоддāла Иса гьинхъа
нисовā йаьжбо: «Хиссалдайлил мамали
уь^{Н}ъудалъол, ми лъахна Дӣкьас инкар бōс-
лIо». 62 Гьулиъисна гисакна, Петер йилIа
ийāйо.

Иса диваллил аьНйда̄ эчелло

63 Иса охийа аьдамла̄ Гьули, нуькучIна
огьна, а̄ькьелло. 64 Гьаьйдана йиНйацона
гьолло нисолца зукъойо:
– Авараг зогъда, лъод Дул бакьелло
йикъелалIо нисона.
65 Бадина лади инжитаб жо йекIийо гьол-
ло Исахъа.
66 Хискьаклъо, Ягьудиялис гьаькимлана,
букъа̄ кашишлана, динияб аьлимлана гьу-
лиъ къацIобакийо, бета Иса эжейо бишшун
кьодда̄с диван богьцала мицаъ.
67 Гьогло нисолло:
– Ми Масигьди гей? Ниса илохъа.
– Нагагь До нисода, миже боьважаъаш.
68 До мизол суал нилIда, гьолълъонна миже
жаваб Гьинил нилIаъас. 69 Амма желагъа
муьгъатта̄ Аьдамлис Оьжо Къудратаб Ал-
лагьлила кIетIакьала рахълиьда̄ къē эчена
ахъца.
70 КъацIцIола нисолло:
– Вагьла̄ зогъда, Ми Аллагьлис Оьжод
гей?
– Миже нисос До гей, – лIо нисона жа-
ваб нилIийо Иса.
71 Гьолло нисойо:

– Бадина нӣйо нуьъльид йатIна илол. Гьолцола сикIаъкьā гиса гӯйо илол тухъал йатIийо жо.

23 къаьм

Иса авараг Пилатдой аь^{н}йдā эчелца

1. Гьисаб-суал

1 Гьоллōл къацIцIā баьгъбаъна, Исана
эжена, Пилатдой мекьейо. 2 Гьулиъ гьодло
аьйиб чIези бōйо Исакьа:
– Илос халкъ къосси богьцас, къайсар-лил гьаькъ нилIал мейаъцас, гьулāзу жу Масигь-Пача гейлIо нисоцас и^{н}хьойо илол Гьули.
3 Пилати Исахъа нисолло:
– Мид гей жугьутIаллис Пача?
Иса жаваб бōйо:
– Ми вагьлā нисос.
4 Бета Пилати букъā кашишлāхъана
халкъилахъана нисойо:
– Вагьацо сукIокьа гулал аьйиб дил михъеэш.
5 Амма гьолло кьодос болъечIе Гьолцо-
кьас тели арзā йагъос зувакъойо:

– Галилеялиъкьа̄ уь^{н}холъна, гьолIоъ
о^{н}къоцал къацIцIо Ягьудиялис халкъ Гьол-
цо жо малъзи йогьна мекъса бадагъударлил
ме̄ш, – лIо нисона.

2. Пилатдойс Гьероддой

6 Галилеялис ца̄^{н} йагъолъ, Пилати ни-
солло:
– Гьули Галилеялиъисди гей?
7 Гьеродила вилаятлис* сукIо гейлIо гьол-
ло нисолъ, вагьалло водла̄ъ Иерусалимлиъ
о^{н}къона зукъова Гьероддой э̄^{н}йо Пилати
Иса. 8 Иса эга̄йоназу, Гьерод йилIа рази
ахъийо. Гьехзу гьолцол Иса эга̄л атIна зу-
къойо, судлIо нисода Гьолцос тели хабарла
тувахъна зувакъойо; гьула̄зу гьо^{н}сдана кара-
матлъи гьинил йега̄ллакьа Гьеродис кулна
зукъойо. 9 Гьероди тели суалла нийалIийо
Исал, амма Гьолцо гьо^{н}сна жаваб нилIеэш.
10 Гьулиъ гаьгьийа̄ букъа̄ кашишла̄на ди-
ниябла аьлимла̄на кьодос болъечIе ба-
тIи-батIиябла аьйибла Гьолцокьа гувалца
зувакъойо. 11 Гьеродина, гьолцола рагъу-
хъалла̄на Иса нуькучIна гьаькъирна огьна,
чIугьараб кьодо лъицIона лъичIенна кьа̄ъ

* 23:7 Вилаят – улка (провинция, область).

Пилатдой э̄^{Н}йо. 12 Гьехбехъхъазу сидил-гьо^{Н}-
со ба̄тIаъцаса Гьеродна Пилатна вагьло̄лъо
водиъкьа̄ гьалмагъла ба̄хъийо.

3. Пилатил Иса аварaг эццакIал атIна гей

13 Гьа^{Н}же Пилати букъа̄ кашишлана, гьаь-
кимлана, аьдамлана ийабалIена гьоллохъа
нисос:

14 – Халкъ къосси бовагьцалIо нисона
вагьди сукIо миже дидой акъоллийо. Гьуна
мизодой аь^{Н}йда̄кьа̄ гьисаб-суал бокIлъо,
миже нисоцас гьо^{Н}сна аьйибна михъеэш.
15 Гьеродина аьйиб михъечIе илодой кьа̄ь
о^{Н}къолло. Гьуна икьал оьлло жо Гьолцо
йогьна гаьъа. 16 Вагьалълъобза, лIуручIбад-
на зукIна, Гьули до эцакIца?

17 ЛIилIгъа Пасхалис гьуьрмат богьна
гьо^{Н}с сукIо тIусагьийаъас гиса э̄^{Н}с зукъона
Пилати.

*4. Барабба гиса э̄^{Н}йолъи, Иса аварaг
охолал гьоькмо бо̄йолъи*

18 Амма къацIцIо халкъ гьо^{Н}с сикIо йогьна
илIелабас зукъойо:

– Иса икьал э^{Н}йа, Барабба илохъа нилIа! –
лIо нисона.

[19] Барабба зукъона гей шагьарбаш халкъ-
на бадагъударлил баьгъбаъинна, аьдамна
икьена, хъарандийаъ тIотIийо сукIо.
[20] Иса э^{Н}йал атIна бетана халкъилахъа
икълашейо Пилат. [21] Амма аьдамла илIе-
лаба̄йо:
– Хъанчлилъ охолал э^{Н}йа Гьули! Хъанч-
лилъ охолал Гьули!
[22] Лъахнасна Пилати нисойо гьоллохъа:
– Гьолцо йо̆йо кешлъи сийод гей? Дил
михъеэш Гьули икьал оьлло аьйиб, лIу-
ручIбадна аькьенна э^{Н}йал.
[23] Амма гьолло котакаб букъо аьгьи-гьур
баьгъиъилло Иса хъанчлилъ охолал нуцIос-
лIо нисона. Гьоллос илIелаба̄лъи йижейо.
Йукъа аьгьи-гьурлихъа Пилатис гьокIна ту-
хъаъас зукъойо. [24] Ахирна Пилати гьоькмо
бо̄йо гьоглос гьари тIубази бовал. [25] Аьдам-
ла̄ла гьарилакьа Пилати, халкъна баьгъба-
ъинна, аьдамна икьена э^{Н}до тIотIийо сукIо
гиса э̄^{Н}йо, Исана гьоглола каъ нилIийо.

Иса авараг хъанчлилъ охолло,
бета шунаъ и^{Н}хъолло

1. Голгофалиъ хъанчли йагъойо гьино

[26] Вагьлиъис Иса икьал эжеллислаъ, ми-
цалъцо гогьцас Киринейлиъис гьо^{Н}с Симон-

лIо нисоцас сукIо данде кези ахъийо. Гьол-
цо сукIод Иса охолцас хъанч Гьолцогъой
муьгъалI бежеллийо. 27 Тели халкъ зукъойо
Исагъой муьгъалI мекьецас, вагълāзу тели
ийōнна бийабана чIачIадабана мекьеш зу-
къойо. 28 Ийолāхъана гоцIохъна Иса нисойо:
– Йā Иерусалимлис ийōл! Миже Дӣгъа
бийабāкъа! Миже бийабā мизогъана мизо-
ла къовагъана. 29 «Къова бāхъаъцасна нене
нилIна хāгъолеэшна ийōл гьардарабла гаь-
ъад», – лIо миже нисоцас водбо кьодо йо^{Н}-
вакъас. 30 Кьодо йейакна иле лIийо мийа-
хъолалIо нисона мāьдāхъа гьардизи бахъас
миже вагьалълъо мехлаъ, йувагъона бизо-
вāна лIийо мийахъолалIо нисас. 31 Ничдийа
хоьхил вагьаддийо жо йōслаъ, хъохъова
хоьхил сийоле йовал!

2. Иса аварaг хъанчлилъ охолло

32 Гьолцогъой къацIо бийакьал бейажел-
лис зукъойо къона къачагъна. 33 «КIоцолIо»
нисова мицадой мокъолъ, Иса хъанчлилъ
охолло, гьо^{Н}сцойс къачагъ Исадой кIетIа-
кьала рахълиъдā, бадисо о^{Н}кьакьала рахъ-
лиъдā бовахолло. 34 Иса нисойо:
– Йā Дие Або! Гьоллокьа кьодос тилIки
Ми. Гьиде йогьцас жо гьоллол йикъечIе гей.

ЦIулана йагъона рагъухъаллā Исас лъи-
цIо гьидеъ э^{н}до йитIцас зукъойо.
35 Тели халкъ зукъойо гувабацIона бечена.
Гьули гьаькъирна огьна, гьаькимлā нисос
зукъойо:
– Баддо̄л хъосар бо̄йо. Аллагьли кьодос
гьакIна э̄^{н}йо Масигь зогъда, жузу хъосар
ахъала.
36 Рагъухъаллāна гьаькъир о̄с зукъойо
Гьули. Гьолцол чачало гъинона гуцIонна
нисос зукъойо:
37 – Ми жугьутIаллис Пача зогъда, Мизу
Ми хъосар ова! – лIо нисона.
38 «Вагьди жугьутIаллис Пача», – лIо ни-
сона грек, рум, жугьутI мицагъад чахийо
кьокькьо зукъойо Гьолцола къаьмкьа кьодо
гьеммалъ йохонна.

3. Къон къачагълис бикълабашейолъи

39 Хъанчлилъ охолло гьо^{н}сцойс къачагъ
Иса инжит-гьаькъирна огьна Гьолцохъа
илIелāйо:
– Ми Масигьйāъ гей? Гьа^{н}, Мина илена
хъосар бовагьа!
40 Бацосола къачагъли гьокI йоъиллийо:
– Ми Аллагьлихъадана гьицIаъасди? Дун-
на вагьаллозу къадар беганна гей. 41 Илол

иле йо̄вакьа тамбигь богьцас гей, амма Гьолцо гьоьшшона кешлъи йогьна гаьъа.
42 Бета гьолцо нисойо:
– Йа̄ Иса, Ми Пачалъилаъ о^{Н}къолъ, дона акIкьа о^{Н}къола!
43 – Гьаькъкъаб гейлIо нисос До дӯхъа: жейсазу ми Дӣгъой аржамлиъ къацIо ахъца, – лIо нисона гьолцол Иса жаваб нилIийо.

4. Иса авараглис ругь багъос

44 ЛIобакьас анта зукъойо вагьалълъо замаллиъ. КъацIцIо дуниял колIлIина, саъат
лъана тIубази бахъцал вагьла̄ дуниял бечейо.
45 Бохъна бохийо, хирияб билIоъос пардав
кьодда̄кьа лIийокцал йа̄ьхейо. 46 Вагьлиъис
Иса гьо^{Н}с йукъо гьокIна йагъона илIейо:
– Йа̄ Дие Або! Дибола ко̄ъ ницца До дие ругь!
Вагьла̄ нисона муьгъатта̄, Гьолцола магъоъос ругь болъойо.
47 Вагьли йега̄йо рагъухъалла̄ла нусилбетIерли Аллагьлил рецна богьна нисос:
– Зукъанна Гьули ритIухъаб сукIо зукъона гей.
48 Вагьалълъо къацIолахъа гувабацIал мокъова аьлам гьулиъ йахъийо жо йегалъ,

гъейодана зувакIна, гьулиъис кьа̄ь билIо-
ва̄гъа мекьейо. 49 Иса икъецас аьдамлана
Галилеялиъис Гьолцогъой гӯва ийо̄нна ата-
да̄кьа гувабацIона гьулиъ бечейо.

5. Иса аварag шунаъ и^{н}хъолло

50-51 Гьулиъ о^{н}къойо Ягьудиялиъ Арима-
тейа шагьарбаъаш УсуплIо нисоцас кьод-
да̄ла диваллис гьо^{н}с кIетIо ритIухъаб сукIо.
Гьолцос кул зукъойо Аллагьлис Парчагьлъи
йо^{н}къаллакьа. Иса икьал бо̄ва гьоькмола-
кьана, гьогло бо̄ва дивалликьана, гьули ра-
зияб зукъеэш. 52 Пилатдойна э^{н}кьена, Усупи
гьарзи йо̄йо Исас жаназа шунаъ михъолал
нилIалIо нисона. 53 Изно михъолъ, Исас жа-
наза хъанчлилъцона багъона, кьодо мусрона
кIаьйлIонна, гулца шедиъ йоь^{н}тIона йо̄ва
жегун гьо^{н}ссукIона ихъолеэшла шунаъ.
54 Вагьли водо зукъойо мужмар в̊одо, бе-
та шамат водис нишеш мех кьодо мокъойо.
55 Галилеялиъис Исагъой гӯва ийо̄нна мекьейо
Усупгъ́ой къацIо шунакьа, гьоллол Исас шу-
нана Гьолцос шунаъ гулцас жаназана бега̄йо.
56 Кьа̄ь билIогъа мокъолъ, Исала жаназалил
йе^{н}хелал нийа̄ маьгь гаьгьийо йе^{н}лъ гьаь-
дур йо̄йо. Мусала къанонликьа шамат водиъ
гьоллōл сийона йойчIе билIогъа бечейо.

24 къаьм

Иса аварагшунаъ и^{н}хъаъас

1 Анкьилала аь^{н}йдāла водиъ* хискьа
къайкьа, гьиде гьаьдур йōйо кІетІо маьгь
гаьгьийо йе^{н}льна йежена, ийōл мекьейо
шунакьа. 2 Амма гьоллол шунакьа аь^{н}йдā
йецокьа гулло кьало атāкІна йи^{н}хъос. 3 Э^{н}до-
баклъо, Кьоддāла Исас жаназа шунаъ ми-
хъаъас. 4 Гьолълъокьа гьикмат бахъна сийо-
на йовал йикъечІе гьихбалъоваъ, гьоллодой
аь^{н}йдā эчеш кІетІо бабало лъицІо лъичІейā
къона сукІо. 5 ГьийабачІейахъа ийōл лІийодā
муьвакъона бечена бегабалъ, гьогло къони-
на гьоллохъа нисойо:
6 – Суд миже бувагъовāъ э^{н}до ЧІагояб
СукІо и^{н}зца? Гьули гьолІоъ гаьъа. Гьули
угъоваъас кьāь чІаго ахъна. ЙакІкьа йо^{н}-
къола Галилеялиъ гаьгьийа мехлаъ, Гьокцо
мизохъа нисойо жо: 7 Аьдамлис Оьжо гьакъ-
къа мунагьлāд бовацІийа аьдамлāхъа ницца,
бета гьолло Гьули хъанчлилъ охонна икьеш,
амма угъона лъанасла водиъ Гьули кьāь
чІаго ахъца, – лІо.

* 24:1 ГьатІан (базай) водиъ.

8 Гьолло ийолāл Иса нисойо жо йакIкьа
йо^{Н}къойо. 9 Шунакьаш мокъолъ, ийолā вагь-
ло хабар мēйо Исала ацIон сид гьицала
чапарлихъана, гьулāзу бадло асгьаблāхъана.
10 Гьоллōл ийōл зувакъойо Мариян Магда-
ленана, Иоаннана, Якъубис ийо Мариянна,
баддōнна. Ийолā чапарлāхъа вагьлозу хабар
мēйо. 11 Асгьаблāл гицIийо вагьгāзу хабар
гейлIона. Ийолāла хабалликьа гьоллōл
боьважеэш. 12 Амма вагьаллиъисзу Петер
аьгъиъна чIалликьа э^{Н}кьейо шунакьа. Э^{Н}до-
на э^{Н}кьена говацIолъ, мусровāъ бади сийона
жо йи^{Н}хъеэш гьулиъ. Гьикматна ахъна гьули
кьāъ билIогъа э^{Н}кьейо.

Угъоваъас ахъийо Иса аварag
гьид кези ахъца

13 Вагьалълъозу водиъ Исас къона асгьаб
Иерусалимлиъис ацIона гьо^{Н}с киламетра-
лаъ цIиходā гаьгьийа ЭммауслIо нисоцала
аьлIаъ э^{Н}кьеш зукъойо. 14 КъацIцIо йахъийа
жойлала хабарликьа зукъойо гьоллōл.
15 Йахъийо-йе^{Н}кьейо жо йакIкьа йо^{Н}къонна
бикълабашена мекьешлаъ, Жу Иса гьол-
лодойна гьицакна къацIо э^{Н}кьеш зукъойо.
16 Амма Аллагьли Иса гьоллол икъал ойэш,

гьоллола гьаьйда̄ьгъа аь^{н}йда̄ пардав гунна
зукъойо. 17 Иса гьоллохъа нисолло:
– Лъинисди миже бикълабашеш гьино-
гьид мекьешлаъ?
18 Пашманлъилаъ мекьецас гьолло̄л бече-
нувацIийо. Сидцойла, Клеопа ца̄^{н} гаьгьийа-
сола, Исахъа нисойо:
– ВагьалIо водла̄ъ Иерусалимлиъ мокъо-
ва̄ъ э^{н}до йахъийо жо йикъаъцас гьо^{н}с мийа̄ъ
зогъассаъ.
19 – Лъинис? – лIо нисолло Иса.
– Назаретлила Исас, – лIо нисона жаваб
нилIийо гьолло, – Гьули зукъойо Аллагь-
лидойна къацIцIо халкъиладойна аь^{н}йда̄
Гьини богьцала гьаьлтIиласна, йаьжисна,
гьаьлкIолъи гаьгьийо авараг. 20 Амма букъа̄
кашишла̄на гьаькимла̄на Гьули икьал гьоьк-
мо бойиллийо, Гьули хъанчлилъ охолло.
21 Вай, илол гицIна зукъойо Вагьаллисо
Израиллис халкъ хъосар бовал о^{н}къойо
сукIо гейлIона. Гьуна жейса лъанас водо
гей вагьли жо йахъннас. 22 Амма гьо^{н}со илла
ийола̄ ме̄йа хабарли иле гьикмат бо̄йо.
Жейса хиськьа къайкьа мекьена зукъойо
гьолло̄л Исала шунакьа. 23 Гьогцос жаназа-
на михъечIе, Гьуги чIаго гейлIо нисоцас
малаикла бегаба̄йолIо нисона ийо̄л кьа̄ь

мокъойо. 24 Илоъ э^{Н}дос саддо̄л шунакъа ме-
къелъ, ийола̄ нисогъа шунаъ жу Иса и^{Н}хъеэш.
25 Вагълиъис Иса гъоллохъа нисойо:
– Аваргла̄ аъ^{Н}йда̄жу нисоцала жойлакъа
боъважал бакъкъкъа̄ъ йакIис аъгъмакъабла
аъдамла гей миже! 26 Масигъли азаб-акъуба
гъекези бовал нуцIаъасди, вагъла̄йаъ гъули
Гъинила букъа рецлиъ о^{Н}къал нуцIос зу-
къойо.
27 Мусакъалакъа̄ уъхолъна къацIцIа̄ ава-
раглана бакIкъа мокъонна, гъинис ТIекла̄-
къа чахийо шинаб жо биджи йо̄йо Иса
гъоллол.
28 Гъа^{Н}же гъолло̄л гъоглIо аълIадой мо-
къаллъейо. Иса эченоцIечIе э^{Н}къецас хел
бо̄йо. 29 Бохъна боъца, нишеш мехна мокъос,
илогъой къацIо вагъалIо аълIаъ нише эчелIо
нисона гъарзи йо̄йо Гъолцохъа. Рази ахъна
Исана гъоллогъой нише эцал билIоъ э^{Н}доки-
йо. 30 Бесал муъхобалълъо, Иса рец-бакълис
доъана богъна, букIинна баъба нилIийо
гъоллохъа. 31 Вагълиъис аъ^{Н}йда̄ш пардавна
йолъона гъоллос гъаъйда йе^{Н}йагъейо – Иса
гаъгъийолъи икъейо. Амма Иса гъоллол
эга̄ъцас ахъийо. 32 Бета гъолло сидхъа-гъо^{Н}со
нисойо:

– Гьиногьид гьидехъа икълашена, ТӀеклā-
кьа гаьгьийо хабар биджи бōслаъ, цӀоъцой
зукъеэшди илос йакӀода?
33 Вагьаллиъисзу гьоллōл баьгъбаъна
Иерусалимлиъ кьāь мекьейо. Шагьарбаъ
э^{Н}добаклъо, гьоллол мийахъойо ацӀона
гьо^{Н}с чапарна, гьулāзу баддōл аьдамлана ас-
гьаблана. 34 Гьодло гьоллохъа нисойо: унго-
салда Кьоддāс Иса чӀаго ахъна гей. Шунаъас
аьгъиъийо Гьули Симонил эгана. 35 Гьод-
лона мēйо гьидегъой къацӀо Иса гьид зу-
къовас, бесцалаъ баьба букӀиллъо, гьидел
Гьули Иса гаьгьийолъи икъейас хабар.

АцӀон сид чапарлидойна асгьаблāдойна аь^{Н}йдā о^{Н}къос

36 Вагьлā гьоллōл бикълабашешлаъ, салам
алайкумлӀо нисона Иса гьоллокьа кьодо
о^{Н}къойо. 37 ГьийабачӀена, гьаьл хуьжона
гьихбалъовā гьодлол гицӀийо вагьло бува-
гъовāс ругь зогъцалӀо гьидедой мокъона.
38 Иса гьоллохъа нисойо:
– Суд миже гьийабачӀена? Суд мизола
йакӀиъ шаклъи гей? 39 ГуцӀобахъ Дӣхъа:
гьуна Дие кōда, гьуна Дие хаьбā. До мизо-
дой аь^{Н}йдā эцокьа эчена гей. Кō йе^{Н}хенна

хал бова мижезу. Бувагъова̄ла ругьлис лIоь^{Н}-
ва̄на лIоь^{Н}ва̄кьа хона йахъцади? Диела ма-
гъокьа вагьли гей.
40 Вагьла̄на нисона, Иса гьинис ко̄дана
хаьба̄на гьоллол йегабалло. 41 ЙилIа разина
гьайран-гьикматна бахъийахъа, боьваже-
чIецойна бегабалъ, Иса бесал кен гаьъадлIо
нисолло. 42 Гьолло Исахъа нилIийо зиза̄ би-
салис роъил. 43 Гьоллодой аь^{Н}йда̄кьа бок-
чина муьхъийо Гьинил нилIийо биса.

Ахирияб букъо тIадкъай

44 Бета Иса гьоллохъа нисойо:
– Гьуна, До гьоггōлъо нисова йаьжла̄ш
маъна: Мусалана бадло авараглāла ТIеклā-
кьана, забурлāкьана Дӣкьас чахийо шинаб
жо йахъал нуцIослIо нисона. 45 Гьолцо гьол-
лос гьаьйда йе^{Н}йагьелло ТIекликьа чахийо
жо гьоллол биджи йахъалъгъа. 46 Бетана
Гьолцо нисойо гьоллохъа:
– ТIекликьа чахна гей Масигь азаб-акъуба
нилIна угъос, угъона лъанасла водиъ шу-
наъаш аьгъиъца. 47 Иерусалимлиъкьā муьхо-
балъна къацIцIола халкъилахъа, мунагьла
чурзи йовагьцала Аллагьлилъдā муьвахо-
лIо, гьолцола цā^{Н}йакьа гьулина нисослIо.

48 Мизол вагьли къацIцIо гьаькъкъаб гаьгьи-
йолъи йегāйо, миже нуьъла гей. 49 Диела Або
кьодо йохийо жо гьаколъечIе До мизодой
йē^{н}ш. Вагьли гьаьлкIолъи кьоддāс мизодой
йо^{н}къоцал, Иерусалим шагьарбаъ бече.

Иса аварааг гьа^{н}саъ э^{н}кьейо

50 Иса гьоллōл Иерусалимлиъис Бетани-
йалиъикцал бейажейо. Кōдана гувацIонна
баркат гулалIо нисойо. 51 Иса гьоллол доь-
ъана богьна, Гьули гьаьтеэчена гьа^{н}саъ
э^{н}кьена оъийо. 52 Гьоллōл сикIо лIийодā
бейакийо, бета йукъа разилъилакьа Иеруса-
лимлиъ мекьейо. 53 Гьолълъогъа муьгъаттā
гьоллōл Аллагьлила билIоъ бечейо, Аллагь-
лил воддиъ тасбигьна йогьна. Амин!